

Abádszalók

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV-**TERVEZET**
2017

TARTALOMJEGYZÉK

2. Abadszalók bemutatása 5-12

3. Örökségünk 13-43

4. Eltérő karakterű településrészek 44-60

5. Építészeti megoldások 61

Ajánlások
Színek
Terepalakítás

Kerítések

Erkélyek, tornácok

Ajtók, ablakok

Homlokzatképzésre

Részletek

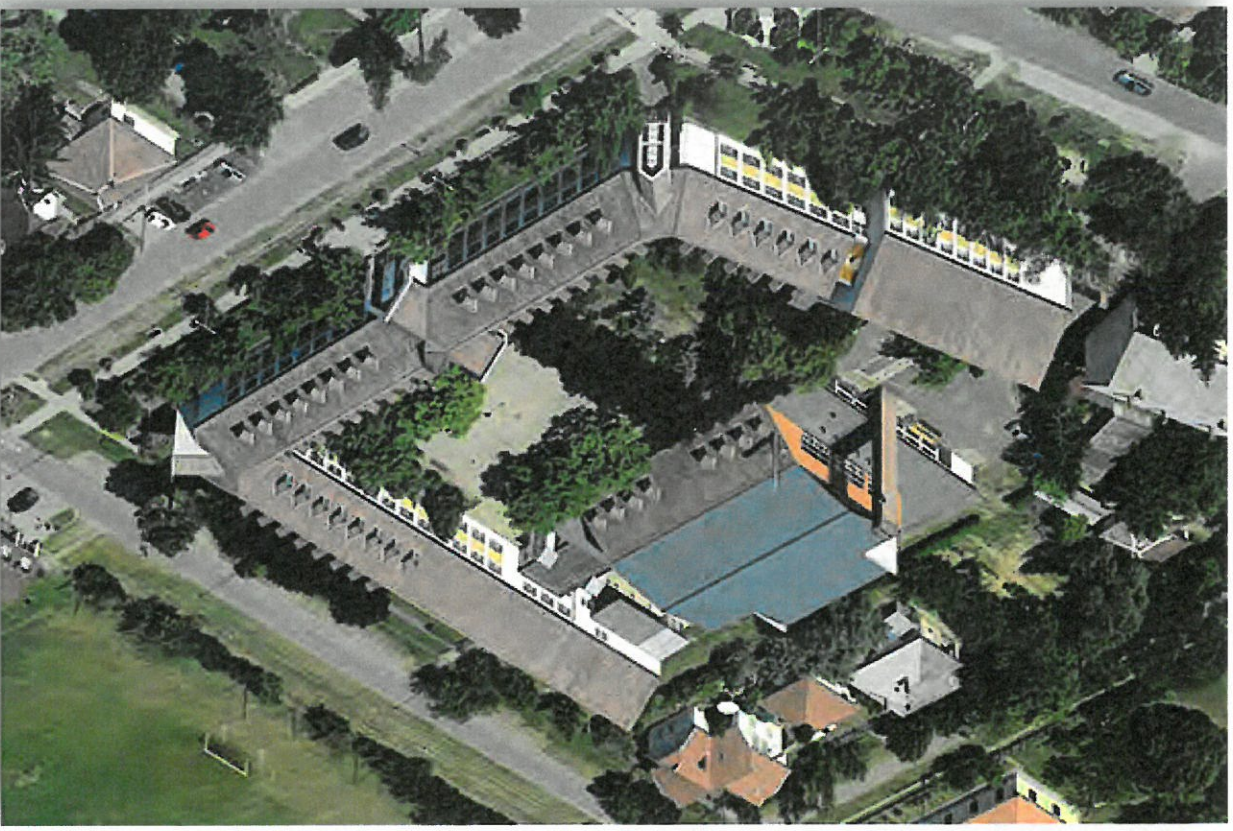
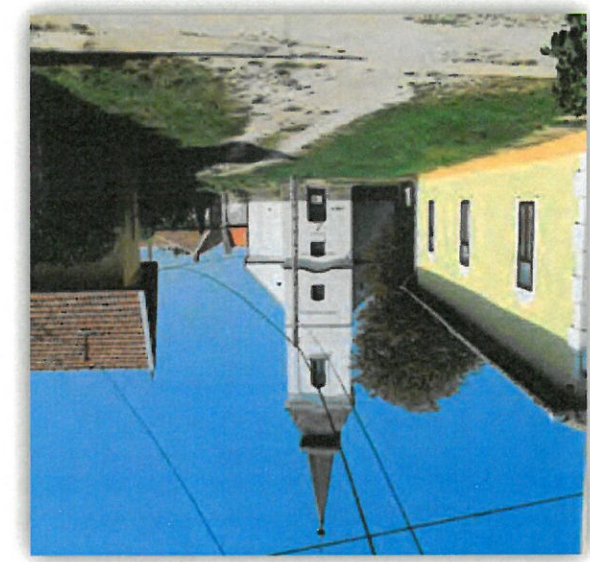
Hagyományos épületek

6. Mai példák 108-116

7. Kertek-zöldfelületek 117-125

8. Utcák, terek 126-132

9. Hirdetések, reklámtáblák 133-136

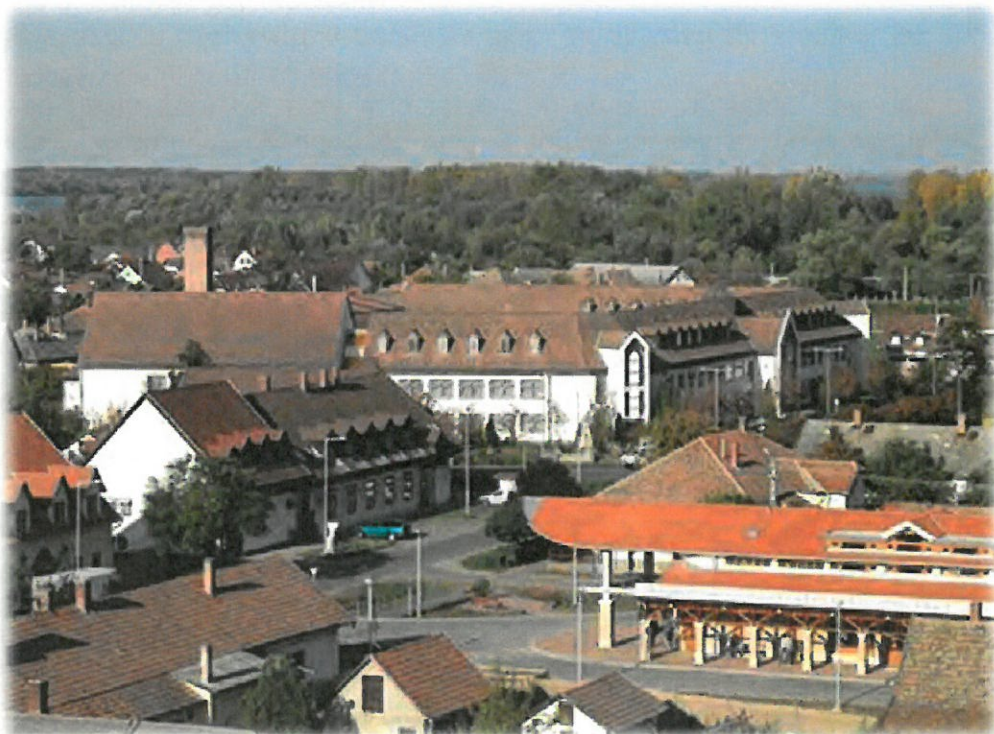

ABÁDSZALÓK VÁROS TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
TERVEZETE

2017. DECEMBER

KÉSZÍTTETTE: ABÁDSZALÓK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

ELFOGADTA: ABÁDSZALÓK VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE .../2017.
(.....) HATÁROZATÁVAL

Az építésszet egyik főrendeltetése az arányosság és a harmónia. Az arány az abszolút méretektől független. Az arány az életből adódik, mert mindennek egyik fő meghatározó jellemzője.

Az arányosság az építésszeti esztétika legfőbb erőnye. Ugyanolyan szabályok határozzák meg egy épület jó vagy rossz arányát, mint minden arányossági kérdést az életben. Arányos alakúnak olyan embereket tekintünk, akiknek testrészei harmonikusan viszonyulnak a teljes magasságukhoz.

A harmónia. Harmonikusnak azokat az épületeket tekinthetjük, amelyek esetében, például: nem állapítható meg az egész felülethez képest, hogy az ablakok túl nagyok vagy túl kicsik. Az épület tömegének arányát mindig az emberhez viszonyítjuk. Az ember az építésszeti arányképzés alapja. Az emberi test arányai minden építésszeti létesítményre rávetülnek, legyen az templom vagy egy családi ház.

... az arányosság minden műben a tagok mértékegységének és az egésznek egymáshoz mérése, amelyből a szimmetriák rendje jön létre. Mert hiszen szimmetria és arányosság hjián egyetlen templomot sem lehet ésszerűen tervezni, csak ha pontosan olyan arányos, akár a jó testalkatú ember tagjainak szabatos rendje. Marcus Pollio Vitruvius római építész (i.e. 80 - i.e. 15).

Csak a szépség tetszik, a szépségben pedig az alak, az alakban az arányok, az arányokban pedig a számok. Szt. Agoston

Amikor felépítünk egy házat, azzal nem csak saját környezetünket formáljuk, hanem a településképet, utcaképet is, de hatással leszünk a szomszédok életviszonyaira is, éppen ezért lehet meghatározott keretek között építeni. Ezért van szükség helyi építési szabályzatokra, melyet 1998 óta minden településnek jól felfogott érdeke volt elkészíteni. Persze azt megelőzően is készültek rendezési tervek.

Az elmúlt években mind a településrendezési tervek készítésének, mind az egyes építési tevékenységek szabályozásának területén egy újfajta szemléletmód váltás következett be, az építési engedélyezési kivitelezési folyamat egyszerűsödött, korszerűsödött.

Ez azonban nem járhat gazdag építészeti örökséggel bíró városaink településképek veszélyeztetésével, ezért minden település elkészítheti saját településképi arculati kézikönyvét, saját építészeti, természeti örökségének védelme érdekében.

Ebben a város történetéből kiindulva összegezze azokat az értékeket, karakteres jegyeket, melyekre építve jövőbeni építési tevékenységekkel kapcsolatos elvárásait is meg tudja fogalmazni.

A mai Abádszalókkal kapcsolatos első feljegyzés Anonymustól származik. Feljegyzései szerint az abádi rév a középkorban fontos tiszai átkelőhely. Akkoriban „Obad” a besenyő Thonuzoba szállásterülete volt, akit I. (Szent) István feleségével együtt a révnél élve eltemettetett, mivel nem akartak megkeresztelkedni. A területen népvándorlás kori (jazig és szarmata) leleteket is találtak. A terület 1697-ig valószínűleg folyamatosan lakott hely volt, hiszen 1271-től gyakran találkozhatunk vele különböző oklevelekben. Mivel 1703-ban nem jegyzik faluként, valószínűsíthető, hogy elnéptelenedett.

Szalók, mint török eredetű név - a Szalók nemzetség szállásterülete - a honfoglaló magyarság törökös elemeire utal, mely településrész 1697-ig folyamatosan lakott hely, majd elpusztulhatott, mert 1717-től tudunk arról, hogy megindult a községi élet.

Abádszalók két szomszédos település egyesítésével jött létre. 1849-től több alkalommal egyesült és vált szét, majd végleges egyesülésére - közakaratra - 1896-ban került sor.

(Tiszaabád és Tiszaszalók összekapcsolódását szimbolizálja a település központjában elhelyezett csipesz alakú szobor is, amelynek két szára a két községet, a köztük található acélrugó pedig az összetartó emberek közösségét jelképezi.)

A XIX. század közepén Abád többségében reformátusok, Szalók többségében római katolikusok által lakott. Mezőgazdasági termelésből élt a két falu. A területen elsősorban rozsot, zabot és búzát termesztettek a nagyrészt homokos és fekete földön, illetve az itt található szikes talajon. Állattenyésztés szempontjából elsődleges volt a birkatenyésztés. 1740-ben Orczy László 44 német iparoscsaládot telepít le Szalókon. Nagy hagyománya volt és van ma is a településen a kosárfonásnak, a gyékényszövésnek (melyek alapanyagát a Tisza árterülete biztosította) valamint a halasi asszonyoktól elsajátított csipkeverésnek.

Az emlékmű egy helyi fafaragó Cs. Nagy Márton fafaragó művész alkotása, amelyet egy kisebb dombra állítottak. A halmon két, terméskővel kirakott, lépcsősor vezet az emlékműhöz, melyen a két település neve és az egyesítés évszáma olvasható. Az emlékművet 2005-ben az egyesített helység várossá nyilvánítása alkalmából avattak fel.

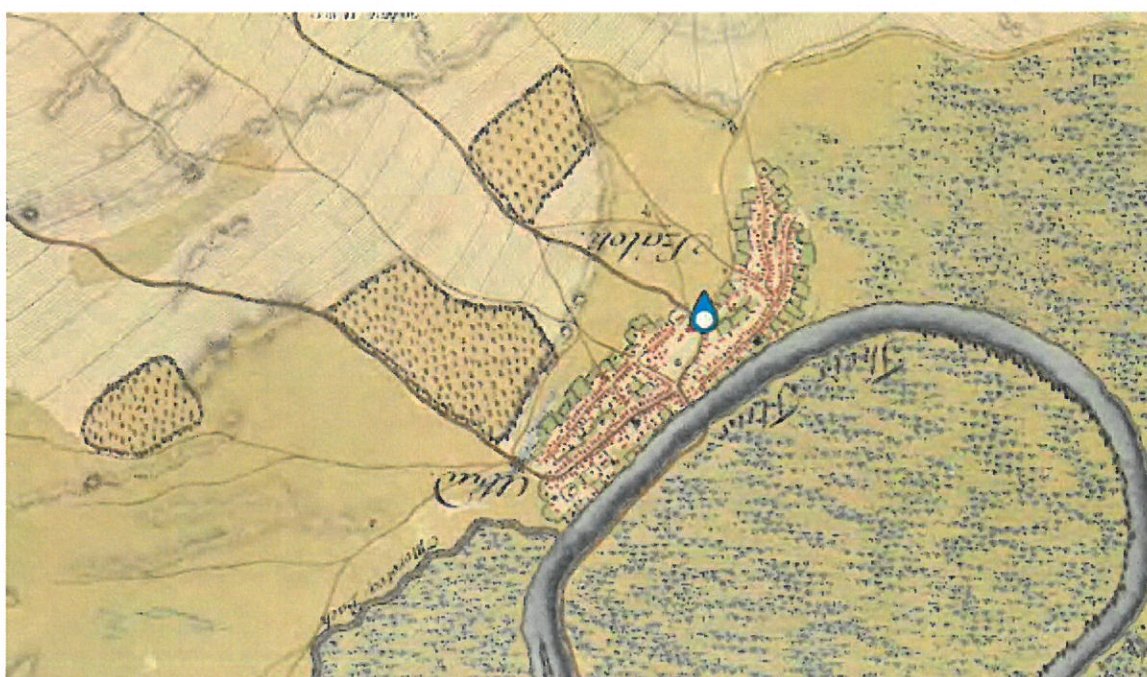

A várossá avatás dátumát a szobor talapzata előtt álló kisebb kőoszlop őrzi, amelyen a település rendszerváltás utáni címere is látható.

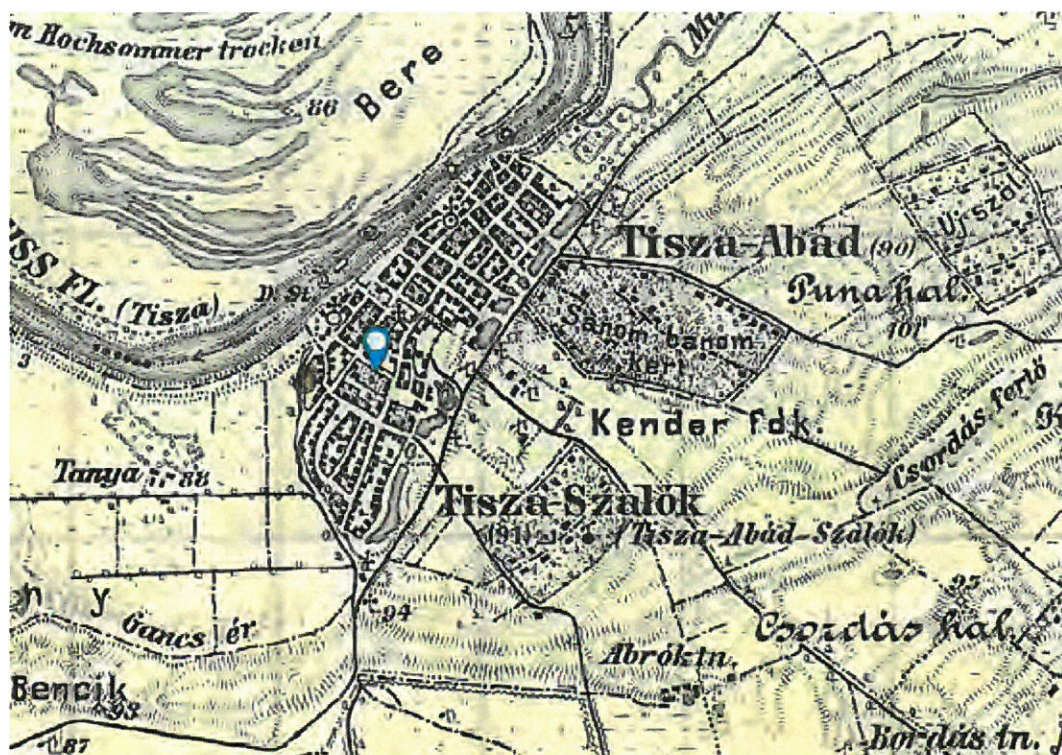
Második Katonai Felmérés (1806-1869)

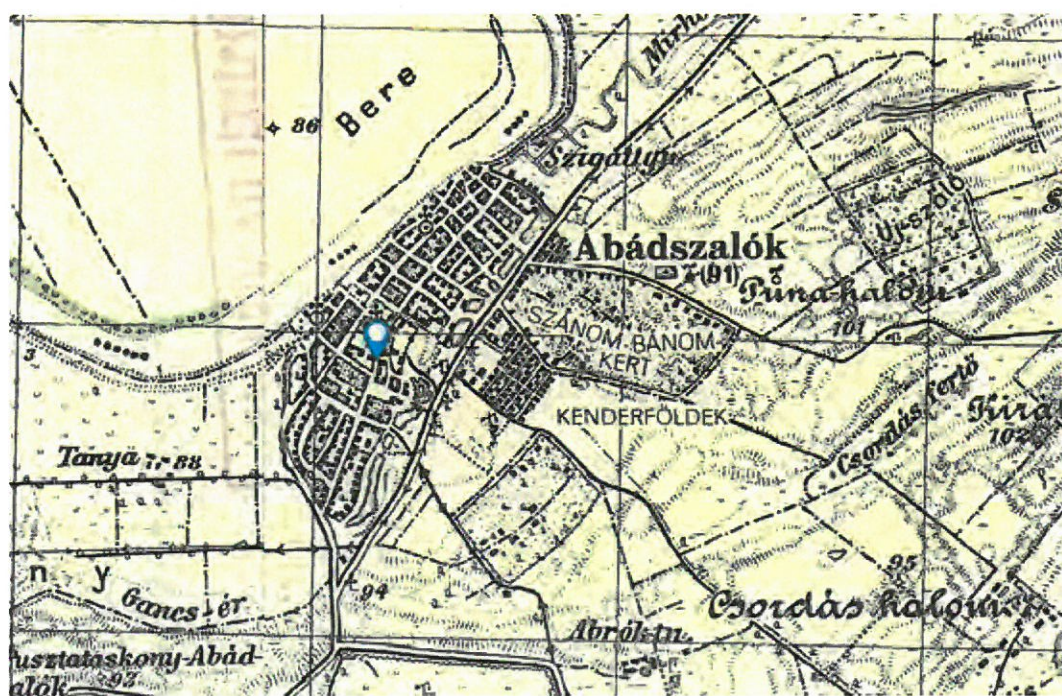
Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

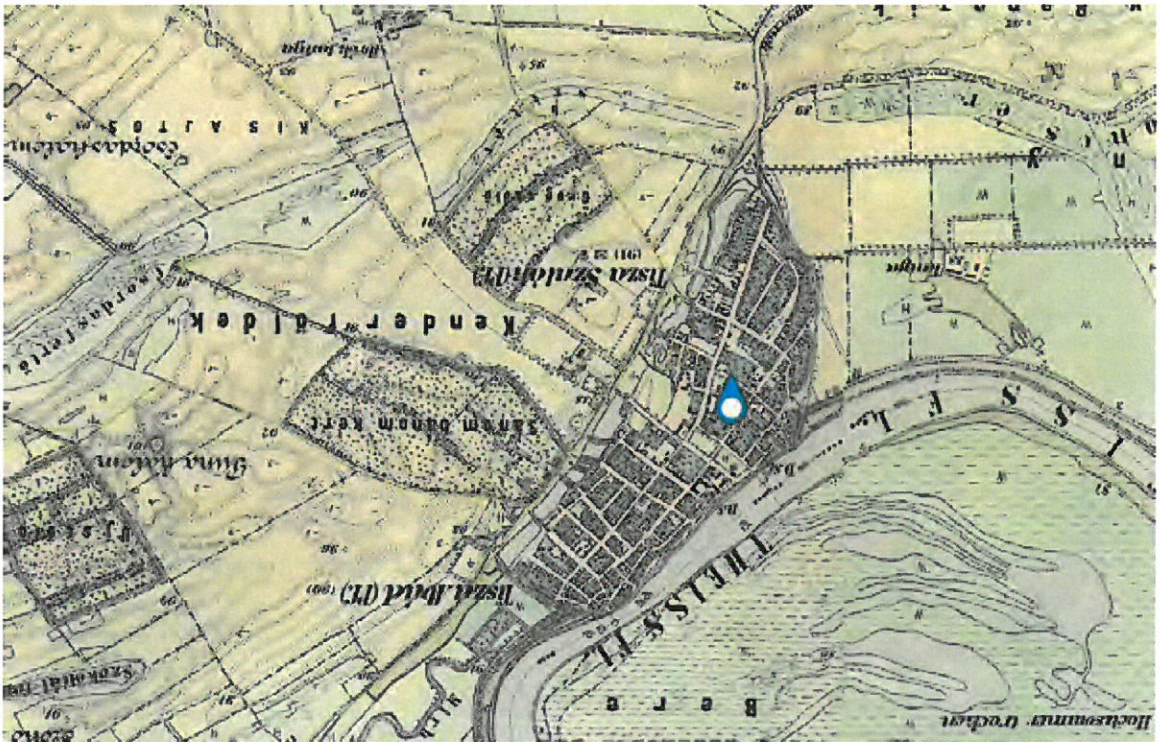
Magyarország Katonai Felmérése (1941)

Kataszteri térkép

Magyar Királyság (1869-1887)

A Kiskörei Vízérőmű megépítése jelentős változást hozott a település életében (1973). A Tisza felduzzasztásával kialakított tó számos lehetőséget biztosít az itt élők részére (A vízfelület neve előbb Kiskörei Vízározó, később: Tisza-tó). A tó 127 km², szigetekkel, nádasokkal tarkított vízfelülete számos élőlénynek (halaknak, madaraknak) biztosít kiváló, háborítatlan lakhelyet. Abádszalók mellett található a Tisza-tó legnagyobb, 14 km² területű, összefüggő vízfelülete, az Abádszalóki-öböl, amely a nyugalmat szerető, a vízisportoknak hódoló, a horgászatot, vadászatot kedvelő bel- és külföldi turisták paradicsomává vált.

Az ártéri erdők csendje, a holtágak érintetlensége, a szigetek magánya, a végtelen csónak-, kenu- és kajaktúrák, vagy az andalgós Tisza menti séták lehetősége várja az ide látogatókat. De az is megtalálja a számítását, aki a vízi sportok szerelmese, vagy éppen szereti a strandok állandó nyüzsgésének hangulatát. A XX. század végétől Abádszalók a magyar idegenforgalom egyik legdinamikusabban fejlődő gyöngyszemévé vált.

Abádszalók 2005-ben városi címet kapott.

Több vendéglátóegység, campingek, panziók, csónakkikötők szolgálják a vendégek ellátását, kikapcsolódását.

Abádszalók 2005-ben városi címet kapott.

Abádszalók a Nagykunság részén, a Tisza-tó bal partján, az Észak-Alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a Kunhegyesi járásban található. A város területe 132,2 km.

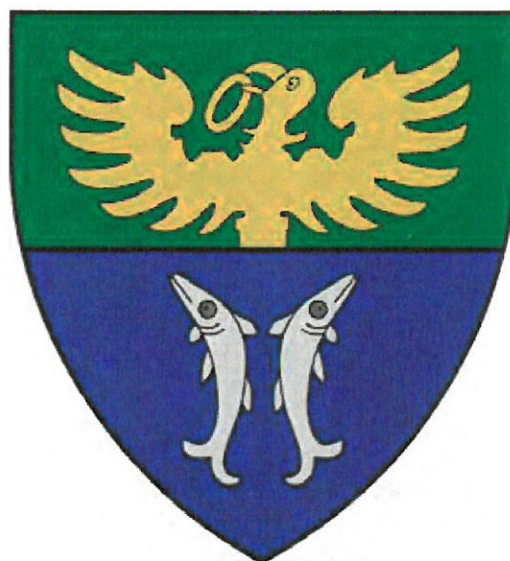
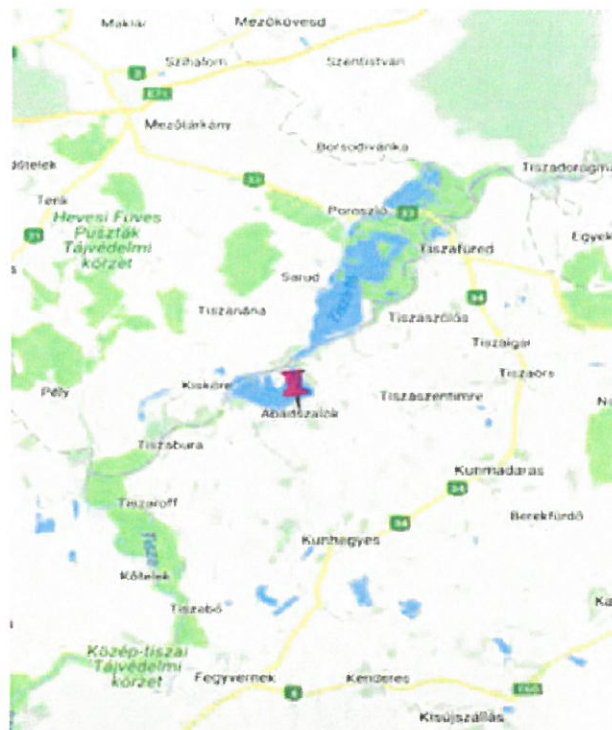
A várost autóval a 34-es főúton, vonattal a Kál-Kápolna-Kisújszállás vasútvonal felől (Abádszalók vasútállomás a településtől kb. 5 km-re található), és a környező települések buszjárataiba lehet megközelíteni.

A legközelebbi városok:

- Tiszafüred: 24 km
- Kunhegyes: 15 km
- Karcag: 45 km
- Szolnok: 62 km

Álló, háromszögű pajzs, zölddel és kékkel vágott felső mezejében kiterjesztett szárnyú, fejével jobbra fordult arany sas, csőrében arany koszorút tart; az alsó mezőben középen két függőlegesen lebegő, kifelé ívelt helyzetű ezüst csuka.

A szimbólumok értelmezése: Abádszalók címerében a zöld mező a mezőgazdaságra utal, a kék mező a Tiszára, a sas a település egyik részének névadójára, a honfoglalás korában itt birtokos Aba nemzetségre, míg a halak a település másik részének régi pecsétjét idézik, egyben a halászatra utalnak, mely a mezőgazdaság mellett egyik legfontosabb megélhetési forrása volt.

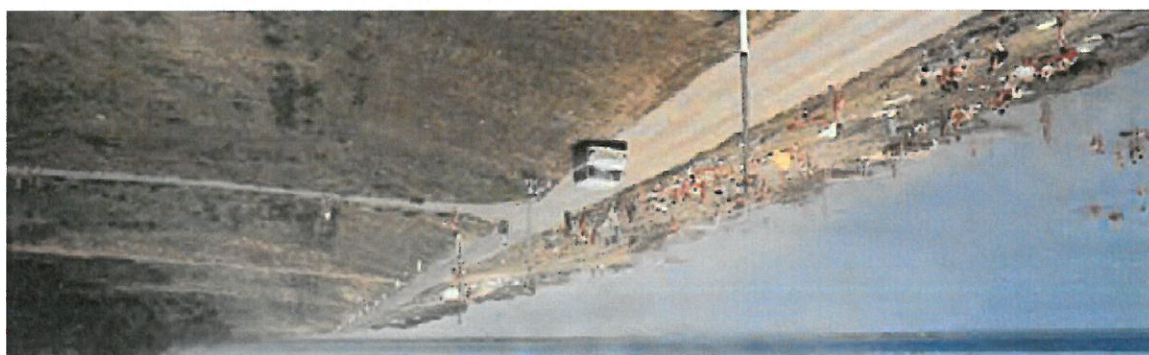

és napjainkban

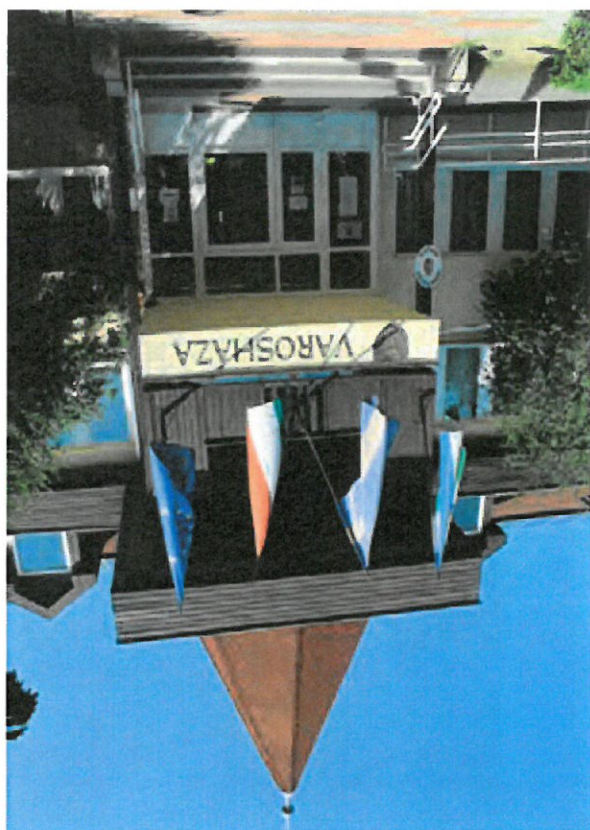
Természetes fürdőhely (szabadstrand) az 1980-as években

Városháza

Diana szálló

Üzletház

Autóbuszpályaudvar

I. Világháborús Emlékmű

**Abádszalók, István király u.
1133/4 hrsz.**

Kovács Mihály Általános és
Művészeti Iskola parkjában

A térségben elsőként - eleget téve a közóhajnak, már 1923. szeptember 16-án gyönyörű emlékművet avattak költségvetési megtakarításból, XX. század első nagy háborújának az első áldozatát ábrázolja Kovács Pál közlegényt, aki 1892-ben Abádszalókon született, és 1914. június 29-én halt hősi halált Burmánál a Száva partján.

Az emlékmű szoboralakjának a rendkívülisége az, hogy a zászlót tartó honvéd arcát a szobrász Kovács Pál fényképéről mintázta. Az emlékmű 1926-ban díszes kerítést kapott. A szobor lábazatán elhelyezett táblákon 202 hősi halott neve szerepel. Korábbi források a szobor alkotójaként vitéz Kemény Simon akkori abádszalóki rajztanárt jelölik meg. Jegyzőkönyvek bizonyítják, hogy az emlékmű kerítésének a tervezését, és a kivitelezés felügyeletét valóban ő végezte, de szobrászi munkásságának semmiféle bizonyítéka nem került eddig elő.

Az igényesen felújított alkotás színpompás ünnepsége 2007. július 27-én volt.

Helyi védelemre javasolt.

Kossuth szobor
 Abádszalók, Deák F. u) 687 hrsz. –
 előtt –
 2010. március 15-én,
 az 1848-1849-es
 forradalom és
 szabadságharc 162.
 évfordulóján, avatták
 fel Kossuth
 Lajos (1802-1894)
 államférfi szobrát
 Abádszalókon az
 autóbuszpályaudvar
 (Deák Ferenc utca)
 előtt kialakított kisebb
 téren.
 A
 melliszobor Györfi
 Sándor szobrászművé
 sz alkotása, amely az
 új, lázadó Kossuth
 Lajost ábrázolja.
 Helyi védelemre
 javasolt.

Laki Kálmán szobra

Abádszalók, Deák Ferenc utca 123/2 hrsz.

Dr. Laki Kálmán 1909. február 1-jén született Szolnokon, 1983-ban Washingtonban halt meg. Az édesapja hősi halált halt az első világháborúban. Az édesanyja nagy erőfeszítésekkel, szerény körülmények között nevelte a három testvérével együtt, miután rokonok fogadták be a családot a tabáni házuk melléképületébe. A világháború idején Abádszalókra költöztek. Az elemi iskolát itt végezte el. A gyermekkori élmények mélyen megmaradtak az emlékezetében. Mintegy százötven tudományos publikáció mellett három könyvet írt. Alkotó módon vett részt a XX. század számos nagy biokémiai felfedezésében. Különösen maradandót alkotott a véralvadás, az izom-biokémia, a quantum-biokémia és a rákkutatás területén. Tagja volt a New York-i és a Washingtoni Tudományos Akadémiának is. 1963-tól mint a Bethesdai (USA Maryland) központú Nemzeti Egészségügyi Intézet Biokémiai Laboratóriumának az igazgató professzora több mint húsz kutatót fogadott a Debreceni Orvostudományi Egyetemről, akik részt vettek kutatási programjaiban. Ők a magyar orvostudomány vezető egyéniségei közé tartoztak. Tudott arról, hogy Szent-Györgyi Albert szerepet vállalt Magyarország II. világháborúból történő kilépési kísérlete megvalósításában. Ezért a német megszállás alatt bujkálnia kellett. A magyarságát mindig megvalló hazafi volt. 1970-től gyakran látogatott haza. 1976-ban a Debreceni Orvostudományi Egyetem díszdoktorává fogadta. Több egyetem tiszteletbeli professzora volt. (Manchester, Leeds. Párizs, Nürnberg) 1983. február 12-én Washingtonban hunyt el. Hamvait a felesége hamvaival együtt 1999. május 6-án Debrecenben helyezték örök nyugalomra. 1996-ban Abádszalók első díszpolgára lett, majd 2000-ben a város főterén elhelyezték a mellszobrát (1. díszpolgára volt a településnek). Utcat is elneveztek róla.

2000-ben felavatott szobrát Györfi Sándor Munkácsy- és Mednyánszky-díjas szobrász készítette.

Helyi védelemre javasolt.

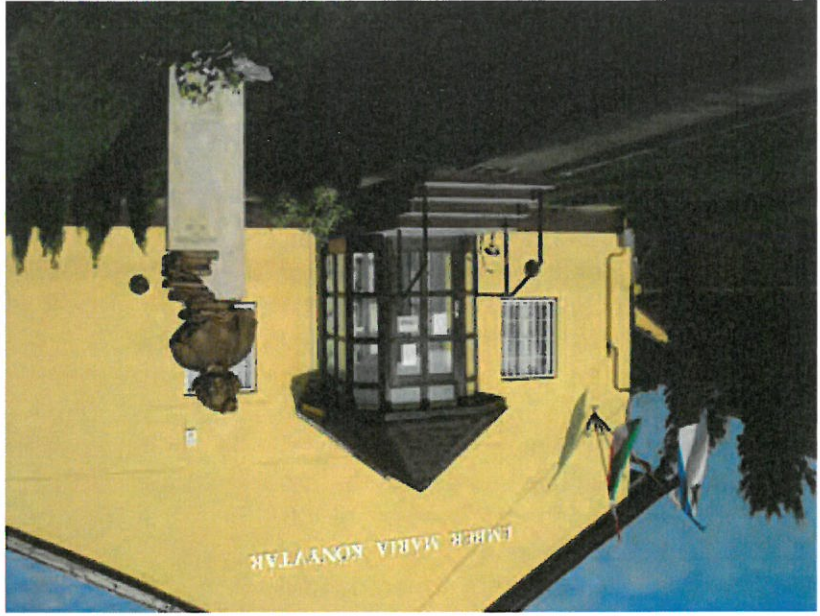

Ember Mária mellszobra

Abádszalók, István Király
utca 15. sz. és 70/1 hrsz.

Az Abádszalókon született író,
Ember Mária (1931-2001)
emléke előtt tisztelve a
Városi Könyvtár előtt szobrot
állítottak 2003-ban, abból az
alkalomból, hogy Abádszalók
diszpolgára nevét ekkor vette
fel az intézmény. A kettős
posztamensre helyezett bronz
mellszobor és könyvek
kompozíciója Györfi
Sándor szobrászművész
alkotása.

Helyi védelemre javasolt.

A II. Világháborús Emlékmű

**Abádszalók, Deák Ferenc út 12.
- A Polgármesteri Hivatal parkjában -**

Történelmi adósságot törlesztett Abádszalók 1999. városnapi ünnepségén, amikor számos elszármazott és itthoni földink jelenlétében Hámori József akadémikus felavatta a II. világháború áldozatainak jobbra közadakozásból megvalósított emlékhelyét.

Az impozáns emlékmű Györfi Sándor Munkácsy-, Mednyánszky-, Szervátiusz- és Magyar Örökség-díjas szobrászművész alkotása. Az alkotás bazaltból készült alapzaton áll. A 4 m magas emlékmű gránát által letarolt oszlop-csoportot ábrázol, amelynek legmagasabbikára az Abád-nemzettség címermadara emeli vissza a történelmi folytonosságot szimbolizáló oszlopfőt. Az oszlopokat a művész süttöi mészkőből készítette. Az emlékmű gyönyörű turulmadara, a fém-oszlopfő és az áldozatok neveit megörökítő dokumentum bronzból készült. A csonka oszlopmaradványokon lefolyó „vér” tartalmazza az áldozatok neveit abc-sorrendben, minden megkülönböztetés - cím, rang - nélkül: fronton elesett katonákét, gyalázatosan elhurcolt zsidókéit és polgári áldozatokét.

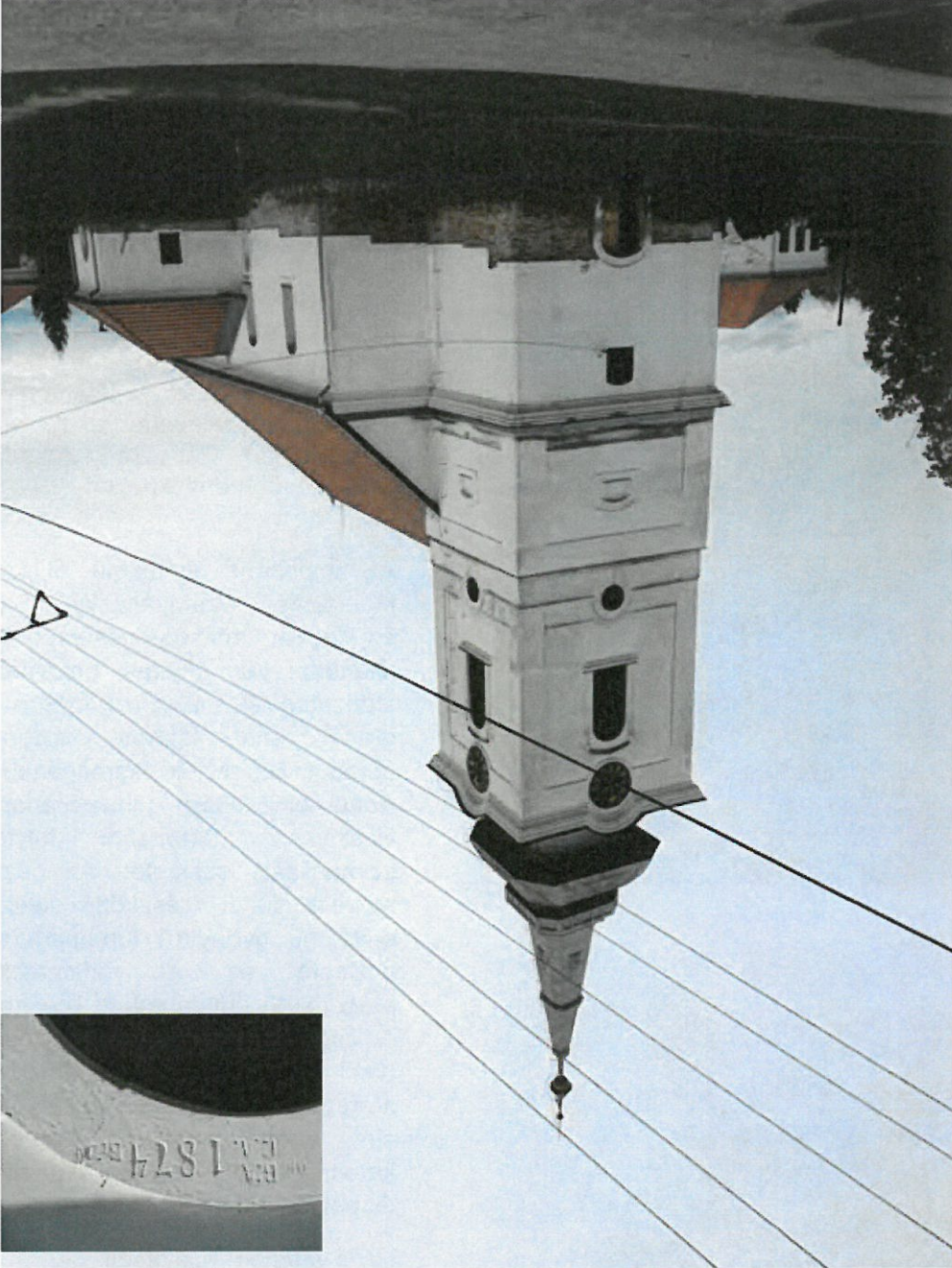
Helyi védelemre javasolt.

Református templom (Abád), Műemlék

Abádszalók, Iskola utca 1. sz. és 1. hrsz.

Az abádi református templom 1789-ben épült. Késő barokk épület, homlokzatát előtti súlyos, vaskos toronnyal. A templom egyhajós, szentélye a nyolcszög három oldalával zárul. Egyhajós, keleten poligonális záródású templom, a Ny-i homlokzat előtt álló toronnyal, a hajó D-i oldalán előcsarnokkal. A kazettás farnyervezetes hajó két végén, öntöttvas oszlopokon nyugvó karzat (1887). Berendezése: copf, 1790 körül. Korábbi, 18. század elején emelt fatemplom helyén épült, 1887-ben megújították.

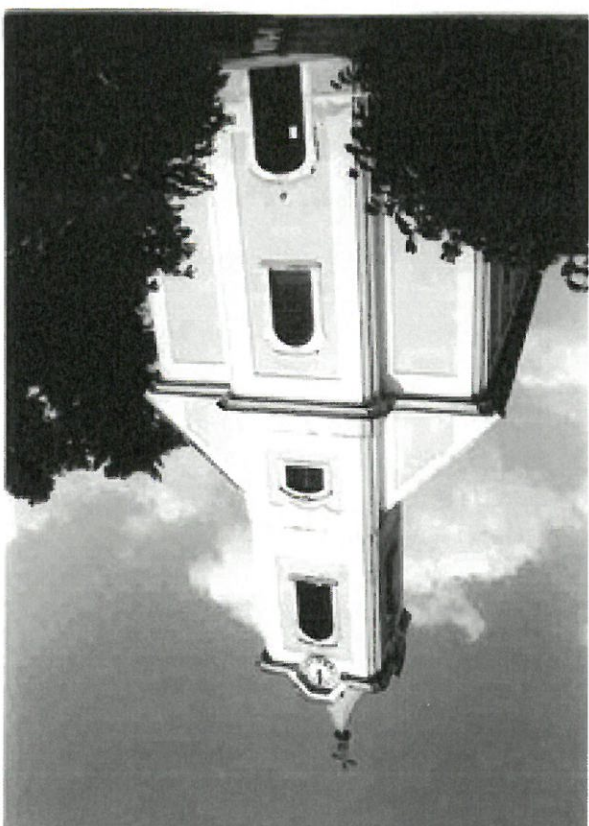

Római katolikus templom, Műemlék Abadszalók, István király utca és 703/3 hrsz. Műemlék

A hódoltság után kezdetben vályogból kapolna épült Abád és Szalók katolikus lakossága számára a mostani Abádi rész területén, gróf Forgách Jánosné, Cziráky Magdolna földesasszony jóvoltából. Ez után először a paplak épült meg Szalókon, 1774-ben, adataink szerint első beiktatott lelkipásztora közösségünknek Mondik András káplán volt. A régi templomunk téglából és Orczi Lőrinc báró, Radics Mihály és Für Lukács közbirtokosok adományaiból barokk stílusú kötemplom épült a ma látható állapotában.

Alapkő letétele 1773-ban történt. 1774-ben szentelték fel, titulusa: Szent Kereszt Felmagasztalása. Tornját hegyes sisak díszíti, egyhajós, síkmennyezetes templom, szentélye félköríves záródású.

Szószeke és keresztelőkútja copf stílusú.

Református templom (Szalóki, Belsőfalusi), Műemlék

Abádszalók, Kisfaludy utca. 802 hrsz.

A szalóki református templom 1802 és 1811 között épült késő barokk stílusú templom.

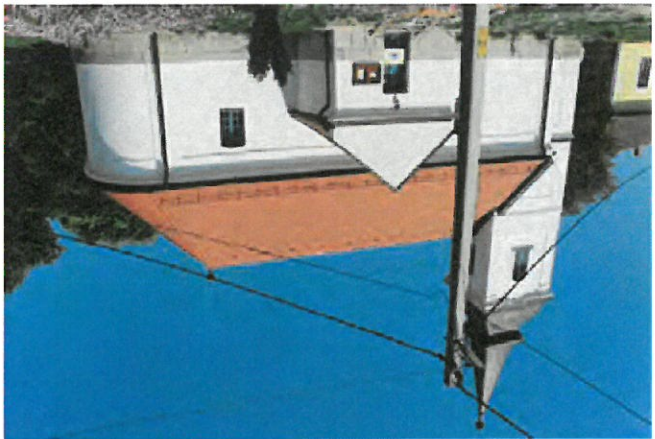
Tornyát hegyes sisak díszíti.

Az egykori Tiszaszalók református temploma, előtte fátemplom állt nagyjából ugyanezen a helyen, az első katonai felmérés tanúsága szerint.

Sík terepen, a kis tér északi vonalán, szabadon áll az előtornyos, egyhajós református templom, amelyet délről utcák határolnak. A háromszintes torony övpárkányokkal tagolt, teljes örpárkány zárja. Törtvonalú sisakja bádoggal fedett. Hajója 2 tengelyes, apszisa kosárívből záródik. Déli oldalához oromzatos lezárású, négyoszogalaprajzú oldalbejárat elöcsarnok kapcsolódik. A belsőben egységesen fehérre festett korabeli berendezés.

A hajó palával fedett nyeregtejét a torony felől két oldalról oromzatok fogják közre, illetve zárják le. Keleti végoldalának lezárása az apszis ívéhez igazodik. Labazata és főpárkányzata teljesen körbefut az épület egészen. A torony és a hajó falfeületei tükörmezősek. A torony legfelső szintjét pilaszterek gazdagítják.

Bejáratí ajtónyílásai a torony felől szegmensívben, az oldalbejáraton egyenesen záródnak. A torony bejáratí ajtaja felett és a középső szinten egy-egy szegmensíves ablak töri át a homlokzatot. A legfelső szint ablakai félkörívesek, könyöklőpárkányosak. A hajó és az apszis 2+2+1 kiosztású, valamennyi ablaknyílása szegmensívben záródik.

Kereszt 1811-ből a bezárt temetőben (1609 HRSZ. Füredi út):

Kőkereszt Korpusszal (1609 HRSZ. Füredi út)

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

1.

Az építmény címe:

Abádszalók,
Széchenyi út 38.

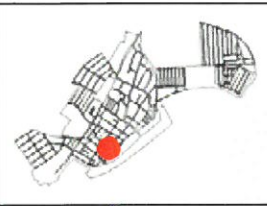
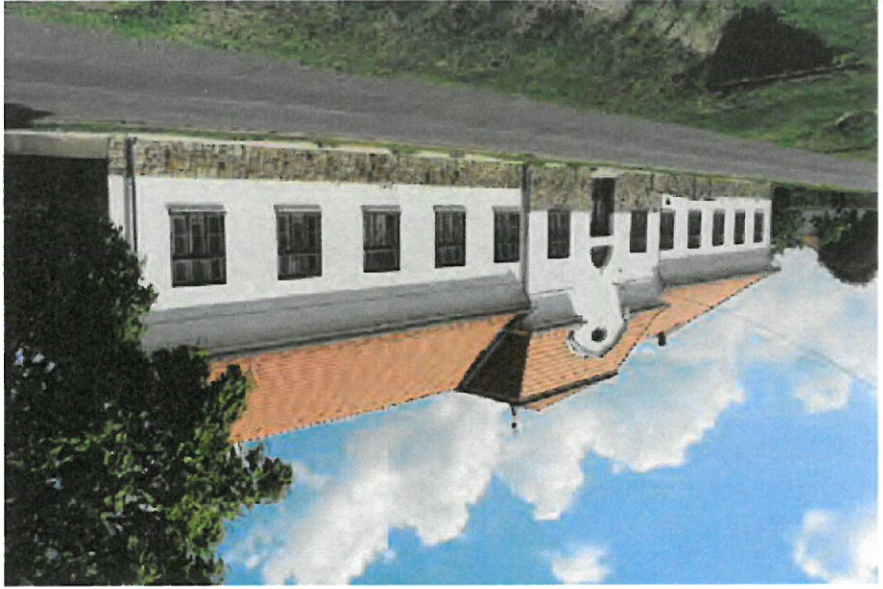
Helyrajzi száma:

2

Védettsége: helyi
védelemre javasolt

Az építmény közvetlenül az 1789-ben épült műemlék ref. templom mellett található. Az U alakú épület hód farkú cseréppel fedett. Az utcai homlokzata középrizalitos. Nyílászáró kiosztása 5+3+5. Az épület nyeregtes, a középrizaliton azonban manzárd tető található.

eredeti rendeltetése: iskola
használati módja: lelkészlakás, gyülekezeti terem, ifjúsági ház

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

2.

Az építmény leírása: Az épület utcára merőleges nyeregteteje cseréppel fedett. Utcai homlokzata két ablakos, vakolatdíszítéssel ellátott. Tornáca téglapillérekkel került alátámasztásra.

eredeti rendeltetése: lakóépület

használati módja: lakóépület

Az építmény címe:
Abádszalók,
Damjanich utca 3.

Helyrajzi száma:
132

védettsége: helyi
védelemre javasolt

HELYI VÉDELMRE JAVASOLT ÉRTÉK

3.

Az építmény címe:

Abádszalók,
Széchenyi út 20.

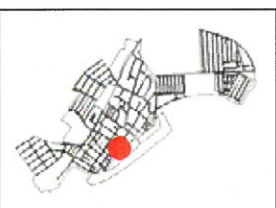
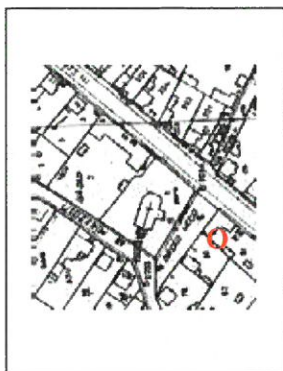
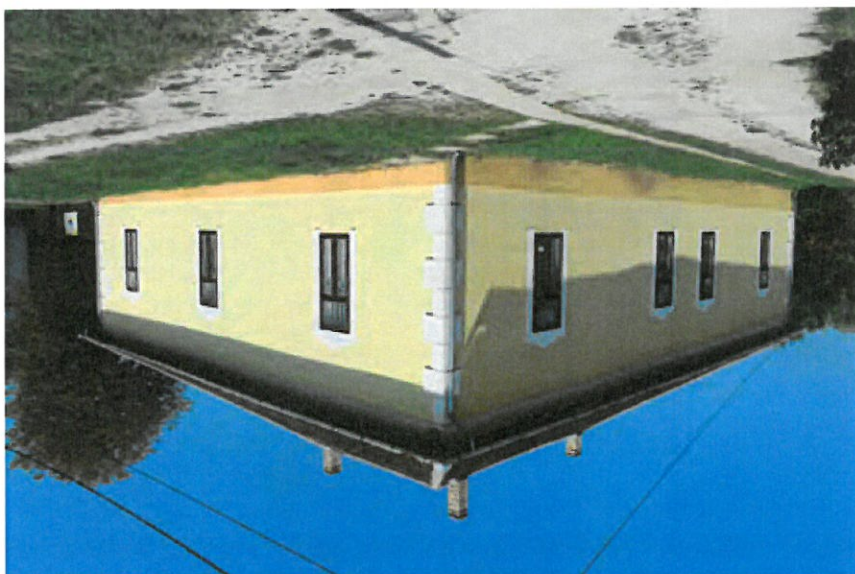
Helyrajzi száma:

81

Védettsége: helyi
védelemre javasolt

Az építmény leírása: „L” alakú épület teteje kontyolt, cseréppel fedett. Tornáca téglapillérrel alátámasztott. Padlástere kör keresztmetszetű nyílásokkal átszellőztetett, cseréppel fedett. Tömegformálása, homlokzati kialakítása helyi védelemre javasolt.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: iskola

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

4.

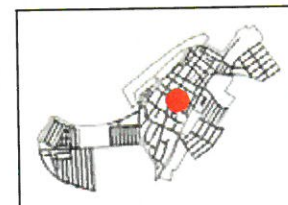
Az építmény címe:
Abádszalók, István
Király utca

Helyrajzi száma:
703/4

védettsége: helyi
védelemre javasolt

Az építmény leírása: Szovjet temetkezési hely.

eredeti rendeltetése: temető
használati módja: emlékhely

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

5.

Az építmény címe:

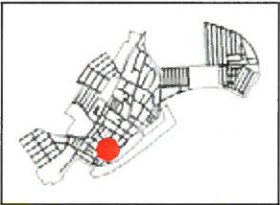
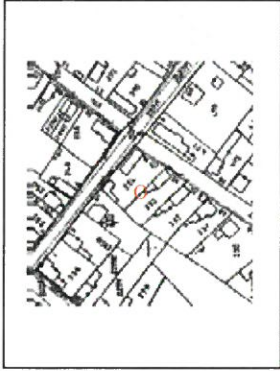
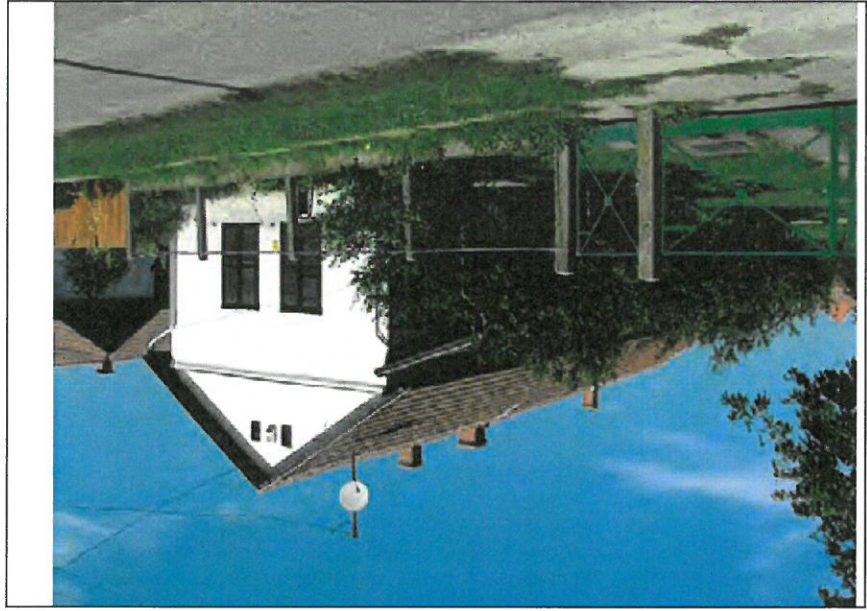
Abádszalók,
Kossuth L. út 52.

Helyrajzi száma:
233

Védettsége: helyi
védelemre javasolt

Az építmény leírása: Hagyományos formájú és tömegképzésű épület.
Utára merőleges nyeregtetőjét csereppel fedték.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

6.

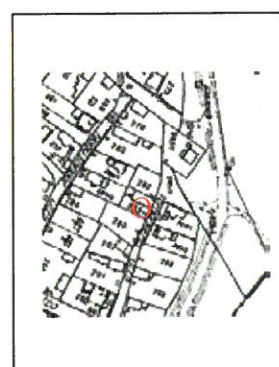
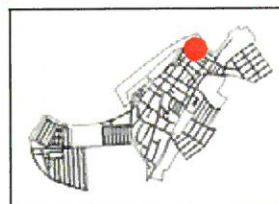
Az építmény leírása: Cseréptetős, tornácos épület. Oromfala deszkázott. Utcai homlokzata hagyományos, két ablakszemes. Az ablakok felett a népi építészetre jellemző, cserép párkánnyal.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

Az építmény címe:
Abádszalók,
Tömörkény utca 5.

Helyrajzi száma:
283

védettsége: helyi
védelemre javasolt

HELYI VEDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

7.

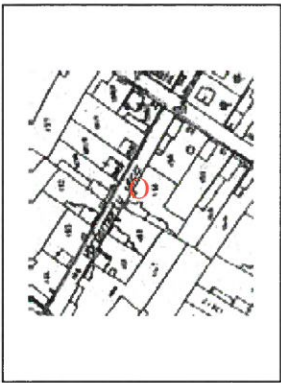
Az építmény címe:
 Abádszalók,
 Vörösmarty utca 11.

Helyrajzi száma:
 153

Védettség: helyi
 védelemre javasolt

Az építmény leírása: Régi idők polgári lakóépületeinek hangulatát idéző épület. „T” alaprajzú, bejárati része kiugrik a fő tömegből. A bejárati rész oromfala vakolt, utcára merőleges gerincű nyeregtejeje kontyolt.

eredeti rendeltetése: lakóépület
 használati módja: lakóépület

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

8.

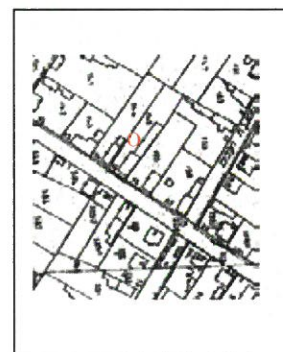
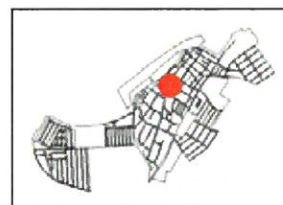
Az építmény leírása: Utcára merőleges gerincű, kontyolt teteje cseréppel fedett. Utcai homlokzata két ablakszemes, gazdag vakolatdíszítéses. Tornáca téglapillérekkel alátámasztott. A pillérekre támaszkodó fa gerendák díszítettek.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

Az építmény címe:
Abádszalók,
Kossuth L. út 16.

Helyrajzi száma:
145

védettsége: helyi
védelemre javasolt

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTEK

9.

Az építmény címe:

Abadszalók,
Nagy Sándor u. 20.

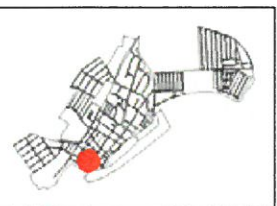
Helyrajzi száma:

316

Védettsége: helyi
védelemre javasolt

Az építmény leírása: Utcára merőleges gerincű tetője cseréppel fedett, kőmánya hangsúlyos. Oromfala deszkából készült. Utcai homlokzat két ablakszemes, cserép parkányzatos. Tornáca fa oszlopokra támaszkodik. Az épület szépen felújított gondozott.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

10.

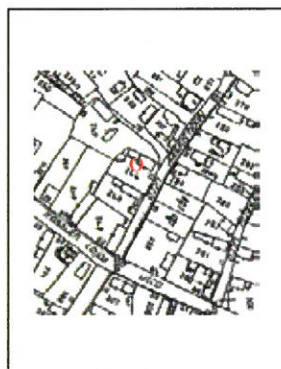
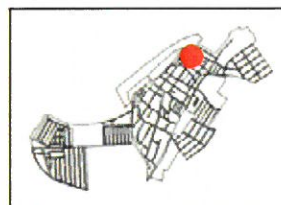
Az építmény leírása: Teteje utcára merőleges, cseréppel fedett. Kéménye hangsúlyos. Utcai homlokzata két ablakszemes, oromfala vakolt. Párkányzata cserépből készült.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

Az építmény címe:
Abádszalók, Nagy
Sándor u. 11.

Helyrajzi száma:
244

védettsége: helyi
védelemre javasolt

HELYI VÉDELMRE JAVASOLT ÉRTÉK

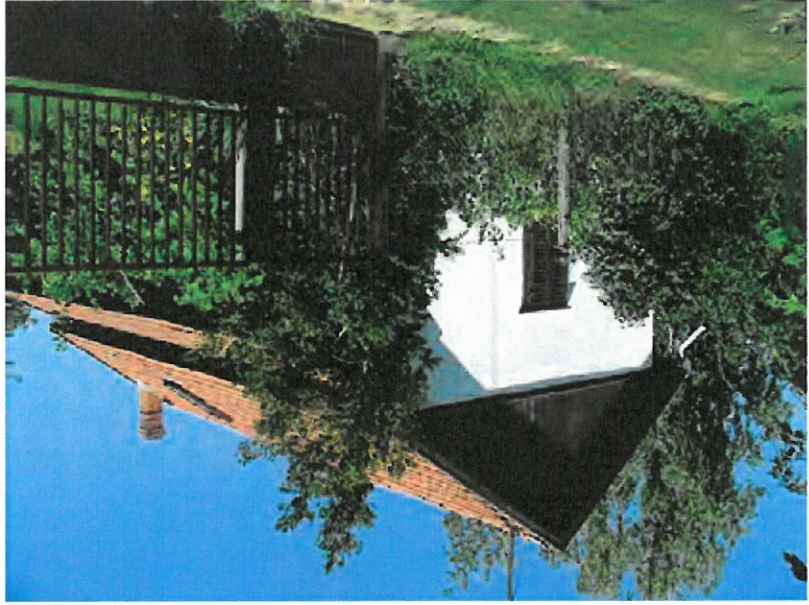
11.

Az építmény leírása: Teteje csereppel fedett. Utcai homlokzata egy ablakszemes.
eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

Helyrajzi száma: 247

Az építmény címe: Abádszalók, Kigyó köz 6.

Védettsége: helyi védelemre javasolt

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

12.

Az építmény leírása: Utcára merőleges gerincű, cseréppel fedett épület. Oromfala deszkázott, tornáca fa oszlopokra támaszkodik.

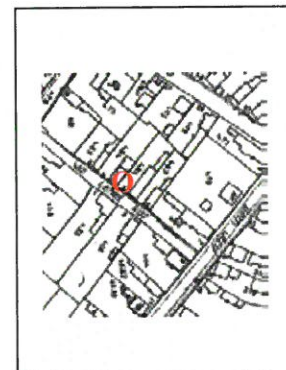
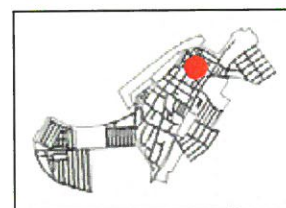
eredeti rendeltetése: lakóépület

használati módja: lakóépület

Az építmény címe:
Abádszaló
k, Lehel
köz 8.

Helyrajzi száma:
467

védettsége: helyi
védelemre javasolt

HELYI VÉDELMRE JAVASOLT ÉRTEK

13.

Az építmény címe:

Abádszaló
k, Blaha L.
tér 1.

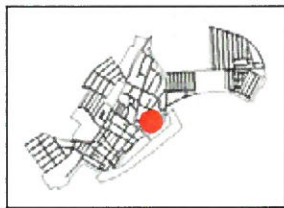
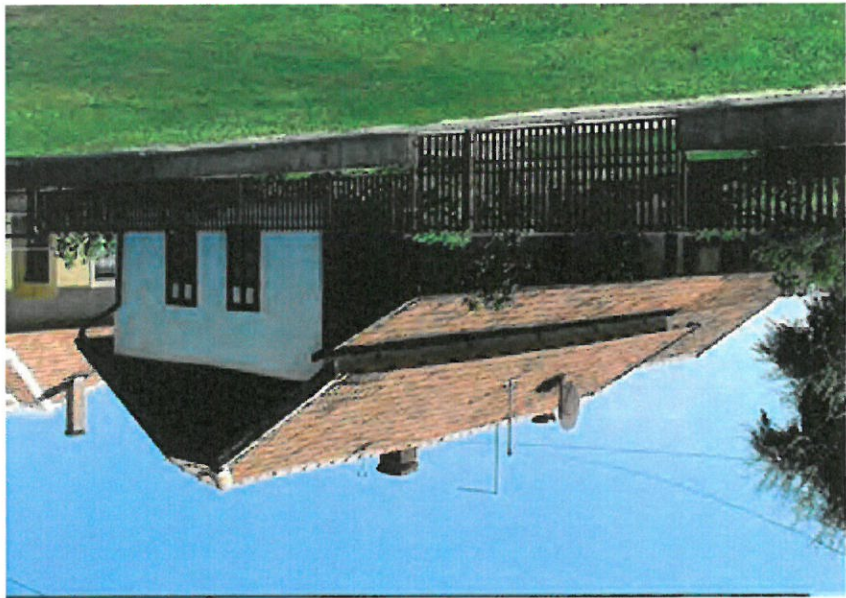
Helyrajzi száma:

761

Védettség: helyi
védelemre javasolt

Az építmény leírása: Az épület szépen felújított, merőleges gerincű teteje csonkakontyos. A tető héjazata cserép. Utcai homlokzata két ablakszémes, oromfala deszkázott. Kéménye hangszúlyos. Tornáca fa pillérekkel alátámasztott. A pillérek fejezete díszített.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

14.

Az építmény címe:

Abádszaló
k, István
király u.
2/1.

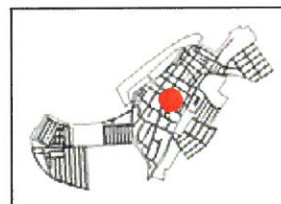
Helyrajzi száma:

1426

védettsége: helyi
védelemre javasolt

Az építmény leírása: Utcára merőleges gerincű, cseréppel fedett épület.
Oromfala deszkázott, tornáca fa oszlopokra támaszkodik.

eredeti rendeltetése: lakóépület
használati módja: lakóépület

HELVI VEDELEMRE JAVASOLT ÉRTEK

15.	
-----	--

Az építmeny címe:
Abádszalók,
Deák Ferenc út
2.

Az építmeny címe:
Abádszalók,
Deák Ferenc út
2.

Helyrajzi száma: 107

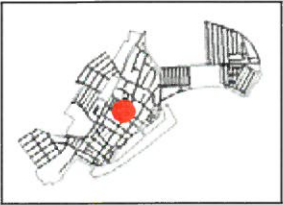
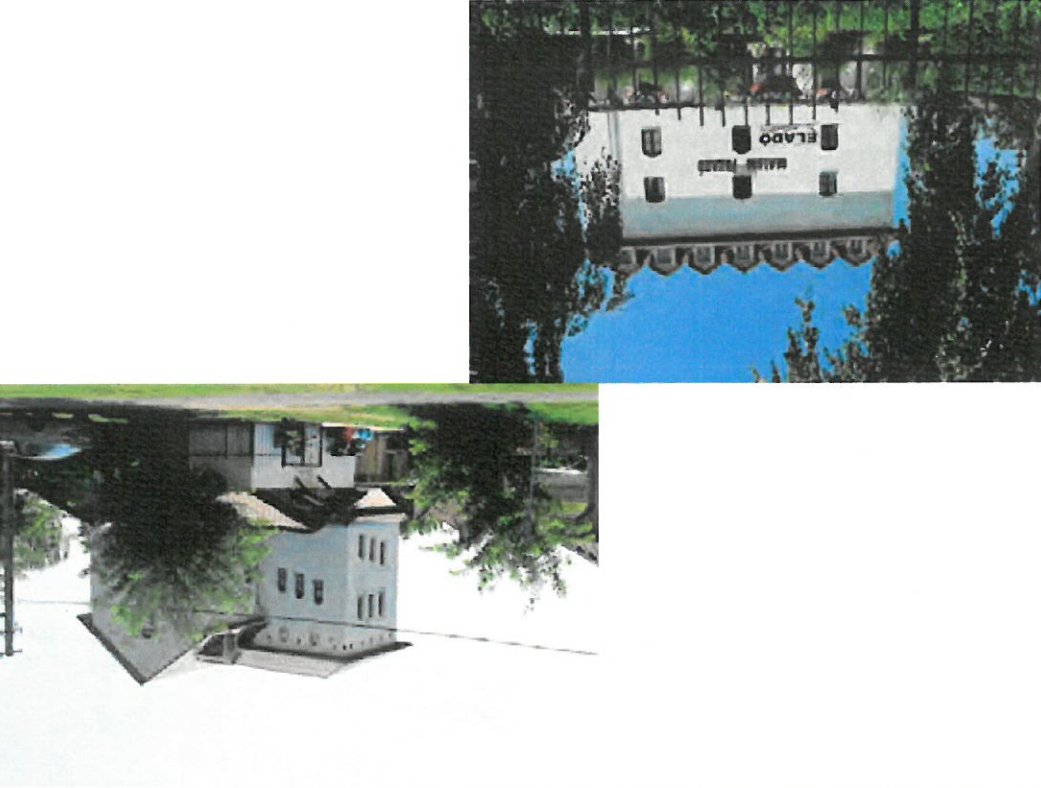
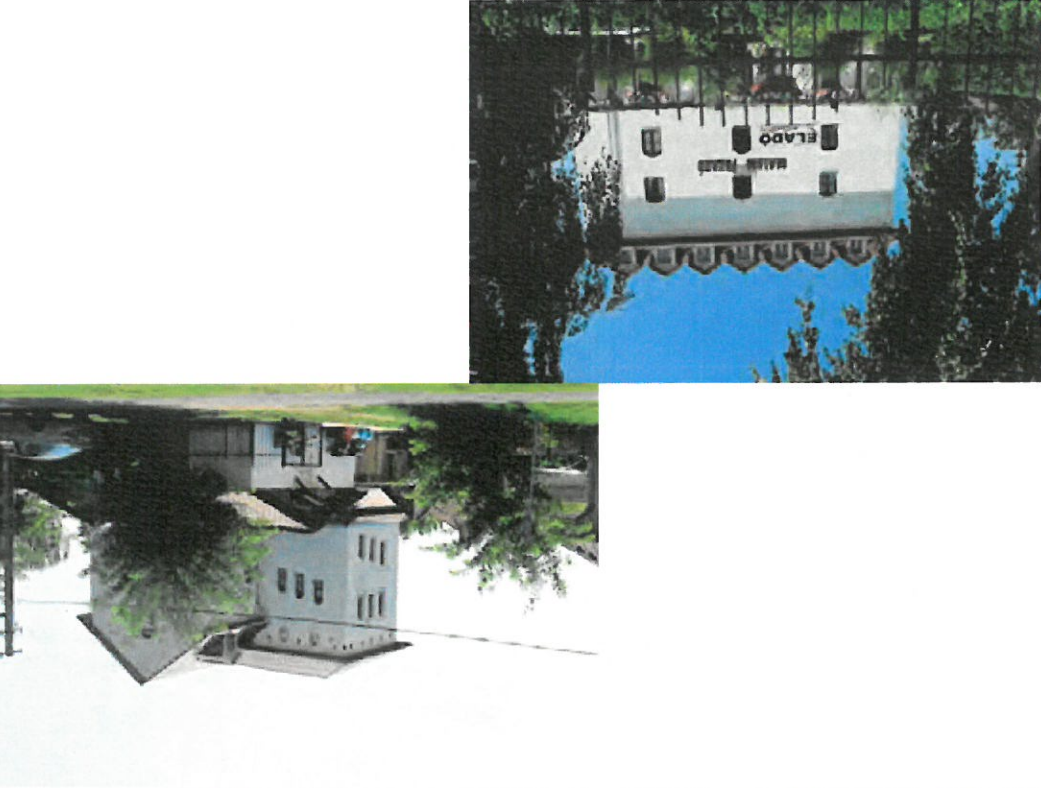
Helyrajzi száma: 107

védettsege: helyi
védelemre javasolt

Az építmenny leírása: A Mikszáth út tiszai strand felé eső részén áll a Malom-fogadó, amely az Eppinger-féle malom volt. Itt működött 1912-1913-tól az abádszalóki gőzfűrészes és gőzmalom.

Az építmenny leírása: A Mikszáth út tiszai strand felé eső részén áll a Malom-fogadó, amely az Eppinger-féle malom volt. Itt működött 1912-1913-tól az abádszalóki gőzfűrészes és gőzmalom.

Az építmenny leírása: A Mikszáth út tiszai strand felé eső részén áll a Malom-fogadó, amely az Eppinger-féle malom volt. Itt működött 1912-1913-tól az abádszalóki gőzfűrészes és gőzmalom.

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

16.

Az építmény leírása: Szent Móric Kápolna

A Kunhegyeshez közelebb lévő, de Abádszalók határában elterülő Tomajpusztán, a Kis-Fás-halmon - kastélya közelében - kápolnát építtetett gróf Nemes Vince (1830-1896) családja és cselédsége számára, temetkezési helyül szolgáló kriptával. A Novák Ferenc budapesti műépítész által tervezett neogótikus stílusú kápolnát 1892. szeptember 22-én szentelték fel Szent Móric vértanú tiszteletére. Az oltárképet Vastagh György (1834-1922) festőművész készítette.

A II. világháború után a kastély építőanyagát széthordták, a majorsági épületeket lebontották. A kápolnában 1965-ben tartottak utoljára szentmisét. Ezután - a puszta elnéptelenedésével - a kápolna anyagát is kezdték széthordani, s sírokat is felforgatták.

2014-15-ben a kápolnát felújították, környezetét részben rendbetették.

Az építmény címe:

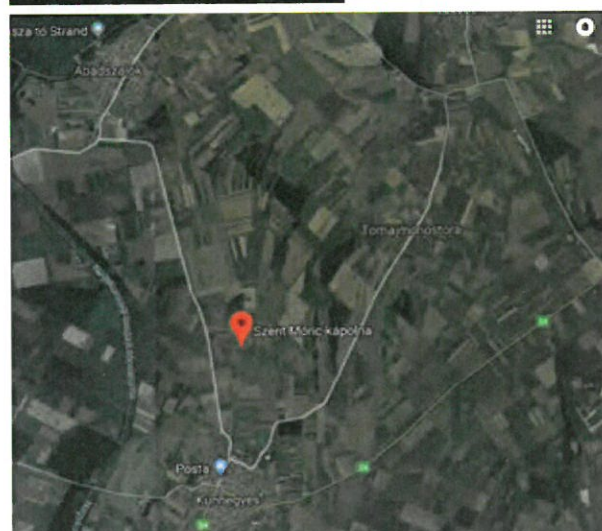
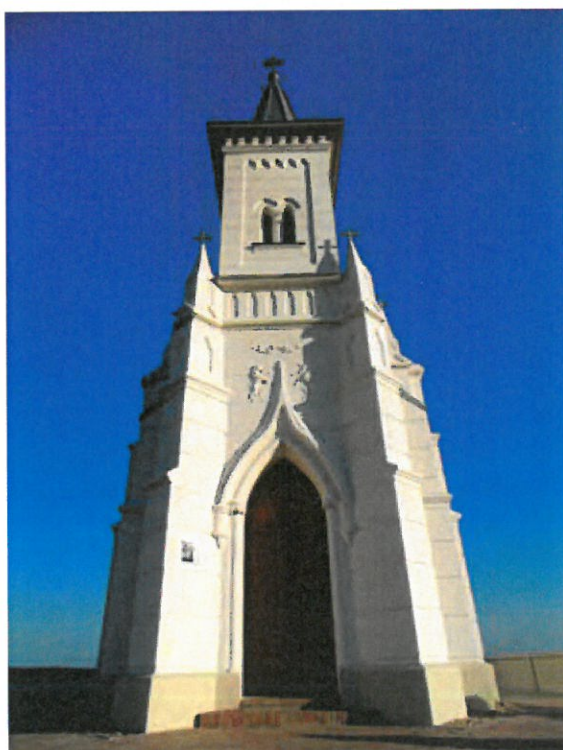
Abádszalók,
Külterület
Tomajpuszta

védettsége: helyi
védelemre javasolt

Felújítás előtt

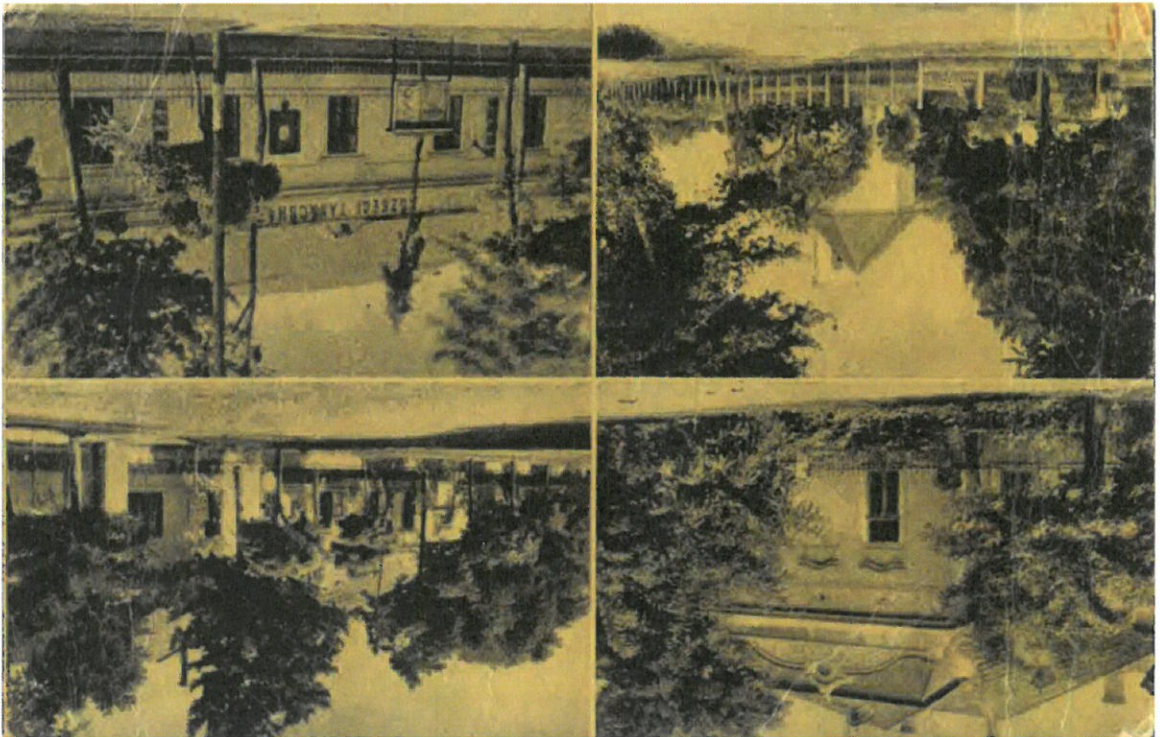
Felújítás után

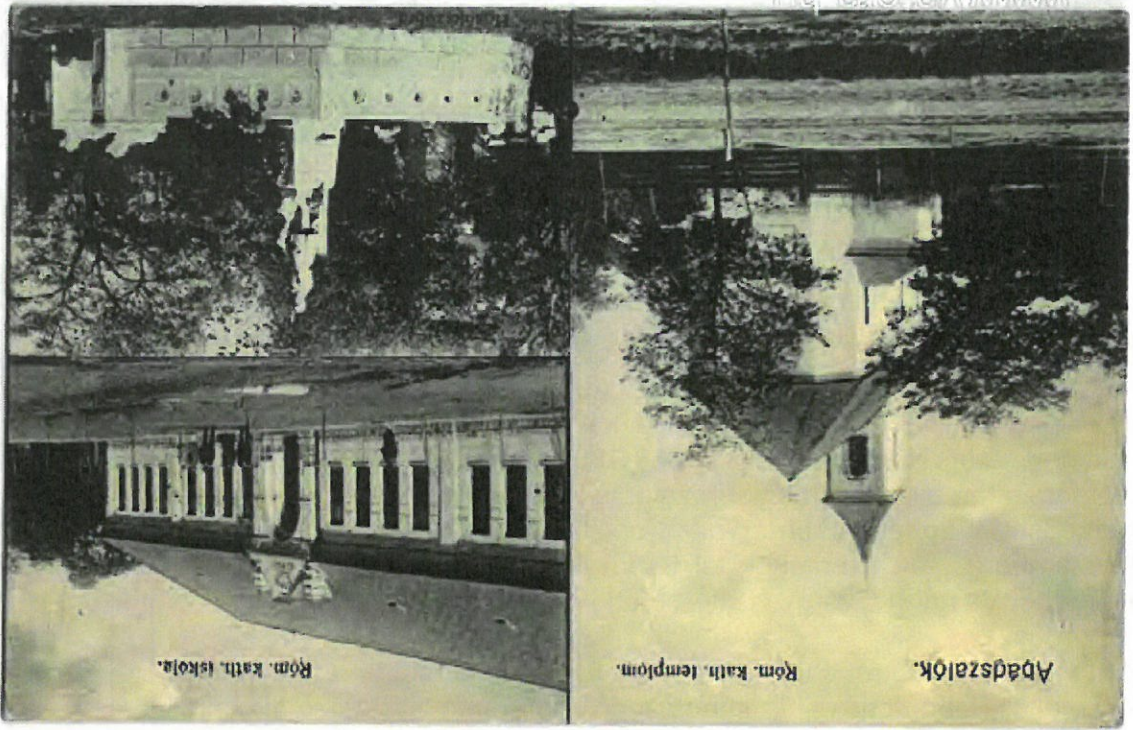

Fennmaradt korabeli képeslapok a korabel településről:

A képeken látható többek között a bank, a szalóki katolikus templom, valamint a községháza épülete is:

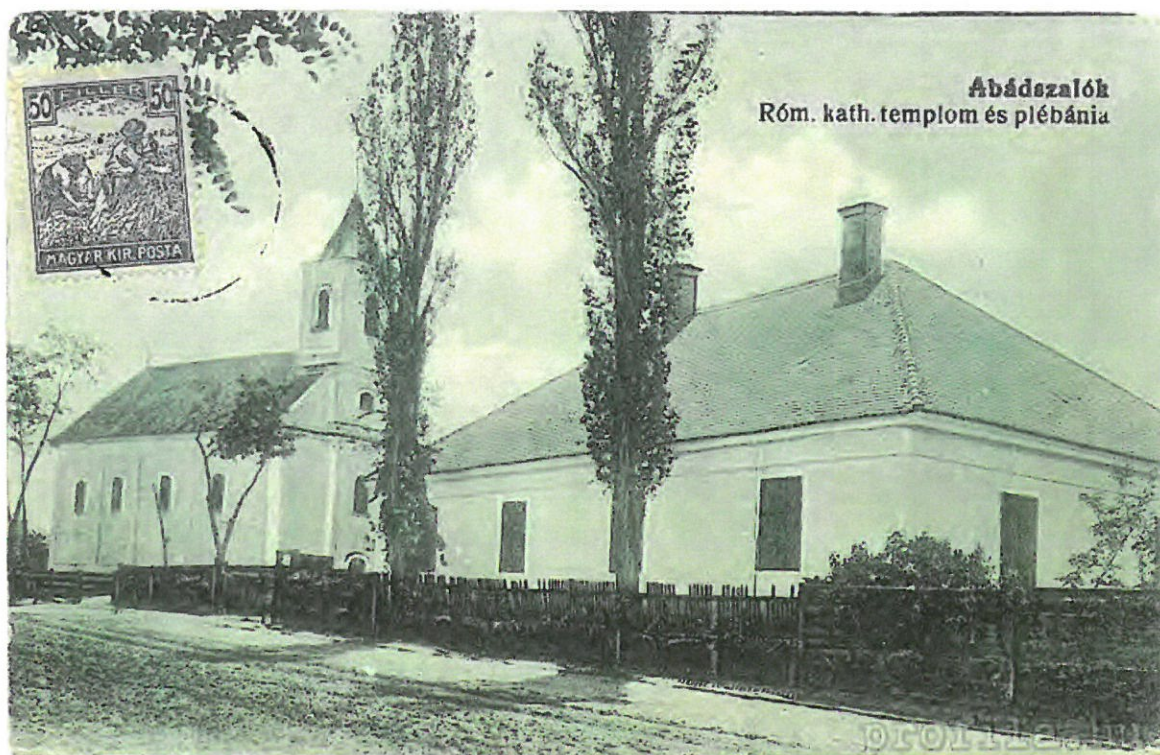

jobb alsó képen az I. vh. emlékmű, háttérben a bank tornya. A másik két képen pedig a szalóki római katolikus templom és iskola ("A" épület):

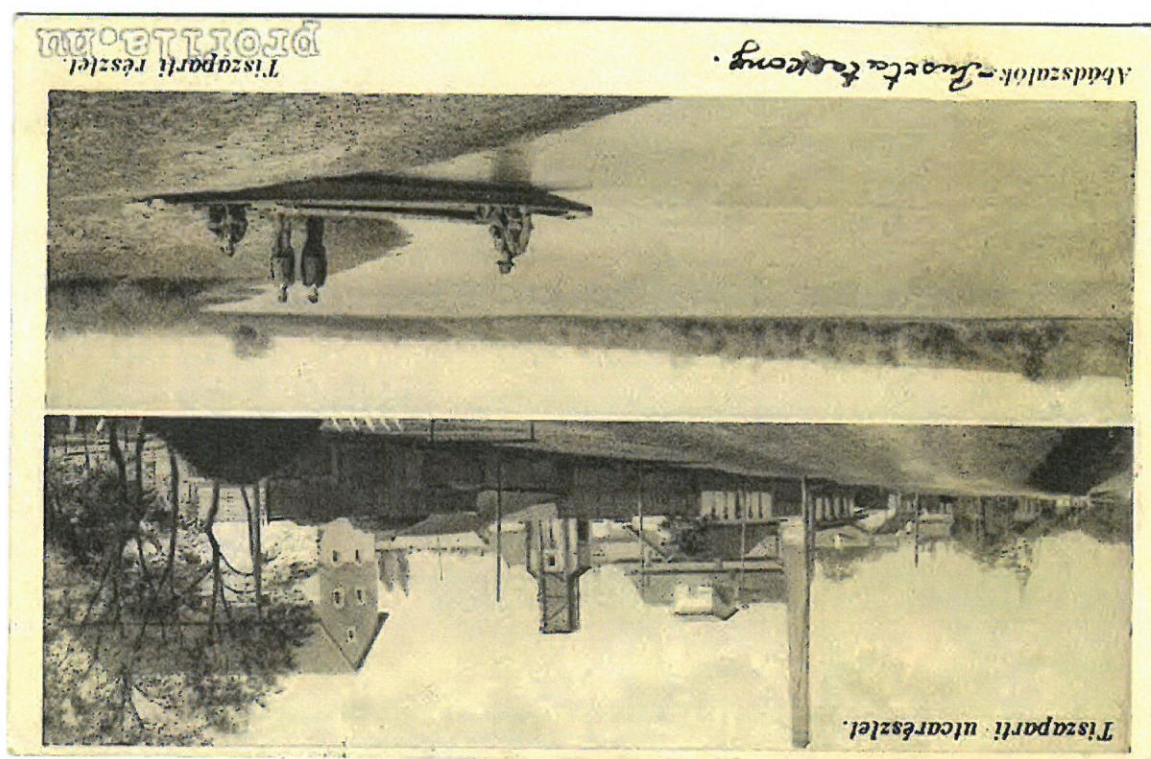
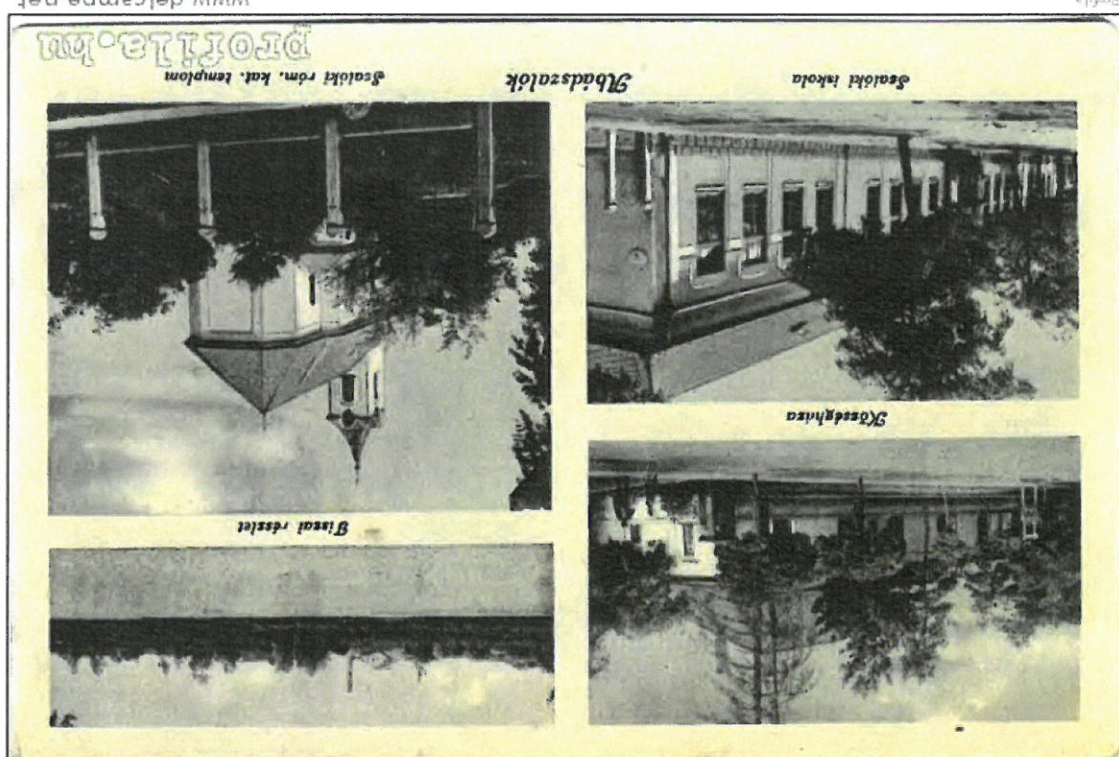
A ma is látható szalóki katolikus templom és plébánia:

A régi piactéri üzletsor:

A felső képen a régi Tisza part látható a mai Malom Fogadóval, a gözmalommal és a háttérben az abádi református templommal:

Képeslap a régi időkből:

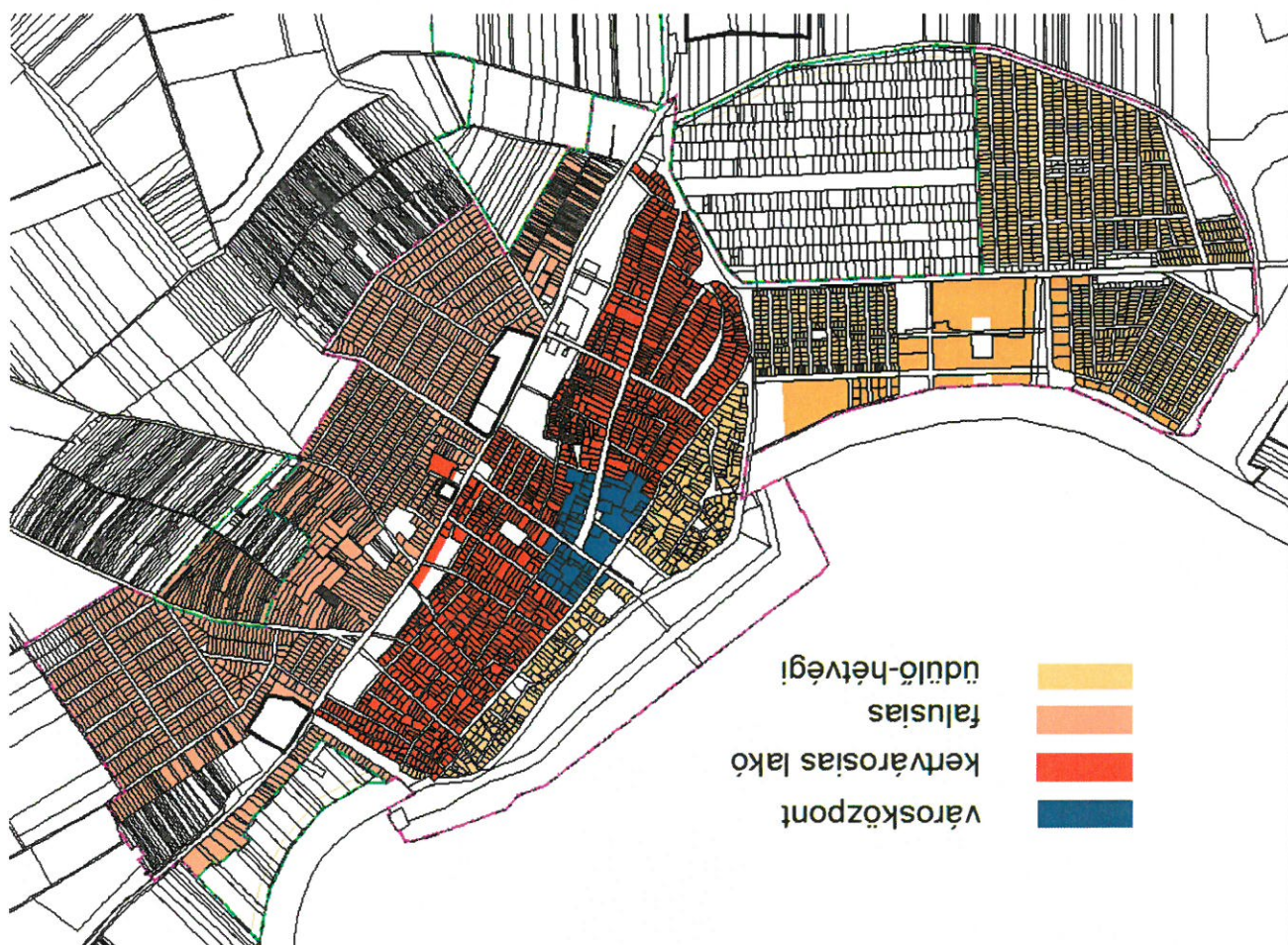

Profila

www.delcampe.net

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉSEK

4

1.Városmközpont

A település központja zömében újabb építésű kereskedelmi, szolgáltató, és intézményépületekkel beépített. Jellemző a földszint+emelet és tetetér magasság, tömbszerű beépítéssel (szabadonálló, illetve zárt sorúba hajló sorházak). Szabályos szögeletes vonalvezetésű utcákkal. Abád és Szaléók egyesülése előtt megvolt mindkét településnek a maga magja, melynek nyomai láthatóak ma is (szabálytalanabb nyomvonalú utcák a templomok körül, mert mindkét településnek megvolt a maga temploma, amelyek ma is állnak). Az egyesülés után, de inkább a 70-es, 80-as, 90-es években tudatosan új közös városmközpont alakult ki. Fő utcája a Deák F. u. Ezen középületekre az utcával párhuzamos tető a jellemző.

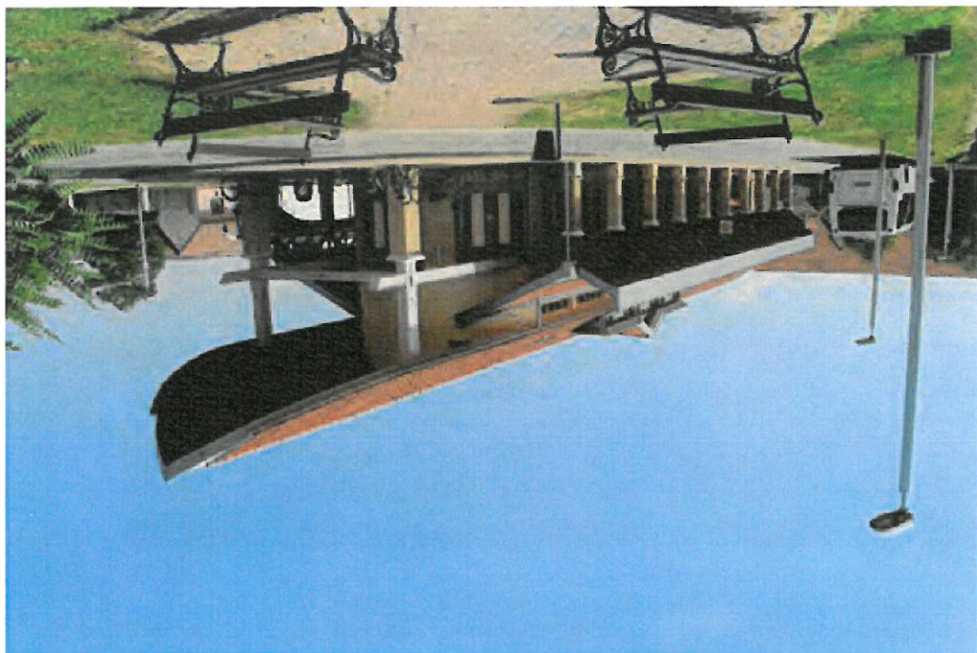

2. Kertvárosias lakó

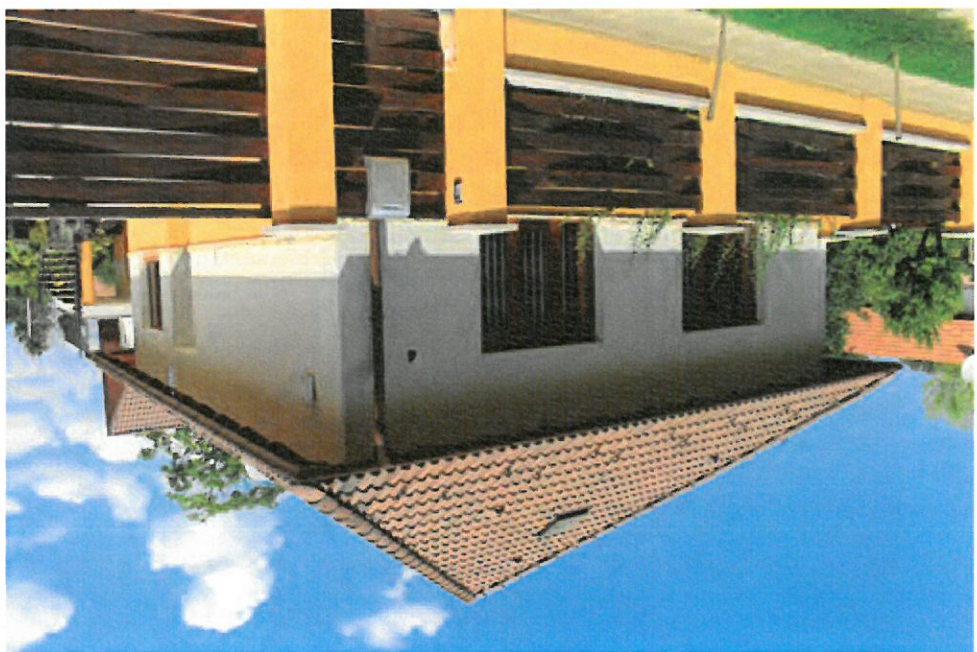
A település korábbi településmagjára, zömében földszintes házak a jellemzők, de vannak fsz.+tetőteres házak is. Keveredik a lakó és vendégház funkció. A házakra jellemző, az oldaltornác, utcára merőlege tetőgerinc, cserépfedés. A házak előtt elökört található, beépítésük oldalhatáron álló. Utcai homlokzaton általában 1 vagy 2 kis méretű ablak található.

A település minden részén jellegzetesség, a nyeregtes házaknál, hogy az ormfal alá előtett építetek, díszítő és árnyékoló funkció miatt.

3. Falusias lakó

A település később beépült része, inkább csak a telek méret miatt falusias jelleg, inkább vegyes képet mutat. Illetve korábban jellemző volt az állattartás, de egyre kevésbé, különösen a turizmus miatt sem. Itt a földszintes házak a jellemzők, de elfordulnak fsz.+tetőteres házak is. Ezen a részen is megjelenik a falusi turizmus. Ezen a részen is jellemező az oldaltornác, utcára merőlege tetőgerinc, cserépfedés. A házak előtt előkert található, beépítésük oldalhatáron álló.

Itt is megjelenik a nyeregtetős házaknál, hogy az oromfal alá előtetőt építettek, díszítő és árnyékoló funkció miatt.

4. Üdülőövezet

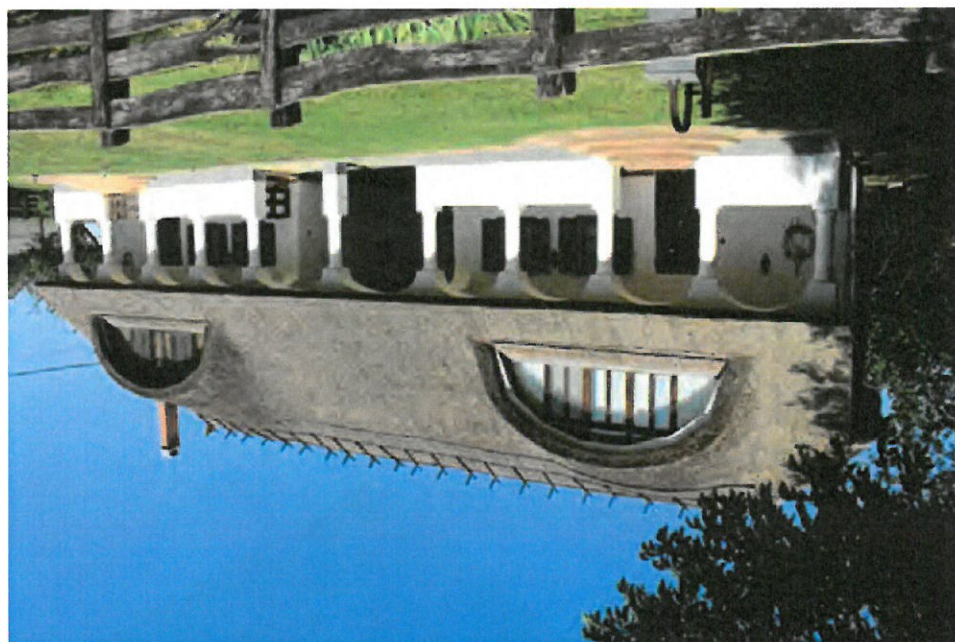

Jellemzően a 80-as évek vége, 90-es, 2000-es években épült be, üdülők, hétvégi házak céljára. Jellemző a földszint+tetőter magasság, egy vagy két egységes üdülőkkel beépítve.

E terüleethez lett sorolva a természetes fürdőhely is (szabadstrand).

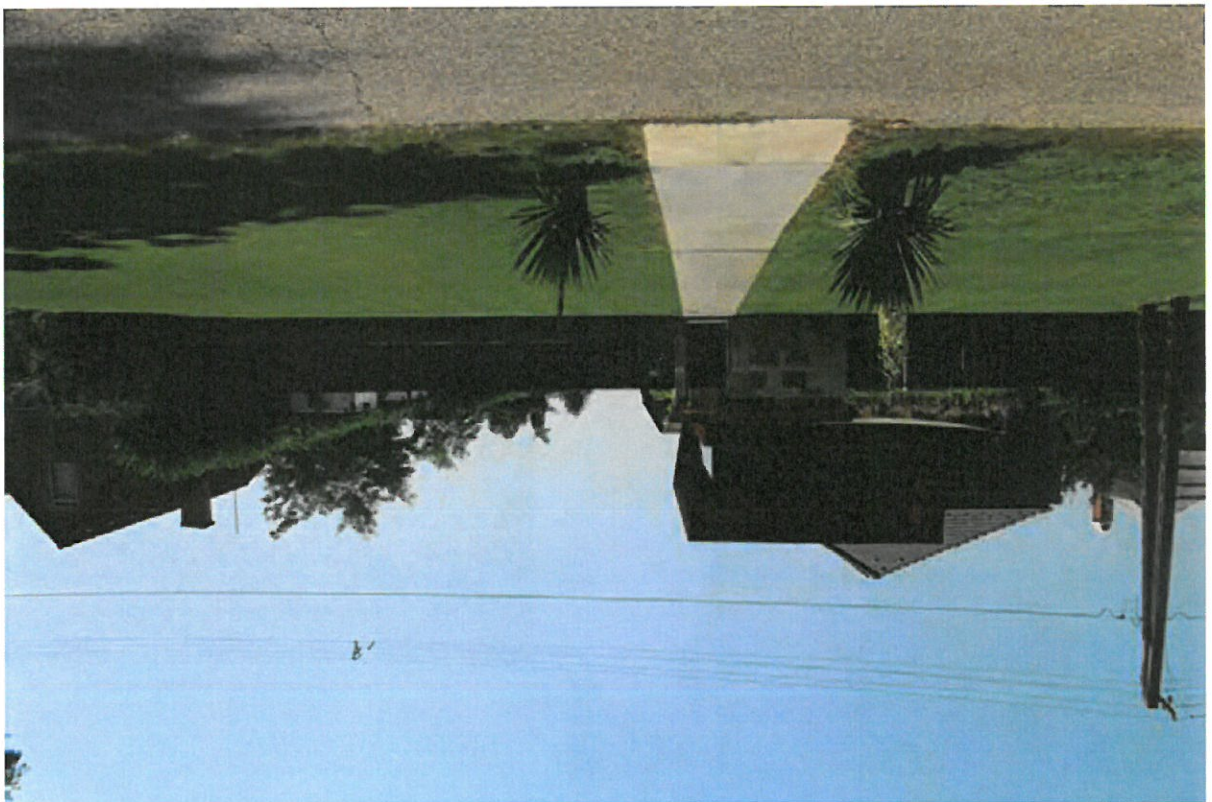

AJÁNLÁSOK

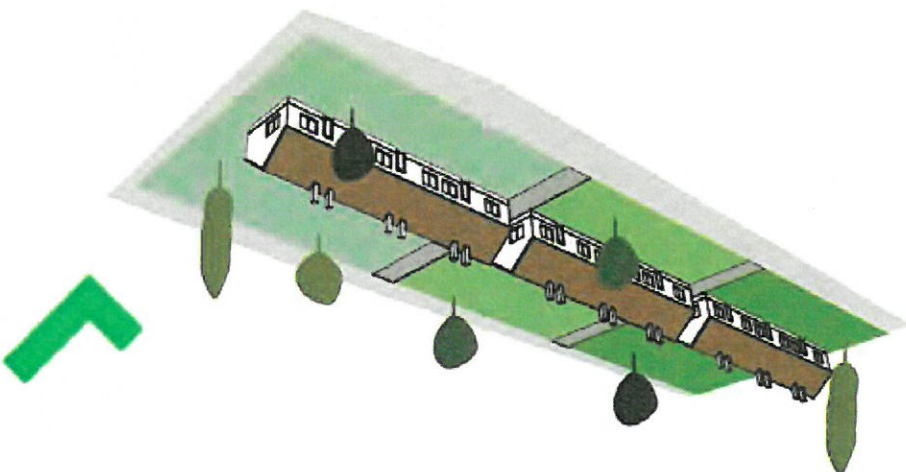
ÚTMUTATÓK AZ ALÁBBI TERÜLETEGYSÉGEKRE:

1. VÁROSKÖZPONT
2. KERTVÁROSIAS LAKÓÖVEZET
3. FALUSIAS LAKÓÖVEZET
4. ÜDÜLŐ-HÉTVÉGIHÁZAS ÖVEZET

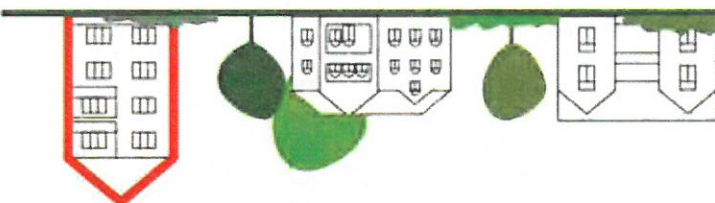
1. Városközpont

Telepítés

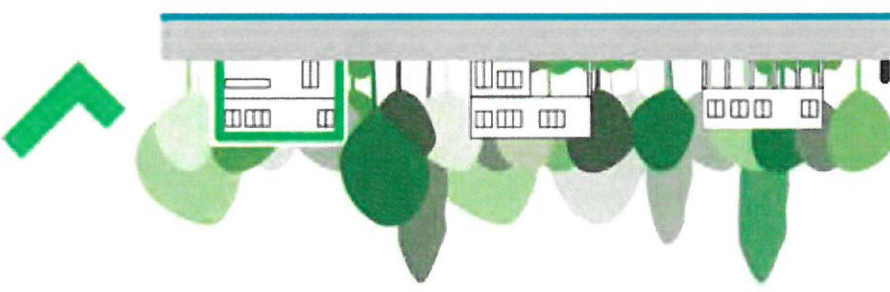

Magasság

Elterő magasságú épületeknél nem egységes utcakép jön létre. Kiugróan magas épület megbontja a nyugodt egységességet.

Azonos magasságú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

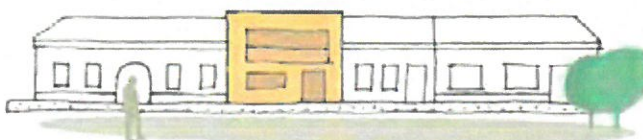

Tetőforma

**Azonos tetőformák
alkalmazásakor egységes,
nyugodt utcakép jön létre.**

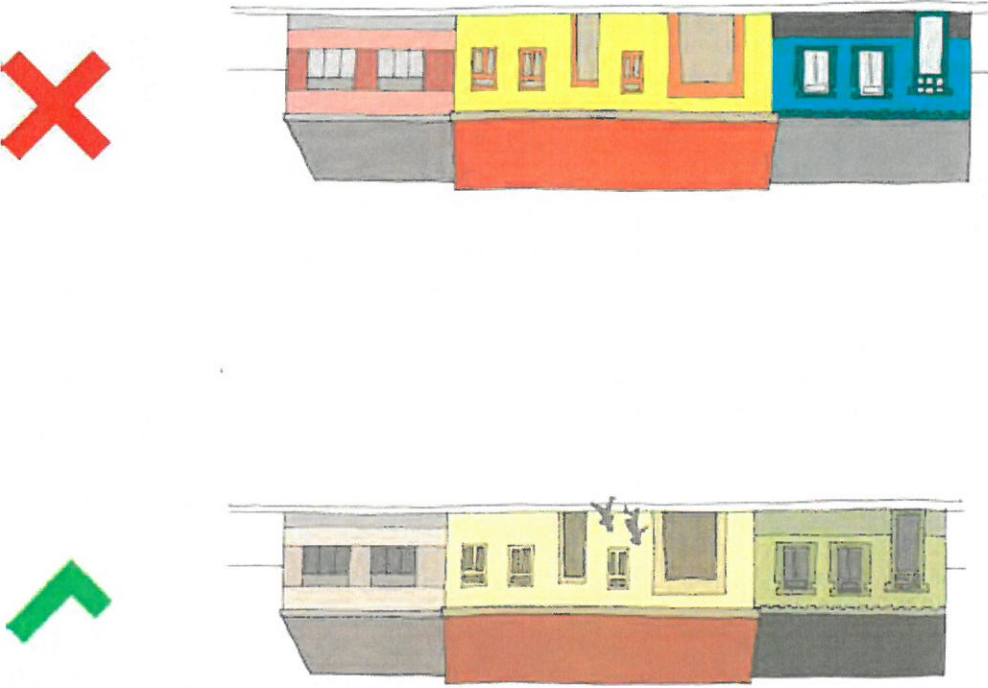
**Eltérő tetőformájú épületek
megbontják az egységes
utcaképet. Nem azonos
tetőforma alkalmazása
eltérő településképet
eredményez.**

Színek

Az épületek színezésekor általában pasztellszínek alkalmazása javasolt.

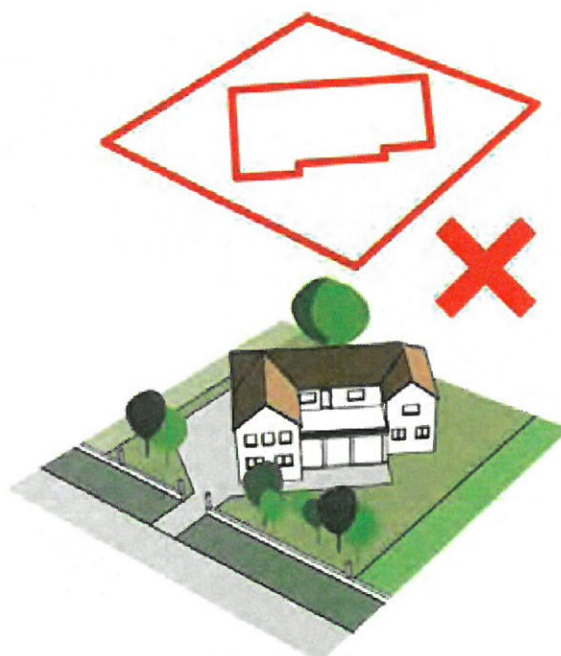
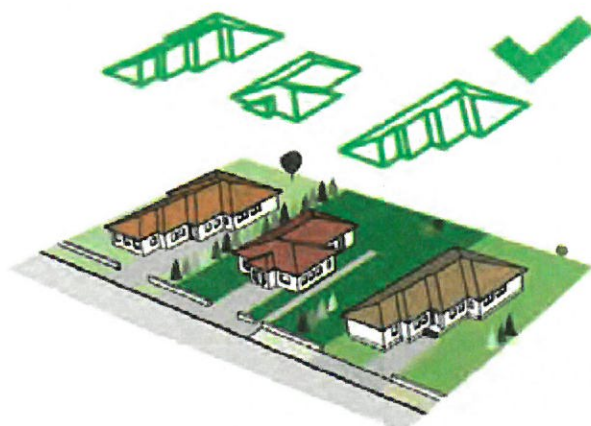
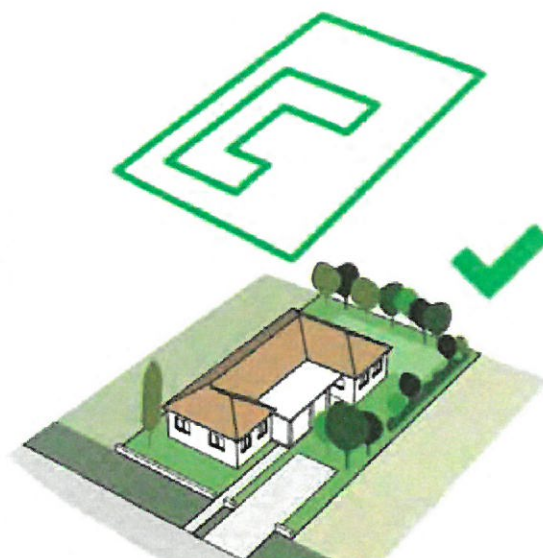

2. Kertvárosias lakóövezet

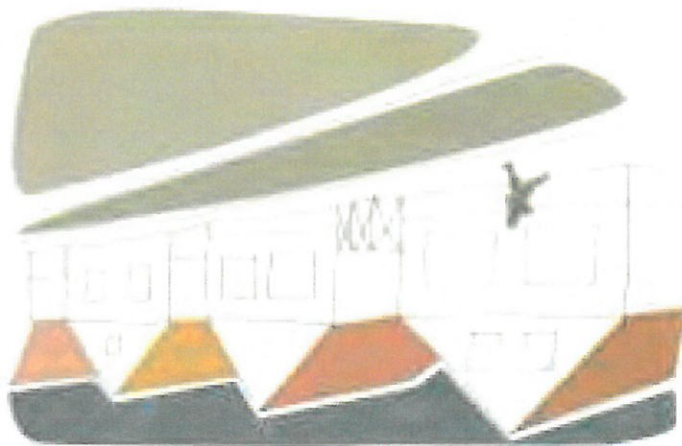
Telepítés

Az épületeket az kötelező előkert vonalára és a telek alakjához igazítva kell elhelyezni.

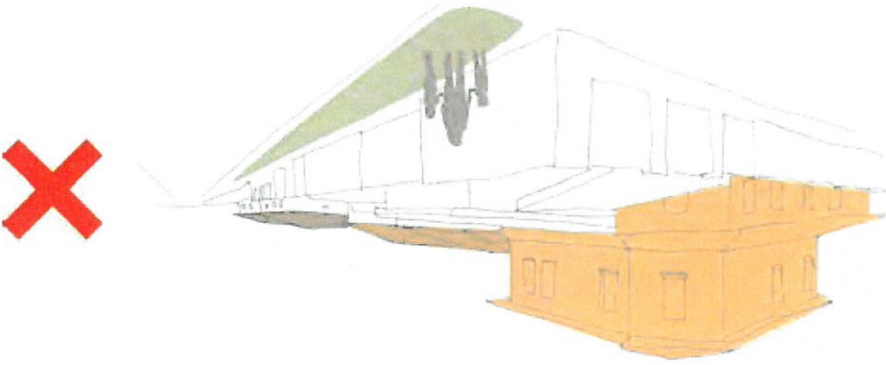

Magasság

Azonos magasságú
épületek egységes
utcaképet alkotnak.

Eltérő magasságú
épület
alkalmazásakor az
utcakép nem
egységes.
Alacsonyabb
magasságú épület
létrehozásakor is
eltérő képet
kapunk.

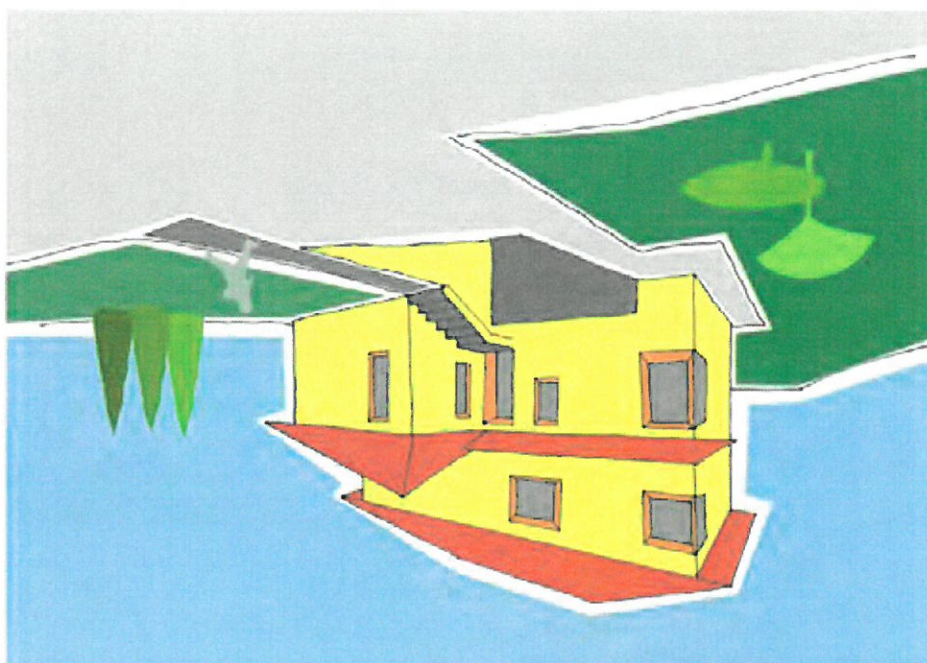

Tetőforma

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell hogy épülejenek.

A színezés meghatározza az épület illeszkedését környezetébe.
Megfelelő színhasználat esetén ez lehetségessé válik.
Az épületek színezésekor általánosan pasztellszínek alkalmazása
javasolt.

Színek

Kerítés

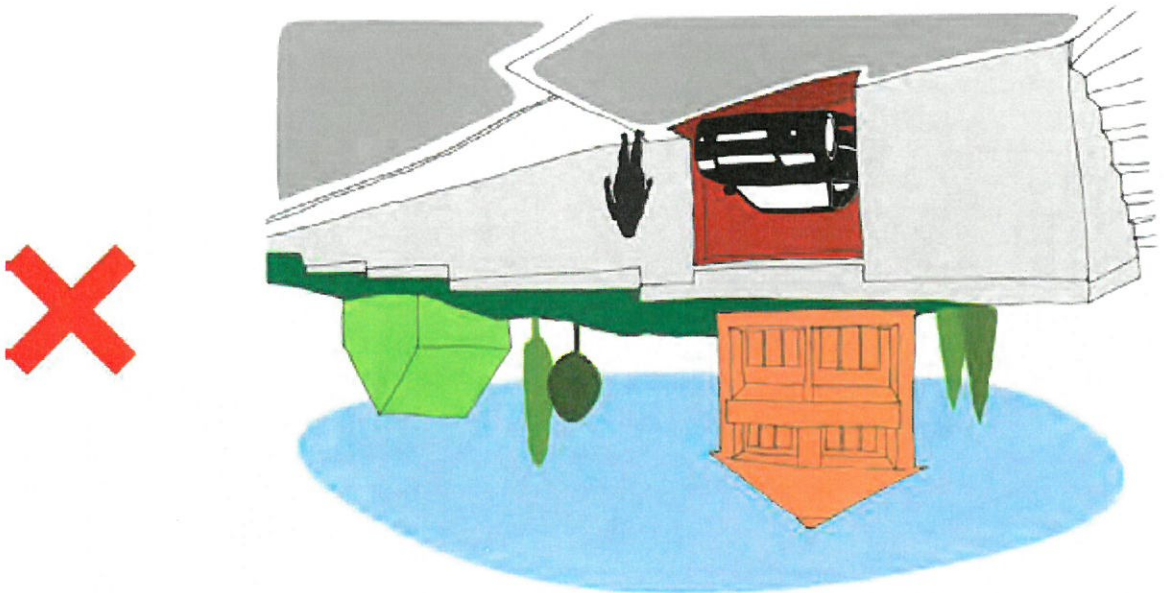
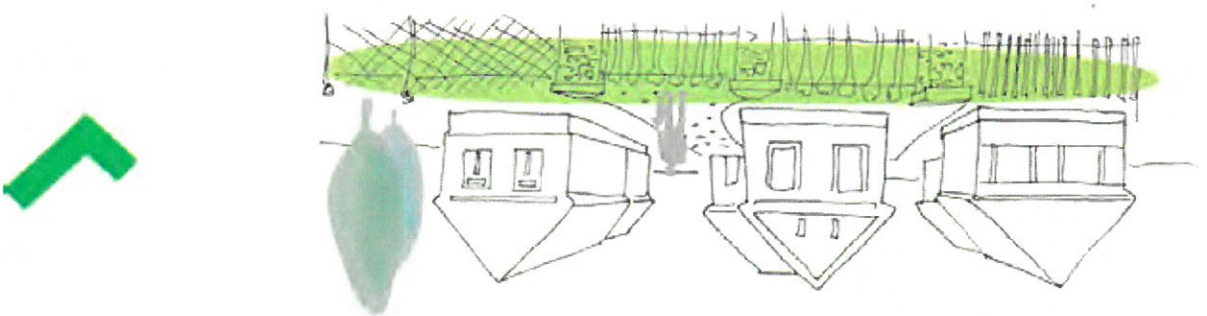
Félig áttört kerítés kertvárosi környezetben alkalmazható, mert jól átlátható környezetet biztosít.

3. Falusias lakóövezet

Telepítés

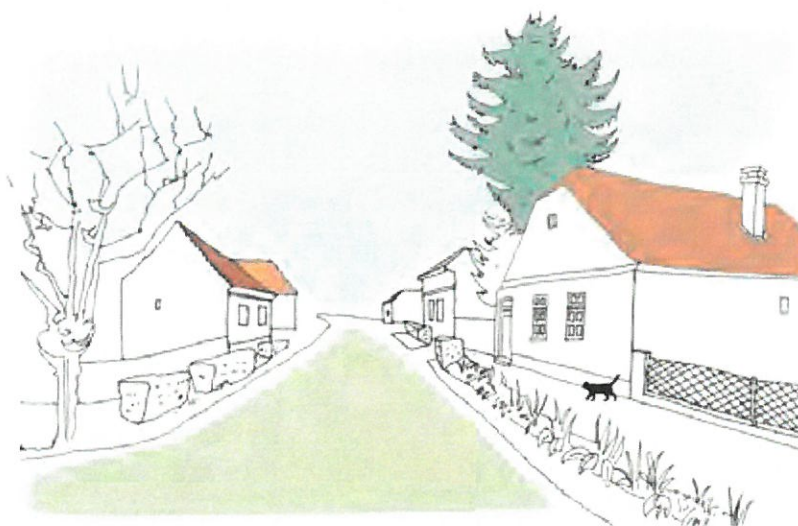
Az utcáfronttól egyenlő távolságra lévő épületek
egységes nyugodt ritmusú képet adnak.

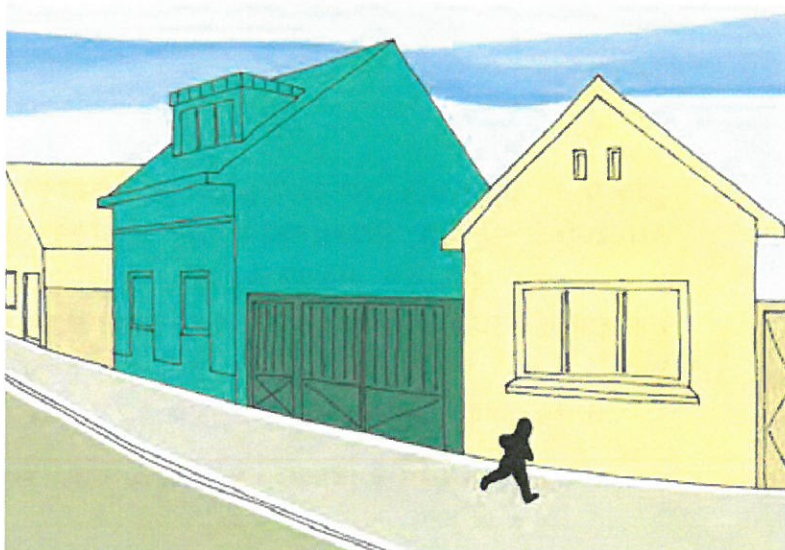

Magasság

Azonos magasságú épületek egységes utcaképet alkotnak.

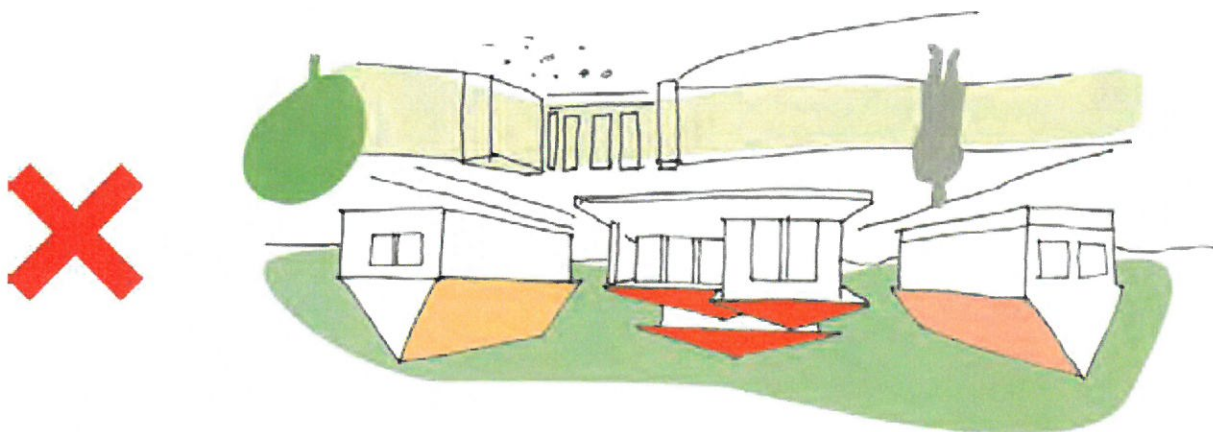
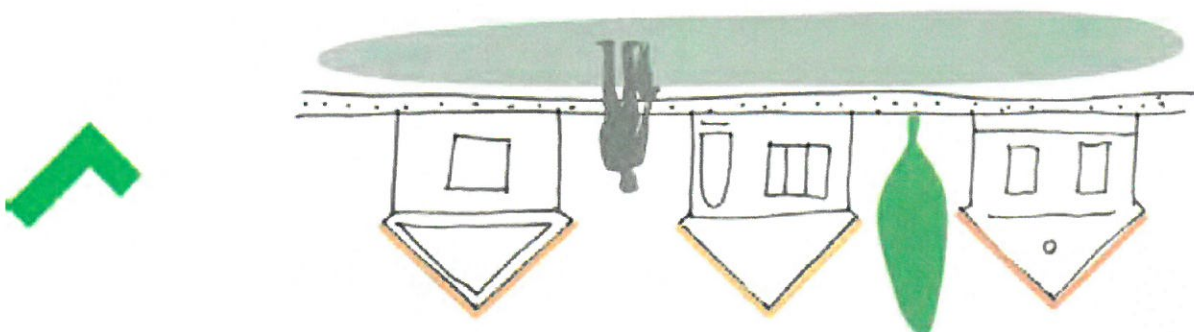
Eltérő magasságú épület alkalmazásakor az utcakép nem egységes. Alacsonyabb magasságú épület létrehozásakor is eltérő képet kapunk.

Tetőforma

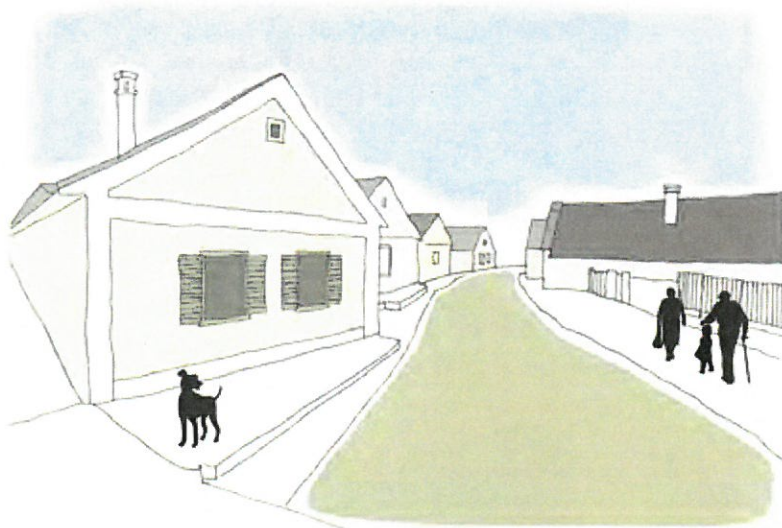
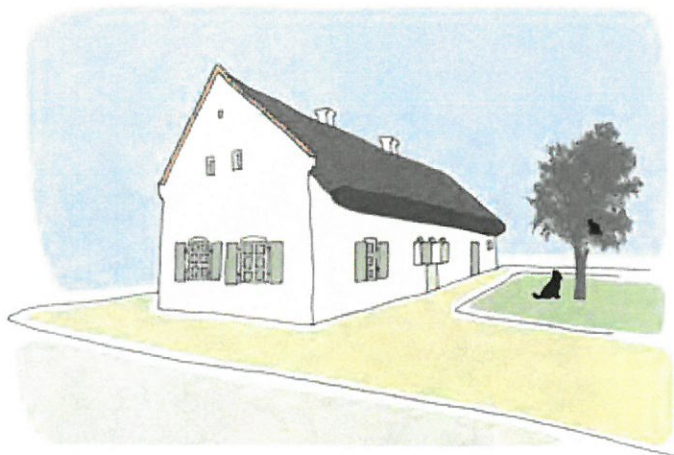
Azonos hajlású tetőknél egységes utcakép jön létre.

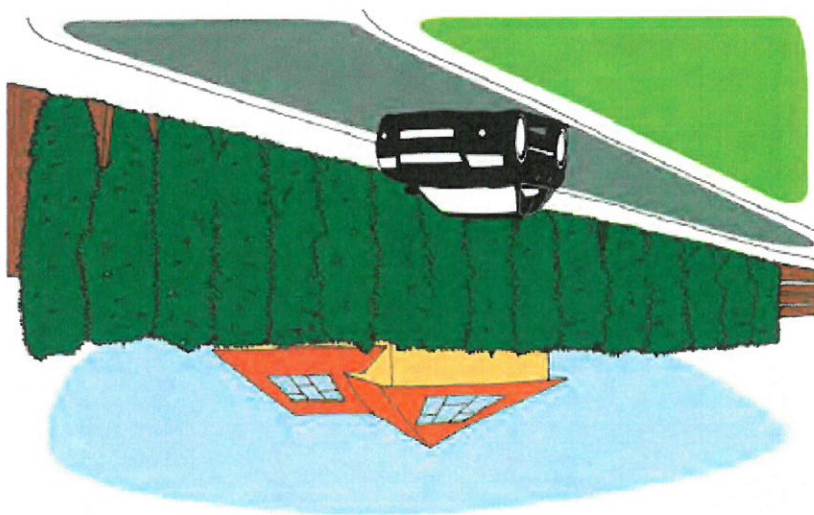
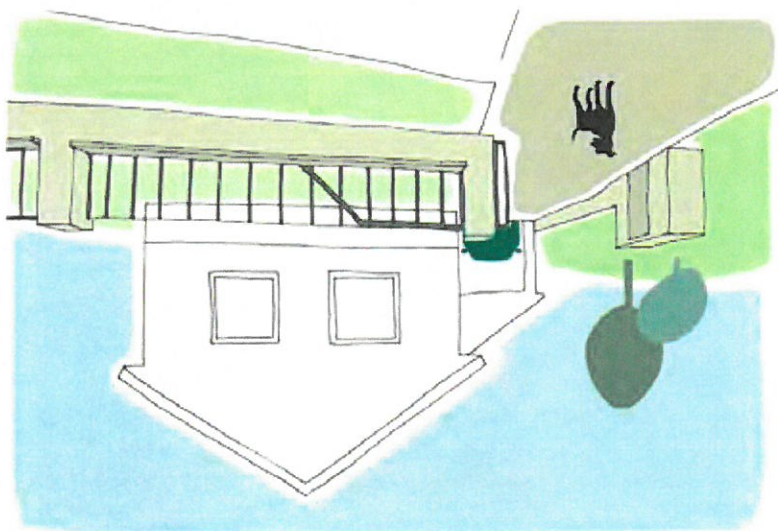
A tetők hajlásszöge: 25-45°. Jellemző az egyszerű nyeregtes tetőforma, az utcáfronton oromfalas homlokzattal. Új épület építéskor ez a formai kialakítás követendő, a jobb tájolás érdekében épített beforduló épületszárnyak esetében is. Nem javasolt tetőfelépítmény, bonyolult tetőszerkezet, homlokzattól kinyúló előtető, alkalmazása.

Homlokzat

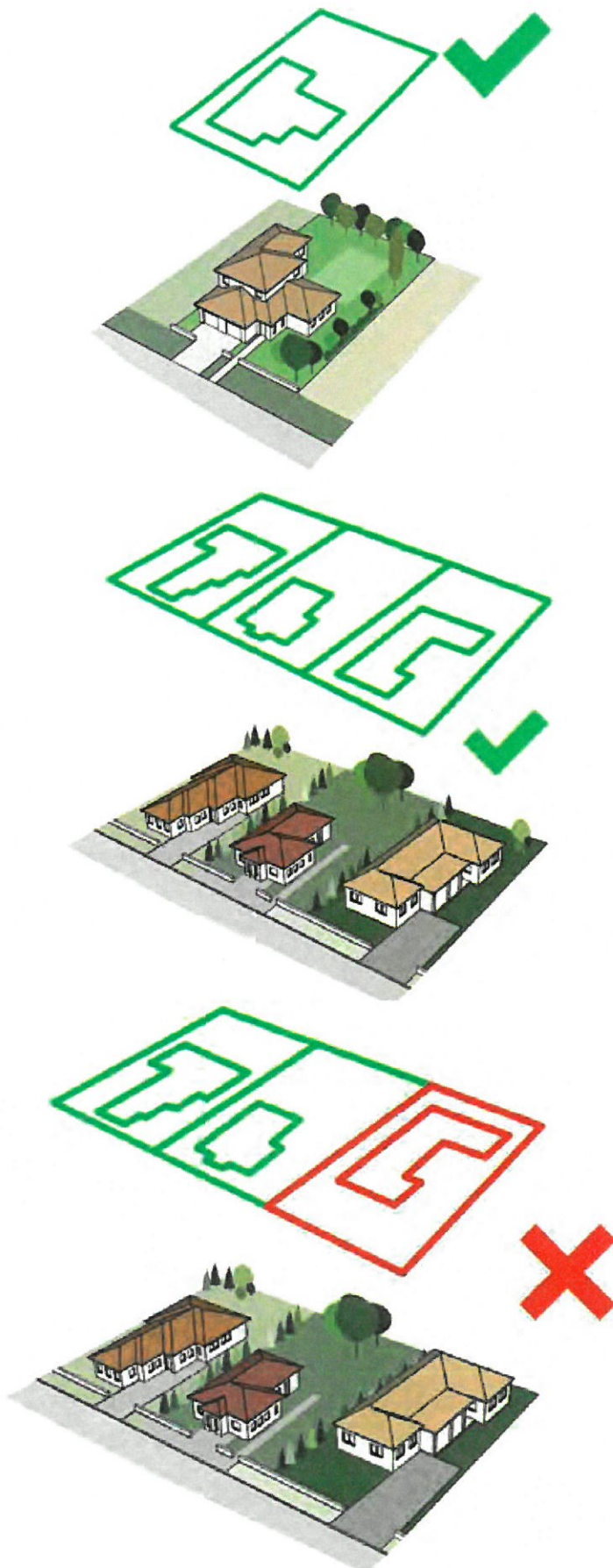

4. Üdülő és hétvégi házas övezet

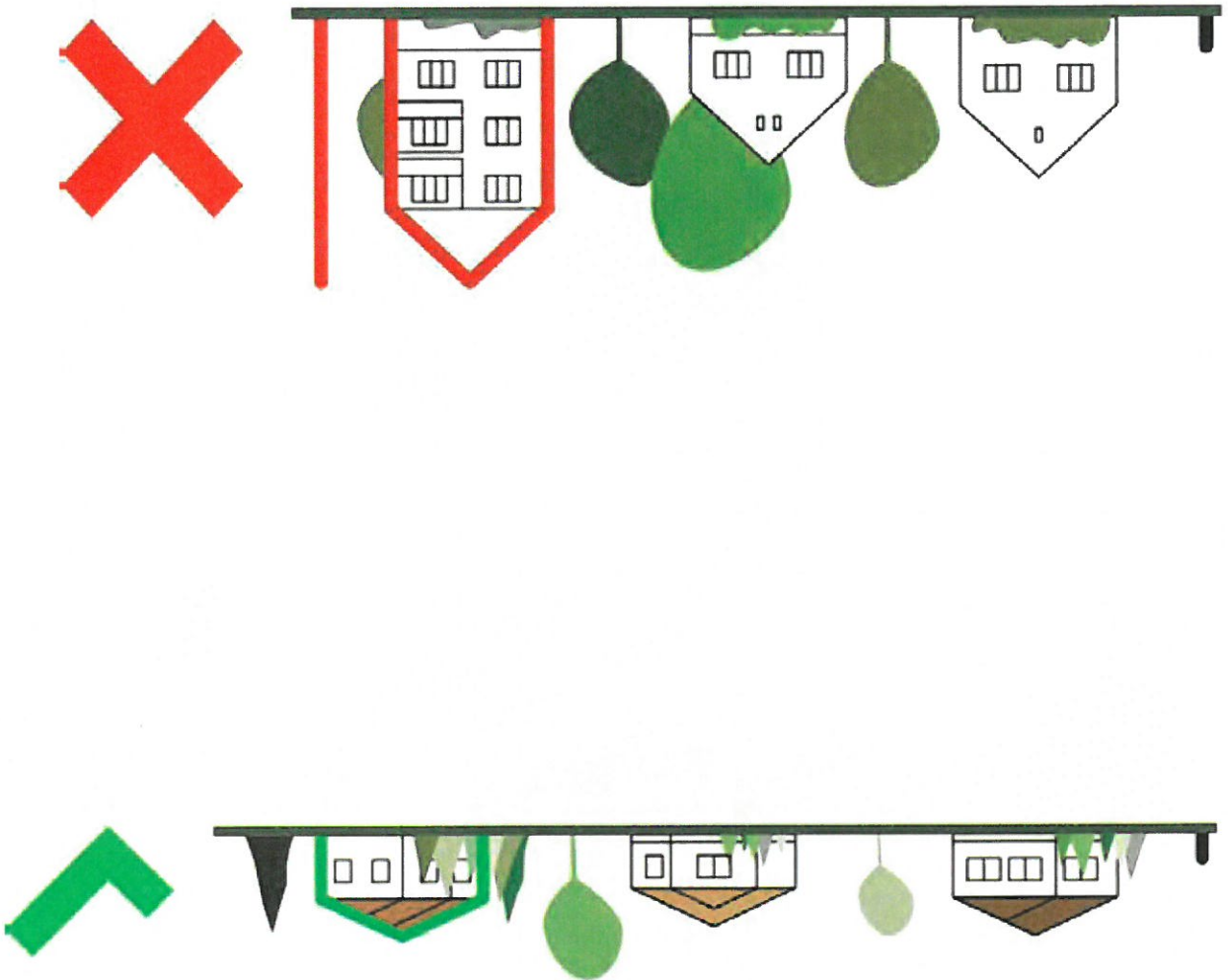
Telepítés

Az épületeket az utcavonalhoz és a telek alakjához igazítva kell elhelyezni

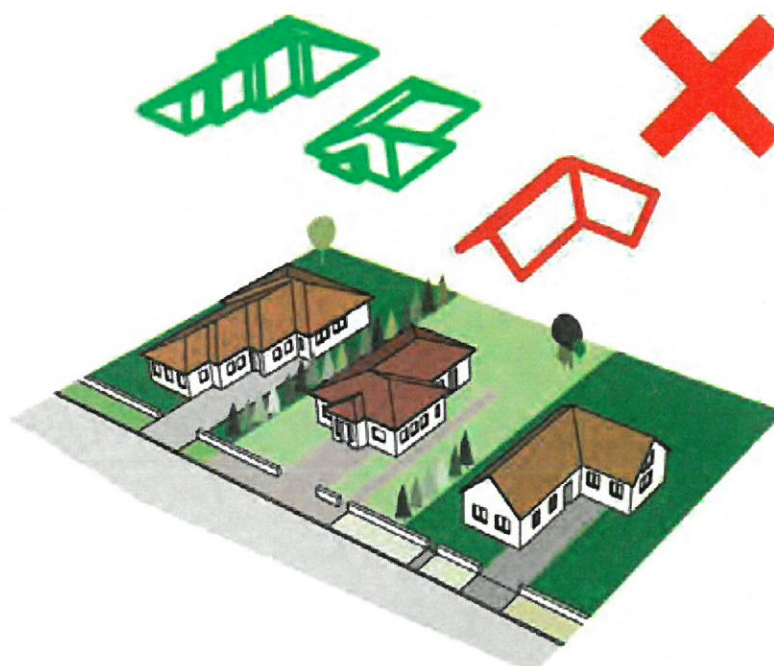
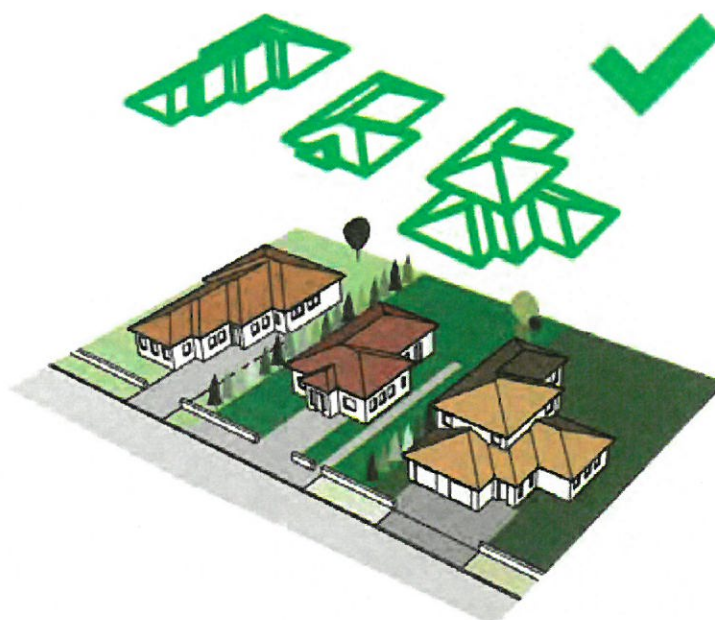
Magasság

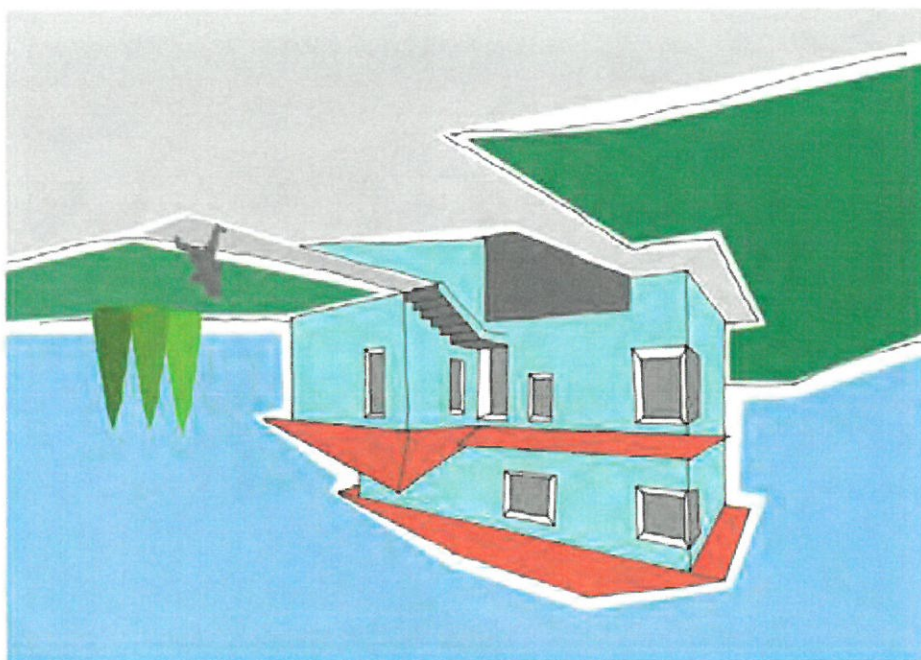
A házak közel azonos magassággal épültek. A meglévő épületek közé épülő új házak építésénél alapvető elvárás az utcaképhez illeszkedés, az oromfalas homlokzatok magasságának, megjelenésének, nyílászáró kiosztásának környezetben kialakult hagyományok szerinti alakítása.

Tetőforma

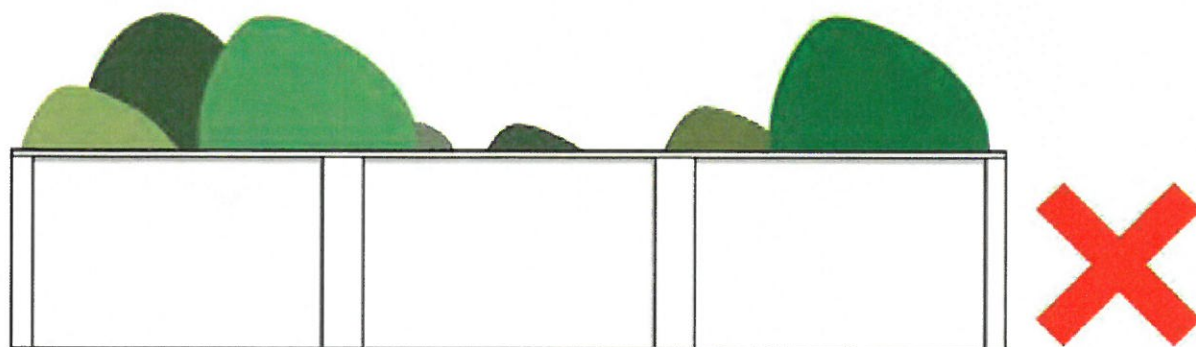
A színezés meghatározza az épület illeszkedését környezetébe. Megfelelő színhasználat esetén ez lehetőségessé válik.

Ajánlottak a pasztel színek.

Színek

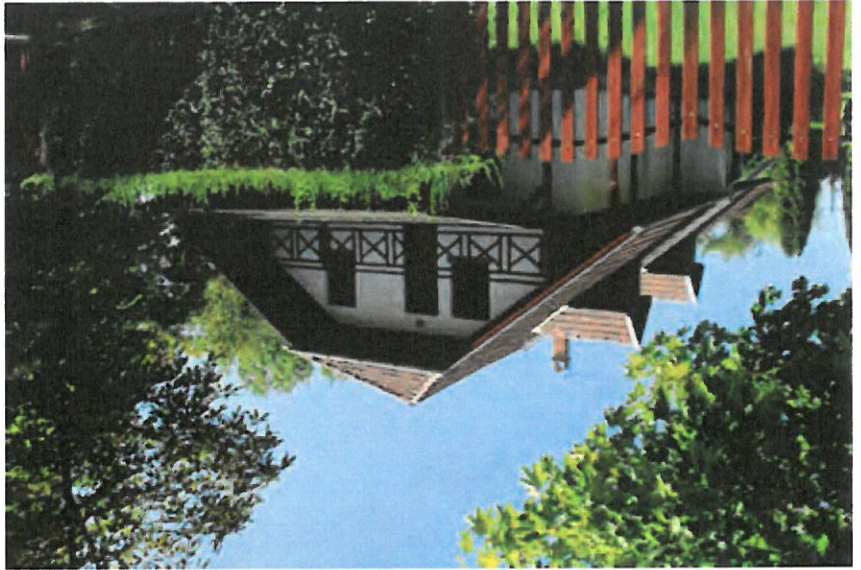
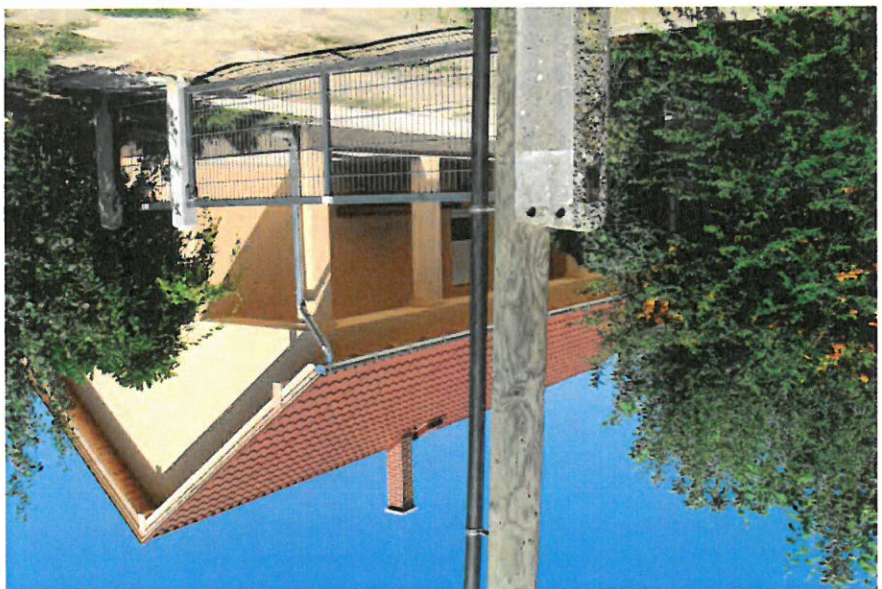

Kerítés

A színezés meghatározza az épület illeszkedését környezetébe. Az épület homlokzatának nagy része fehér vagy pasztelel színeznek alkalmazására néhány helyi péda: Ajánlottak a pasztelel színek.

SZÍNEK

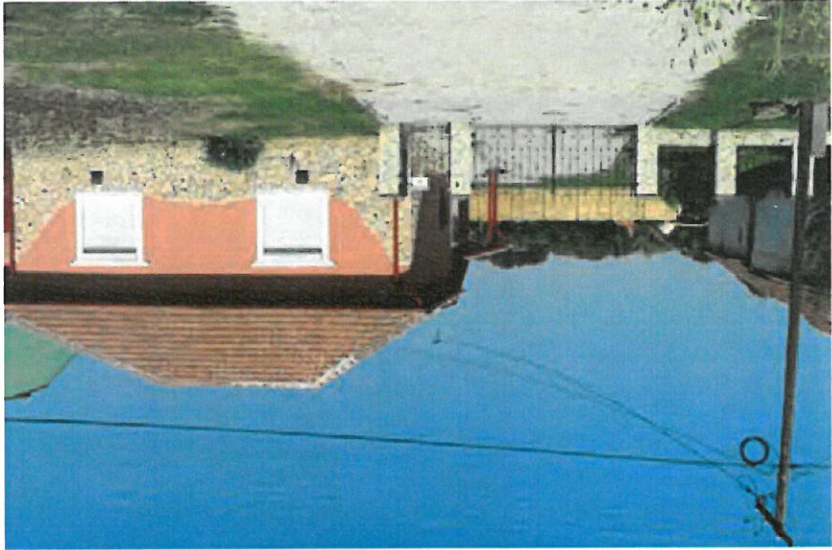

KERÍTÉSEK

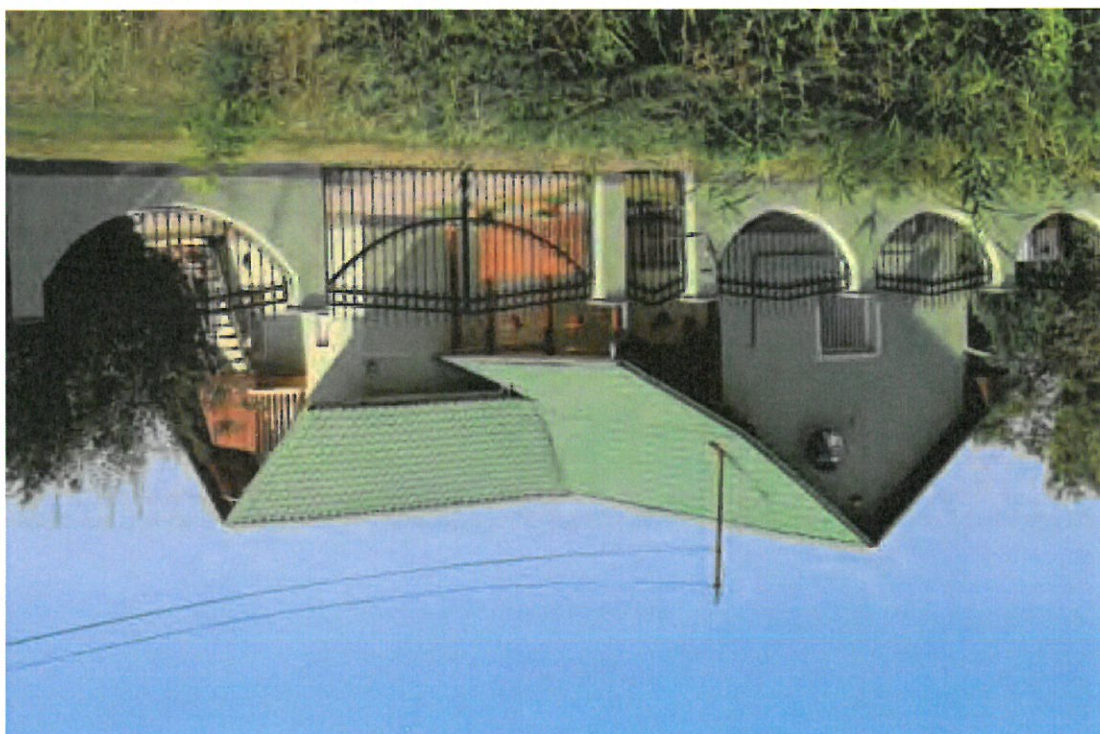
Számtalan szép kerítés, kapuzat megoldásokkal találkozunk a településen. Változatos, de hagyományokat tisztelő anyaghasználattal.

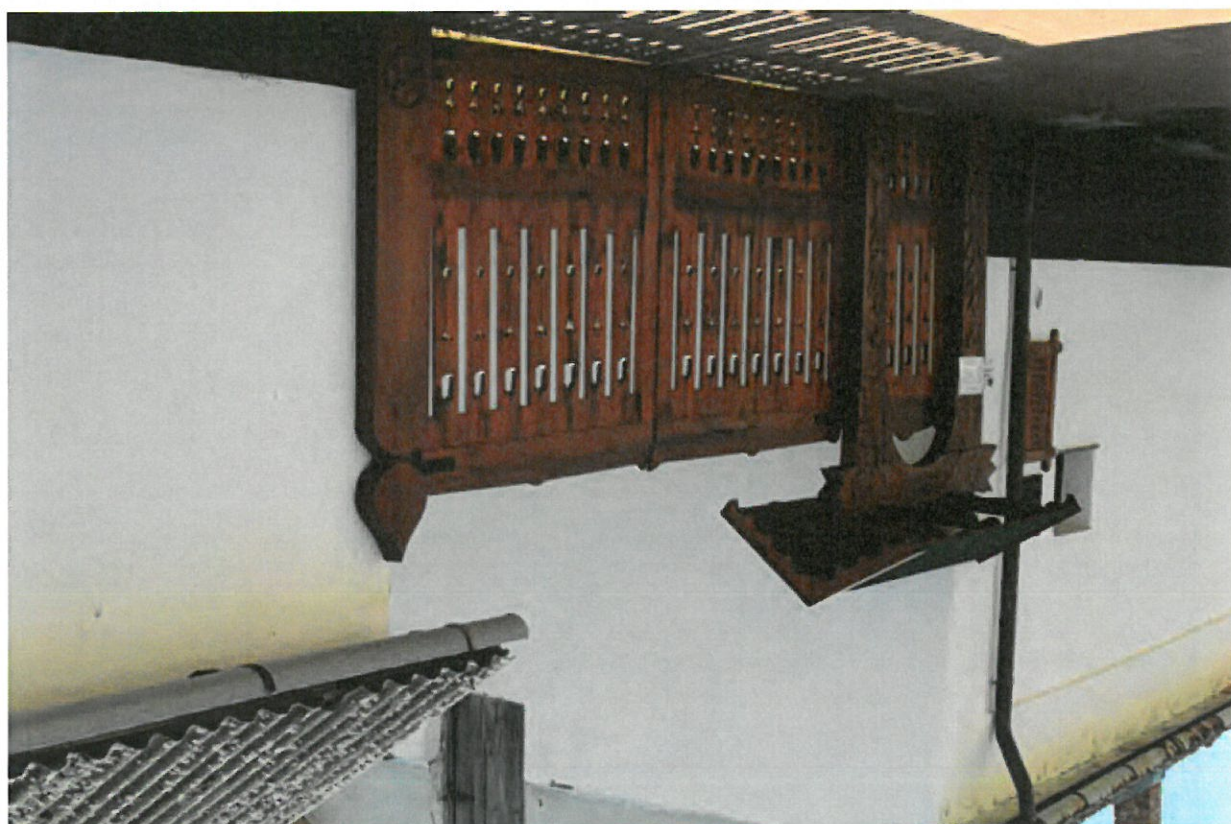

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Jól használható épületrész az oldalsó oszlopos tornác, mely átmenet a külső és belső tér között és a magyar népi építészetnek is sajátja. De megjelenik új épületeknél is.

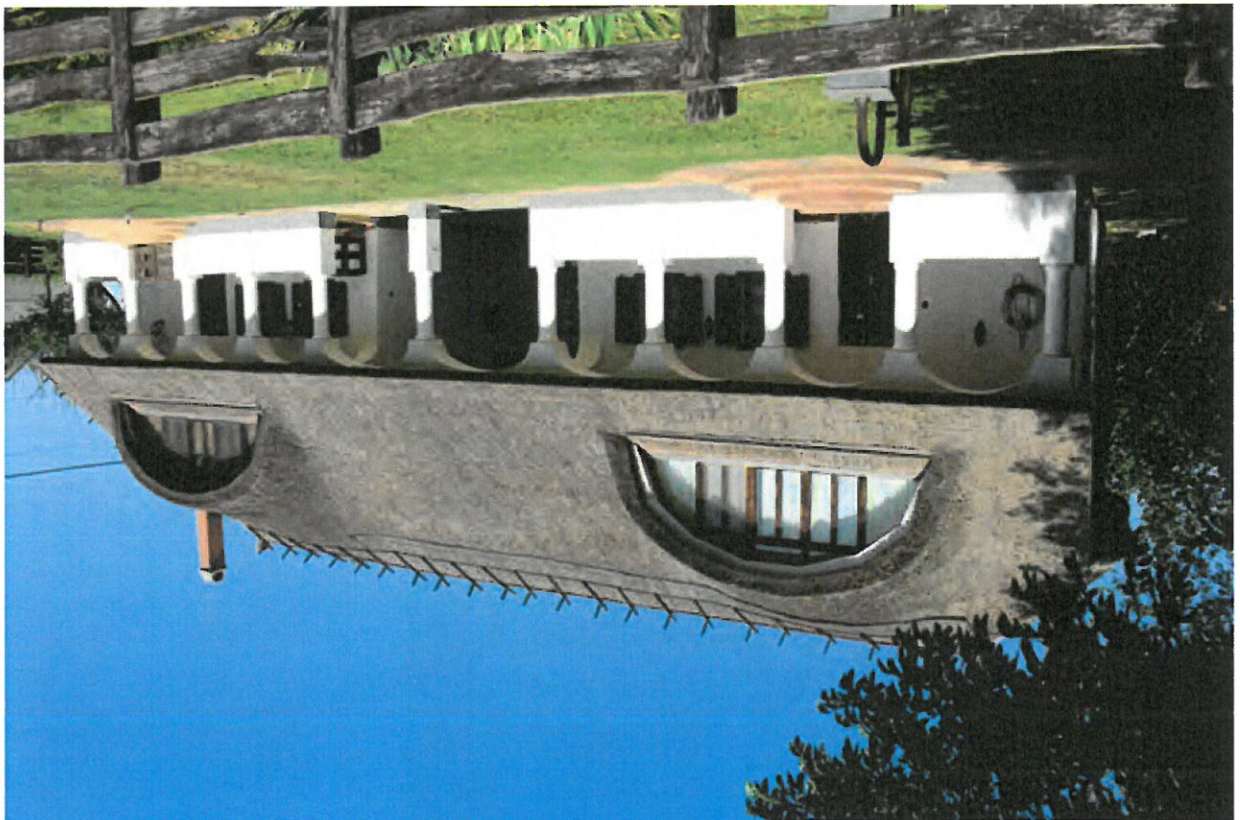
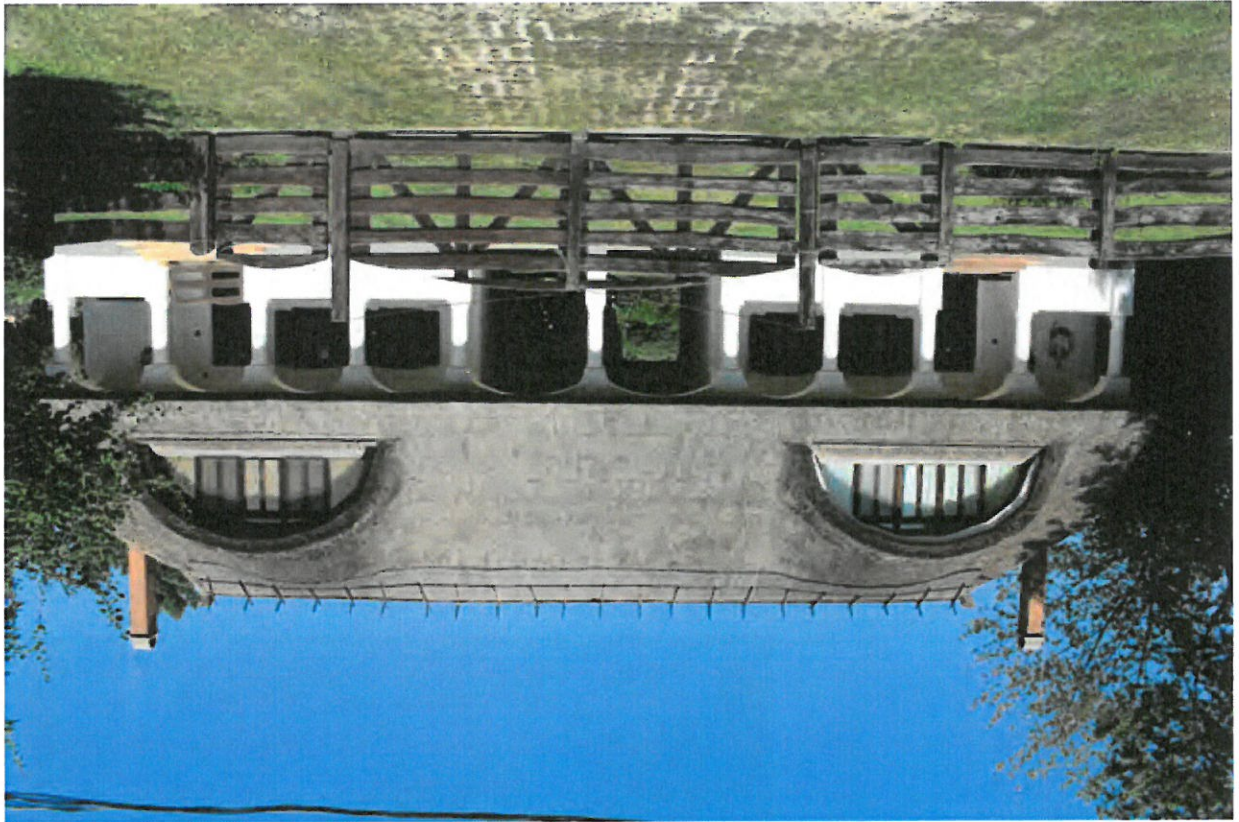

AJTÓK, ABLAKOK

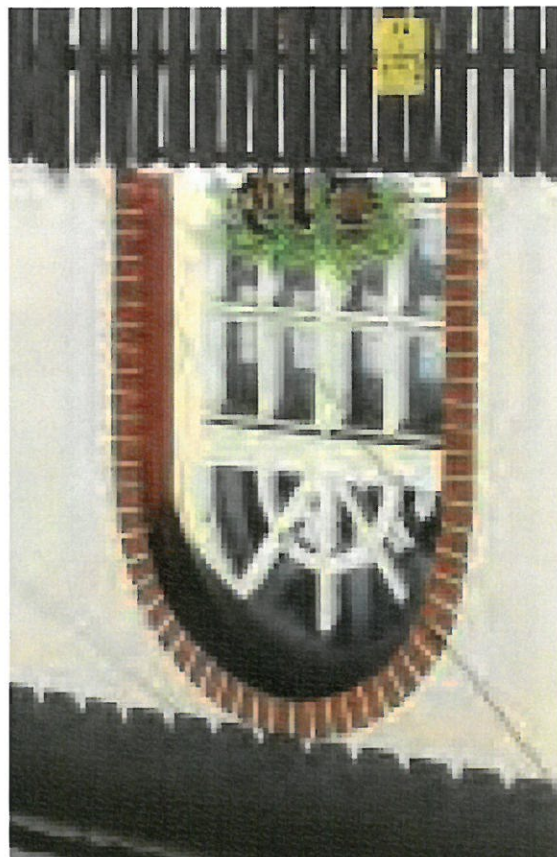
A régi házakon lévő hagyományos ablakok viszonylag kicsi méretűek, faszerkezetűek, osztottak és kétszárnyúak. Felújításnál, vagy új épület építésekor az egységes utcakép megteremtése érdekében, ezek megőrzése javasolt.

Új beépítésű területeken az új típusú nyílászárók esetén kerüljük a műanyag nyílászárók használatát.

Előnyben részesítendő a faszerkezetű nyílászárók pácolt vagy festett felülettel.

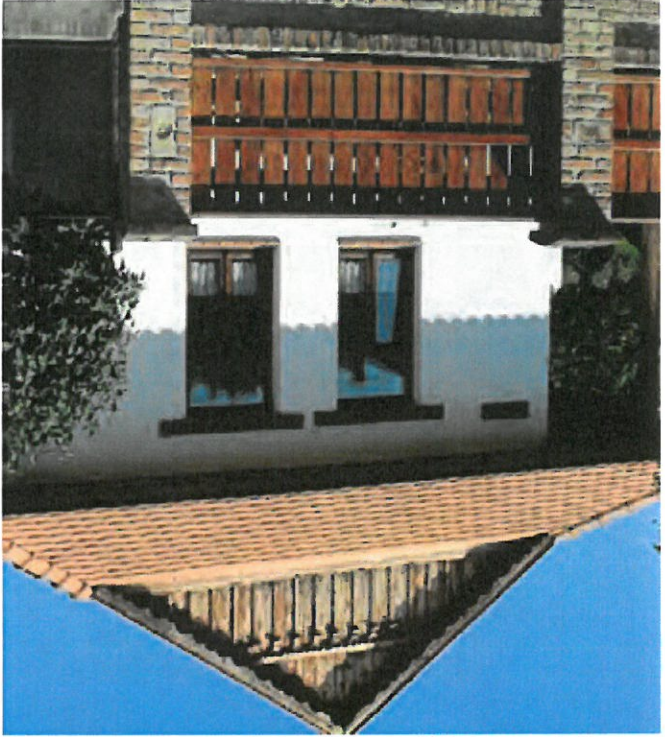

HOMLOKZATKÉPZÉS

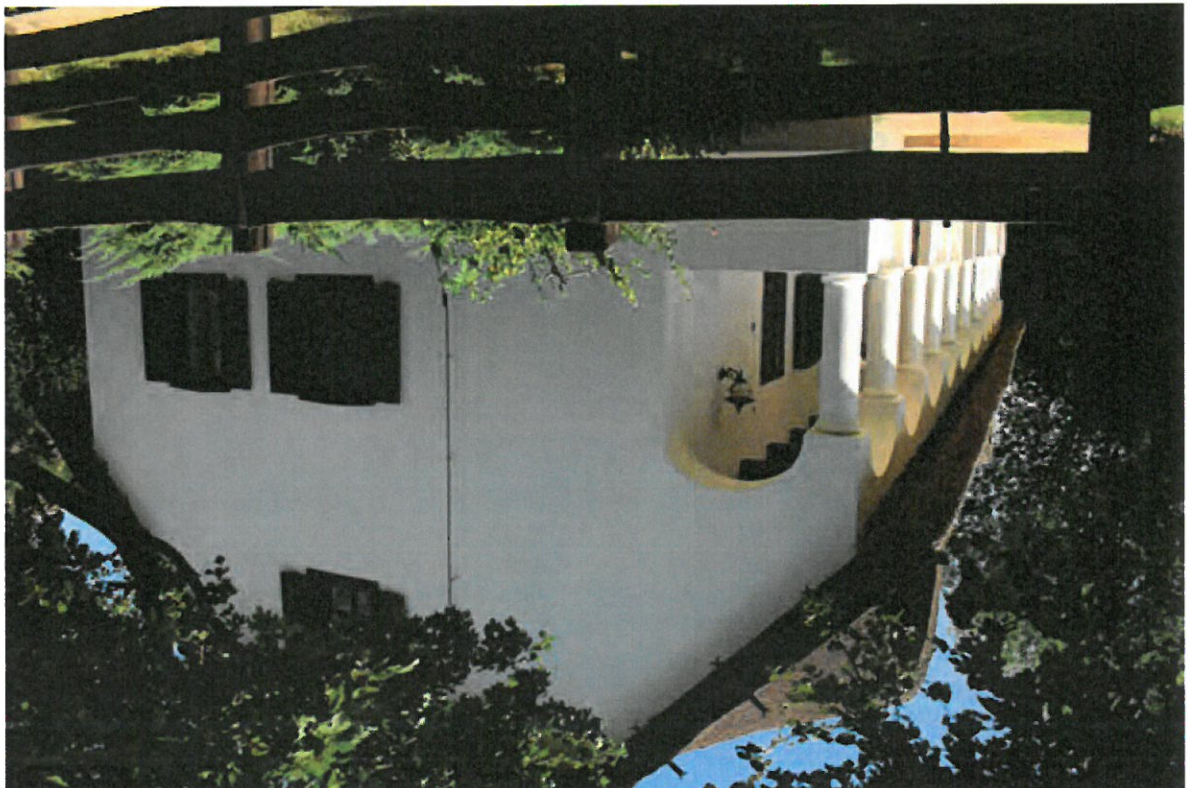
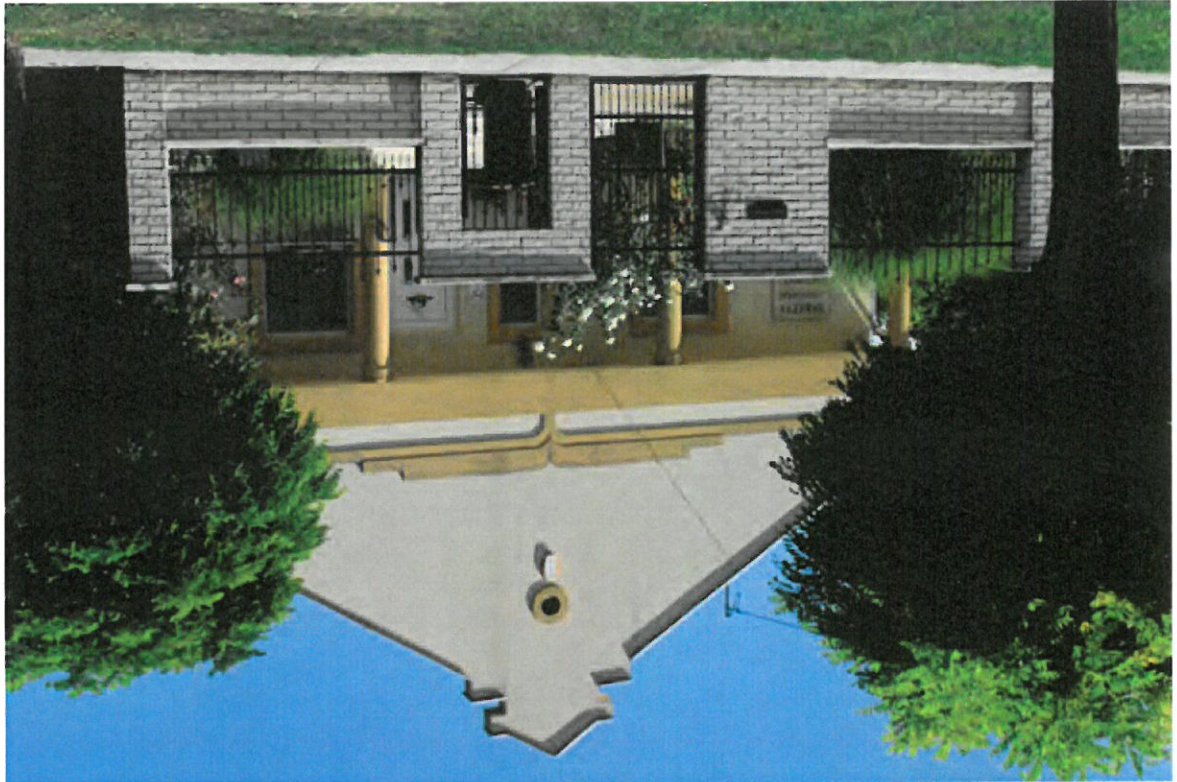
Estétikusan alkalmazott vakolatdíszek, ritkán homlokzatburkolatok, oromzatok, párkányok különlegessé teszik a házak homlokzatát, de a tetőszerkezet formájával, ablakokkal, zsugátterekkel számtalan épület tetszetős a településen, övezetektől függetlenül találhatunk szép példákat. A házak színe fehér, vagy visszafogott, pasztellszínű a legtöbb helyen. Ajánlott a természetes anyagok, mint tégl, fa használata. Az új lakóházaknak is javasolt tartani ezeket a feltételeket.

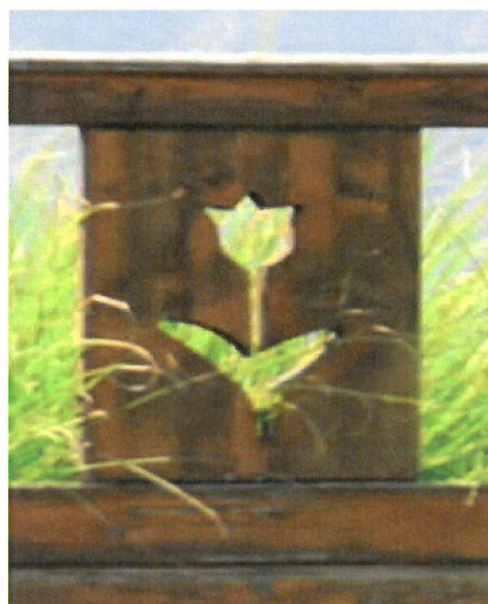
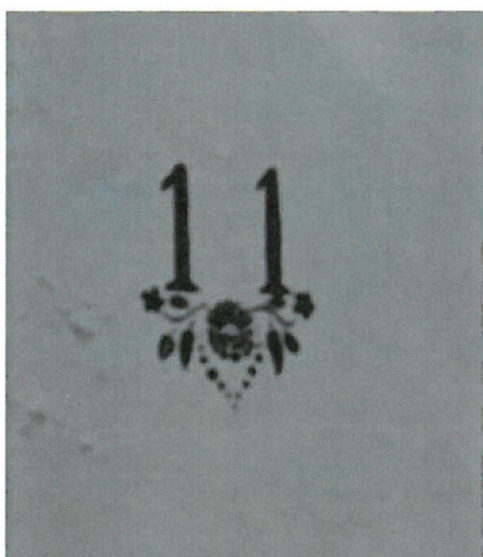
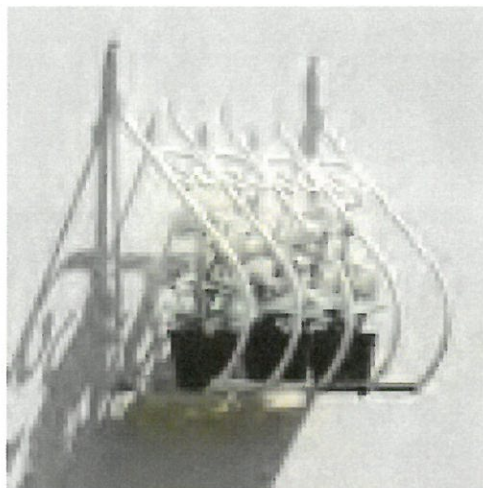

RÉSZLETEK

Az ingatlanok apró részlete számtalan követendő példája fellelhető, melyekből itt adunk ízelítőt.

HAGYOMÁNYOS ÉPÜLETEK

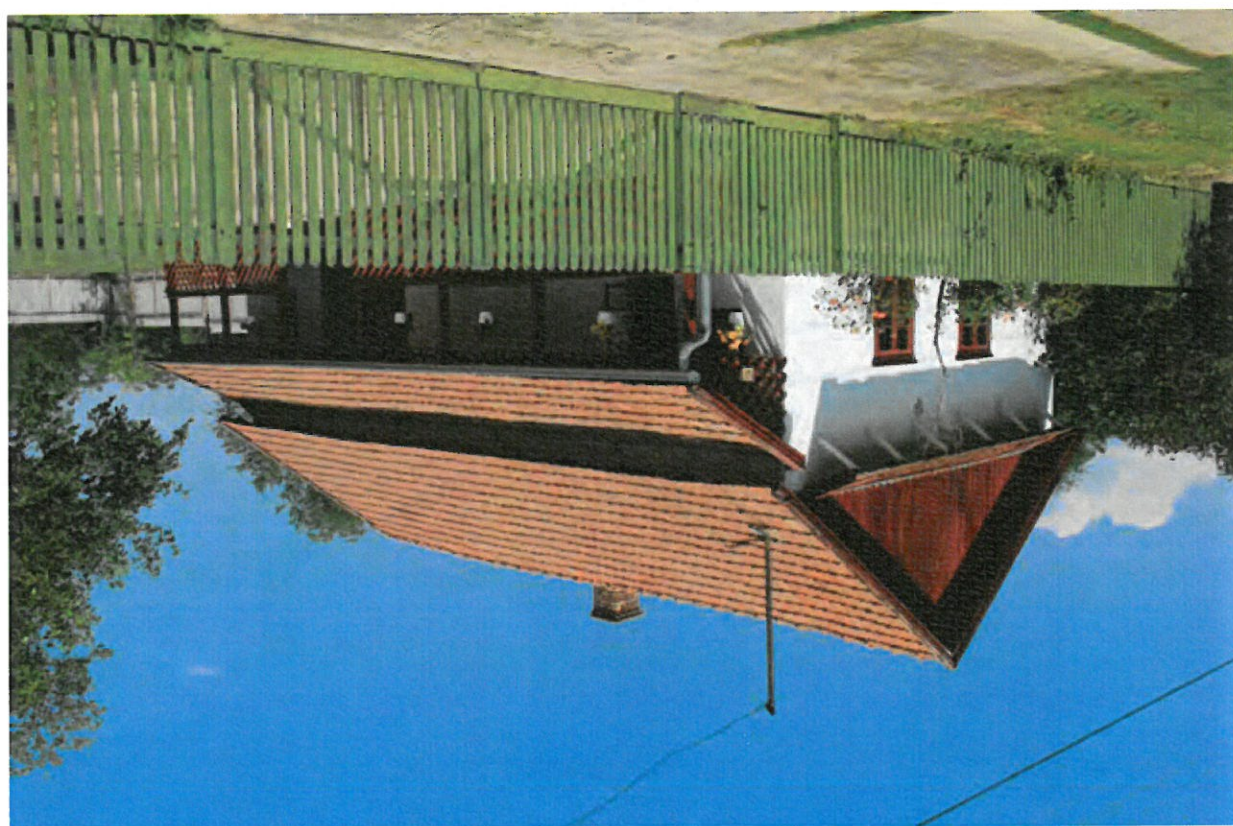
Fentiekben túlmenően van a településen jó néhány példa arra, hogy a régi homlokzati elemeket részben vagy egészben megőrzik, és becsben tartják.

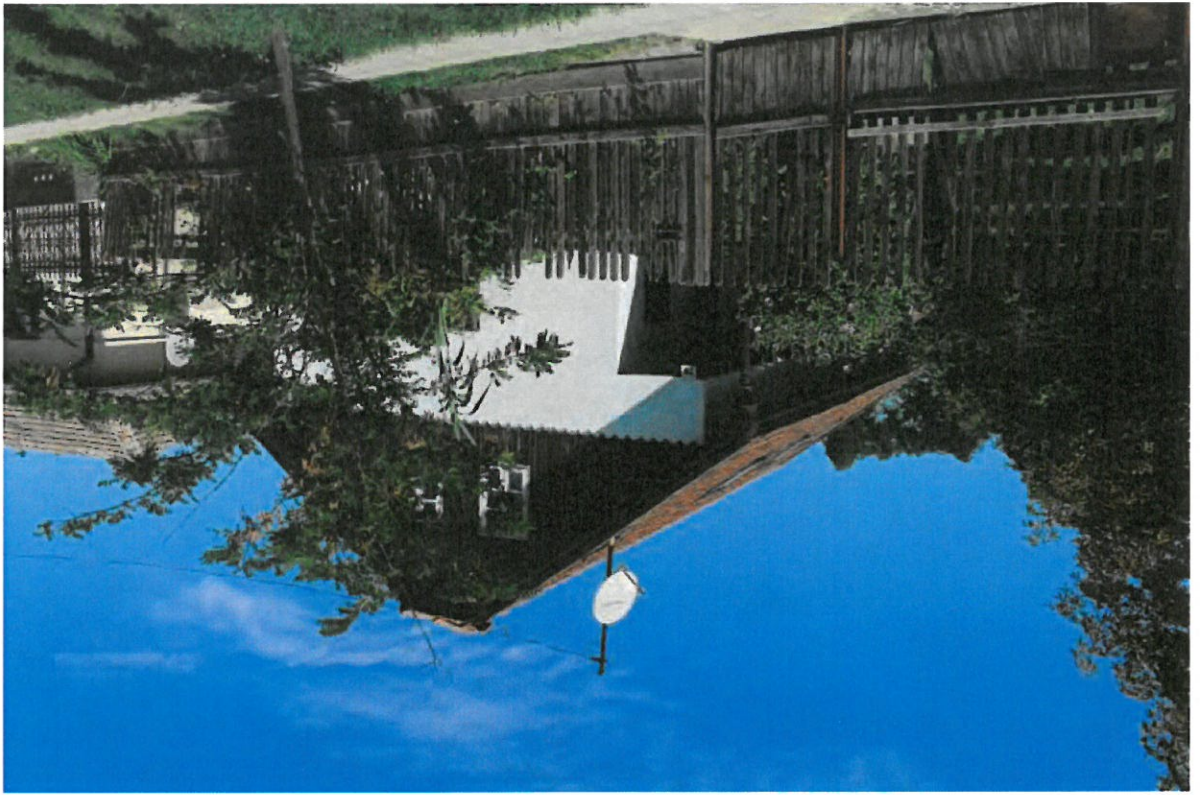

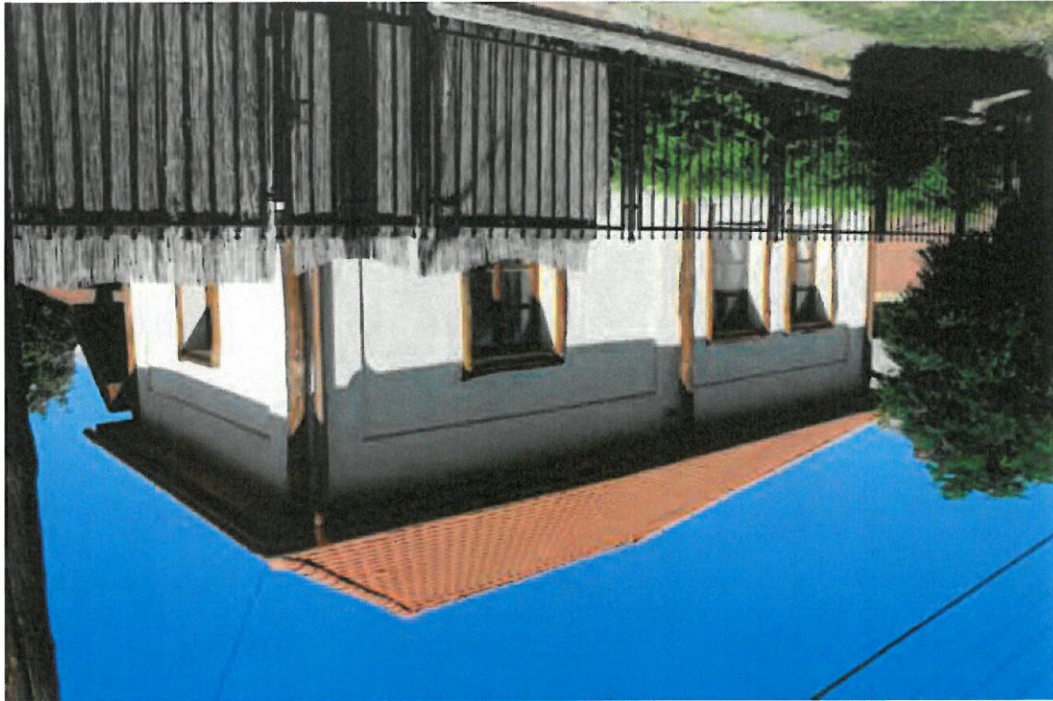

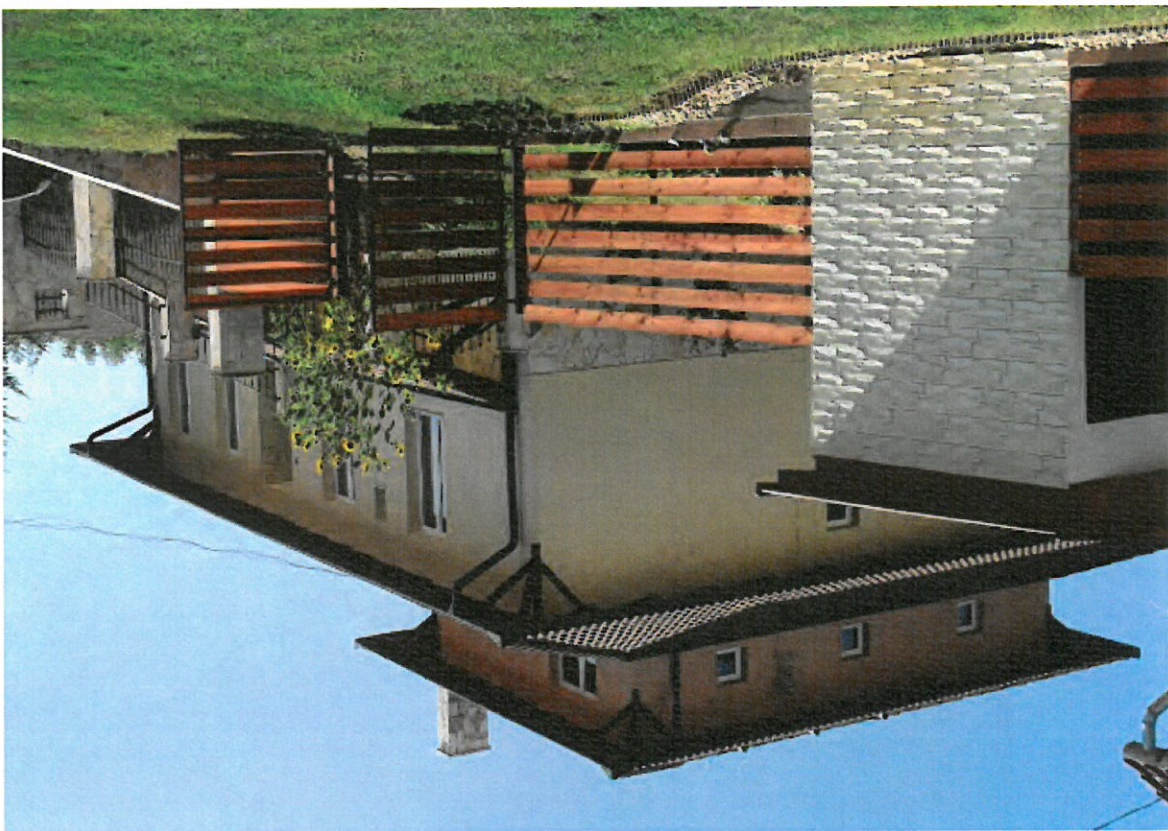

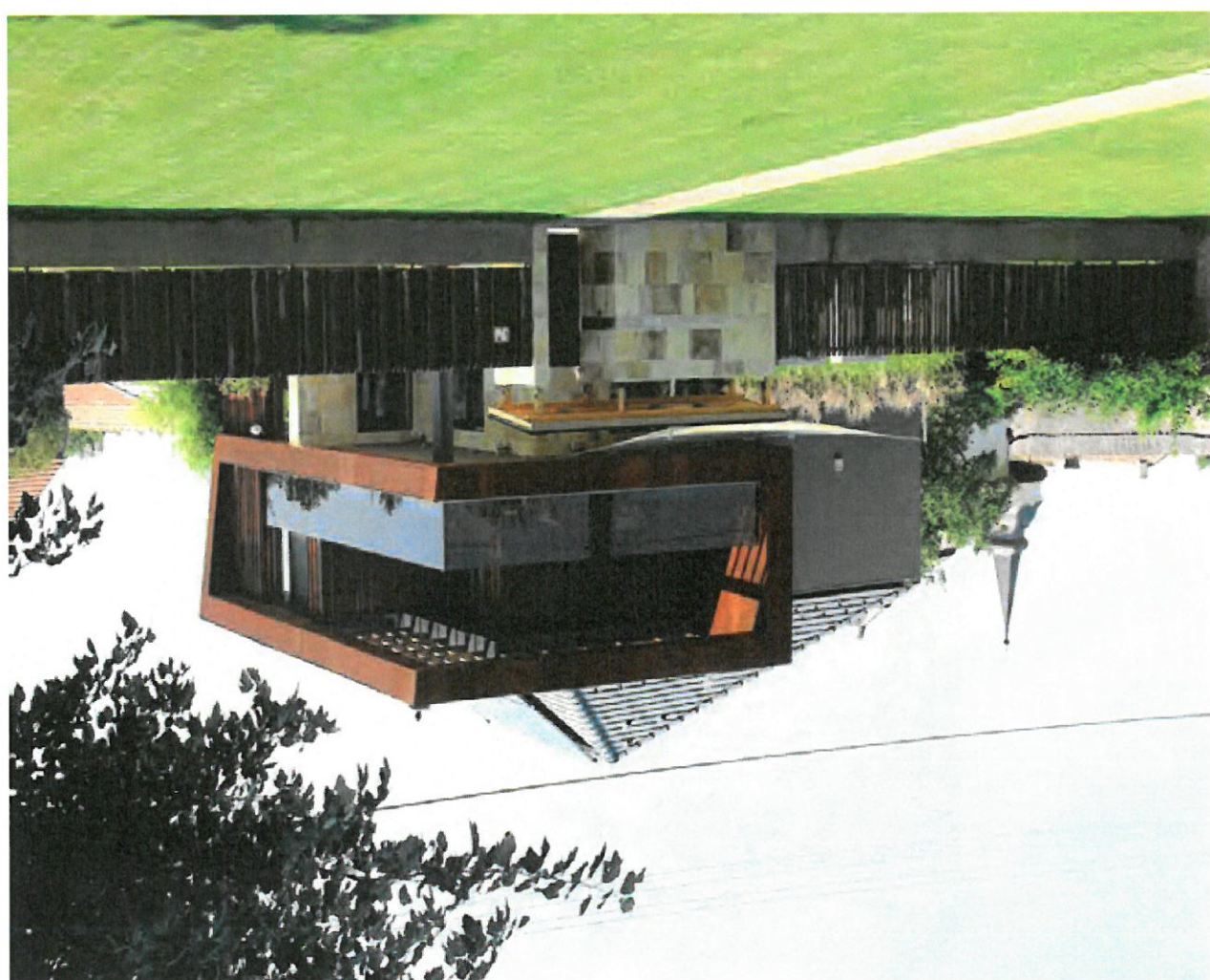
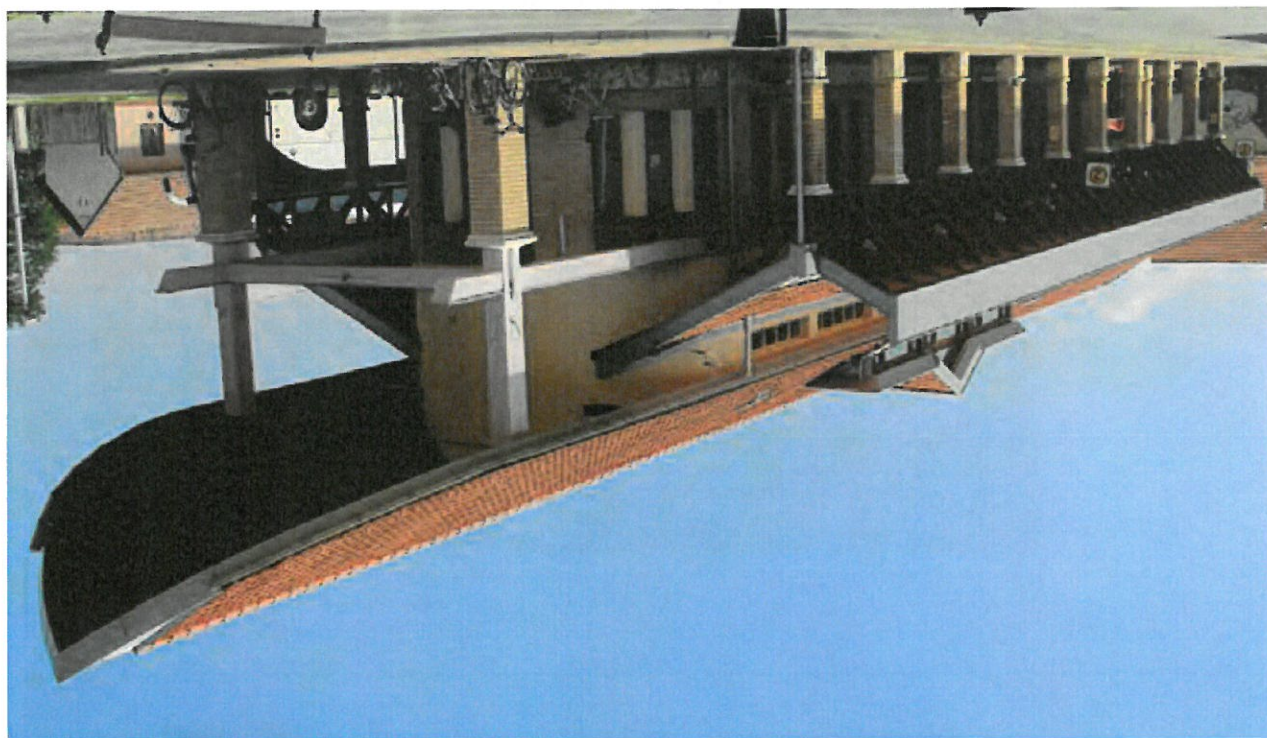
Abádszalók bővelkedik új épületekben, amelyek közül jónéhány igazán tetszetős, követendő példa lehet. Sokhelyütt igyekezett a tervező a hagyományos stílusjegyekkel ötvözni az épület megjelenését.

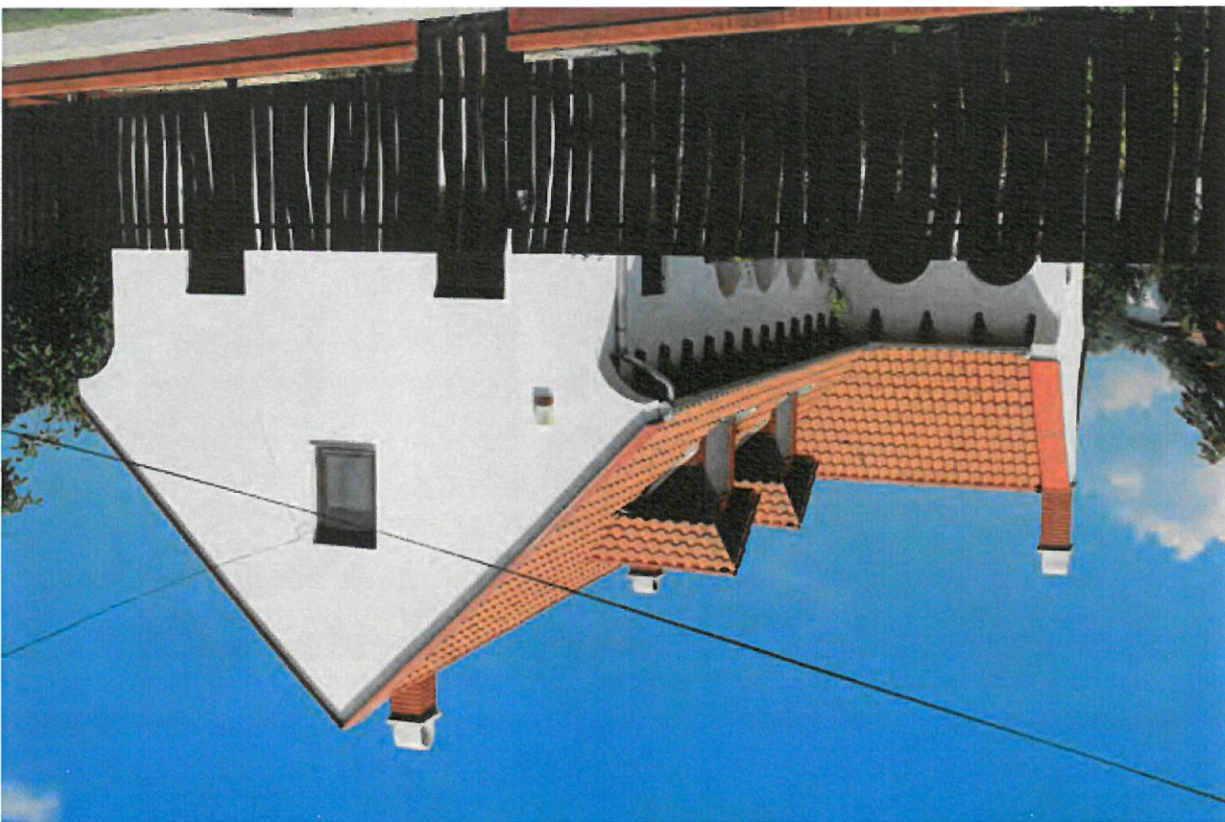

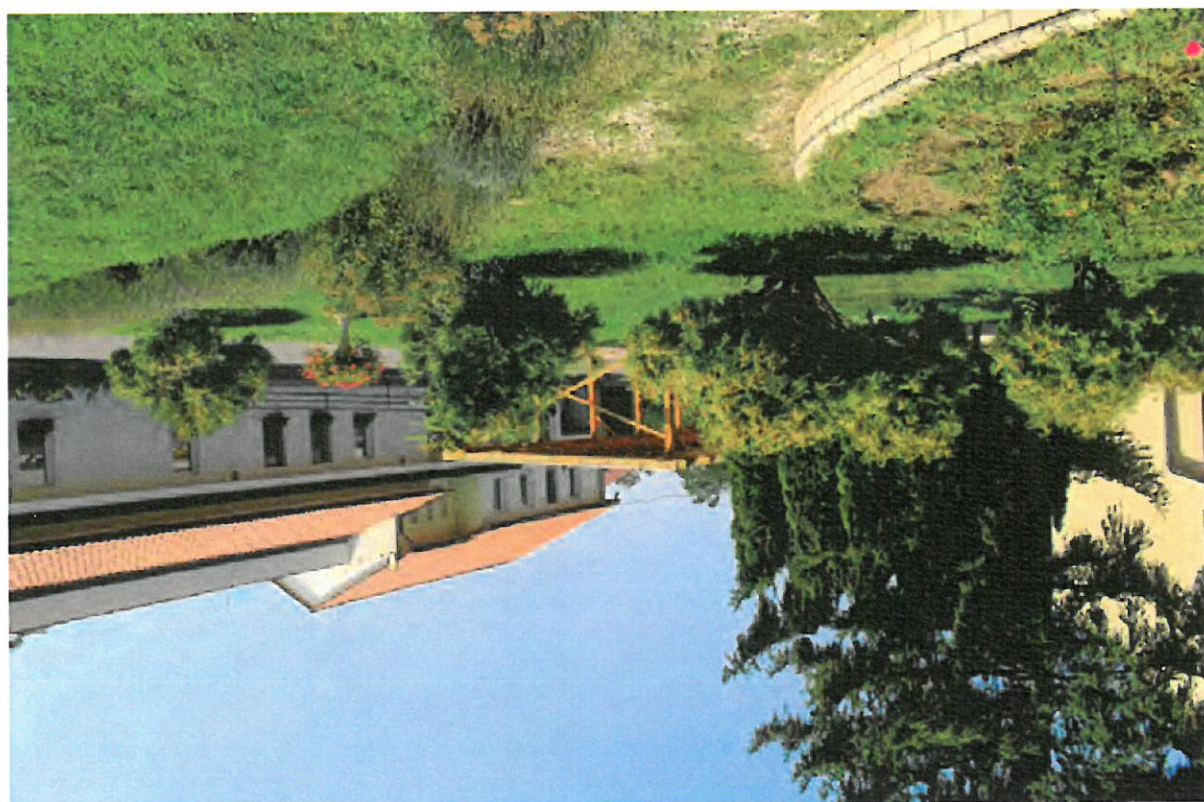
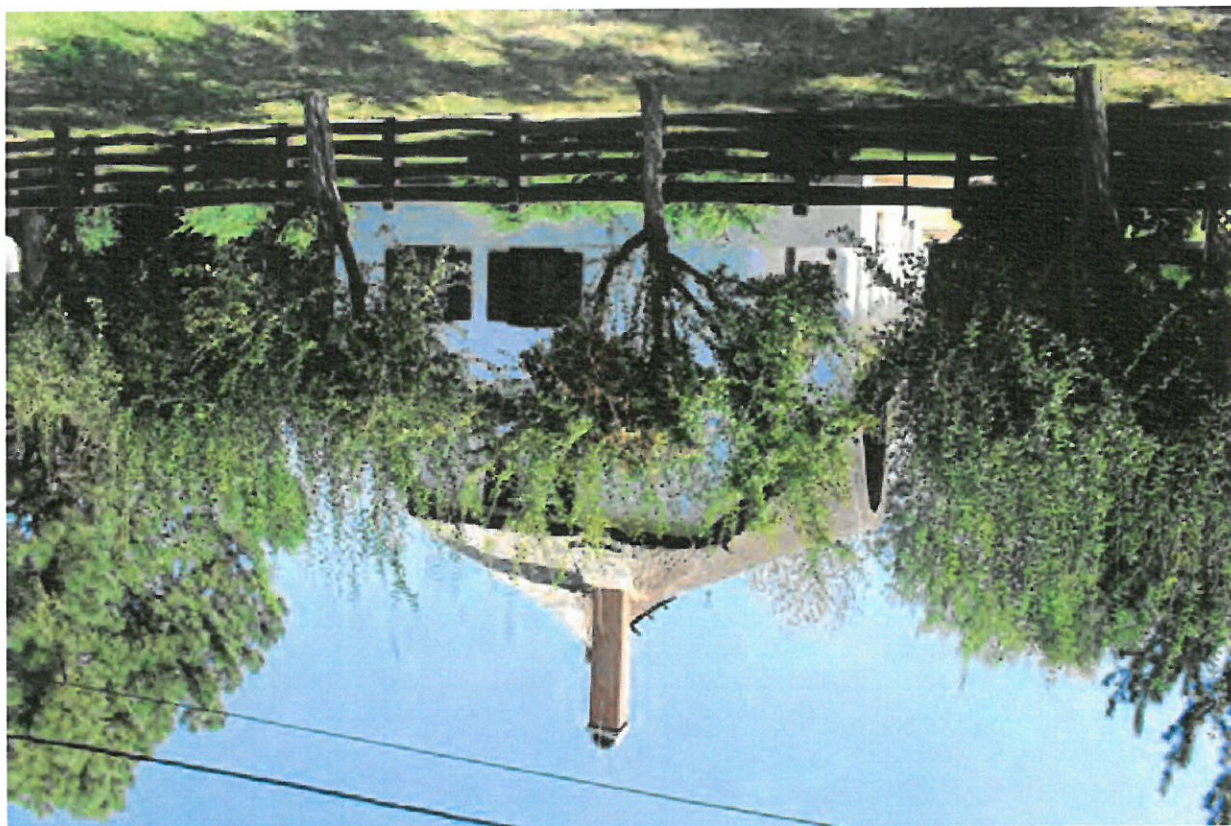
KERTEK-ZÖLDFELÜLETEK

7

A település számtalan ingatlanán, vagy az előtt igazán jó példákat találunk a növények alkalmazására, de közterületeken is a zöldfelületek szépek, gondozottak.

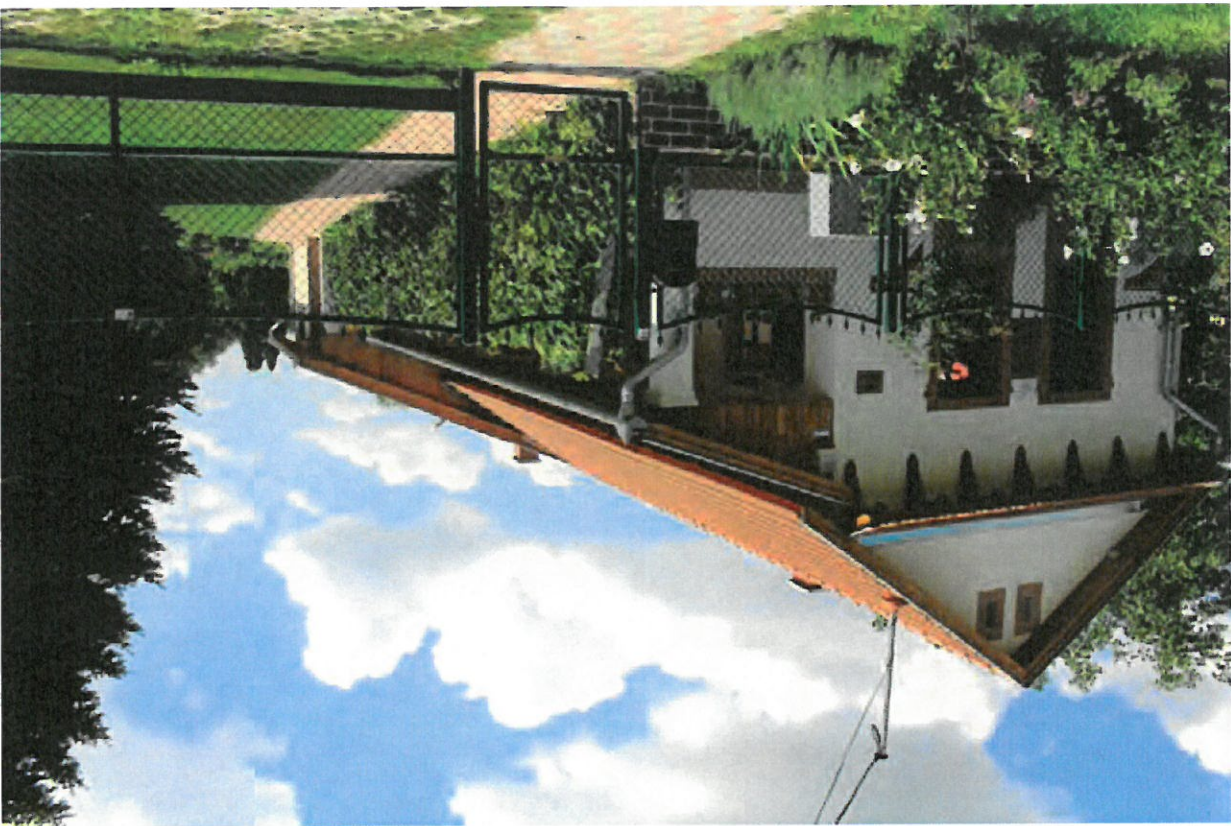
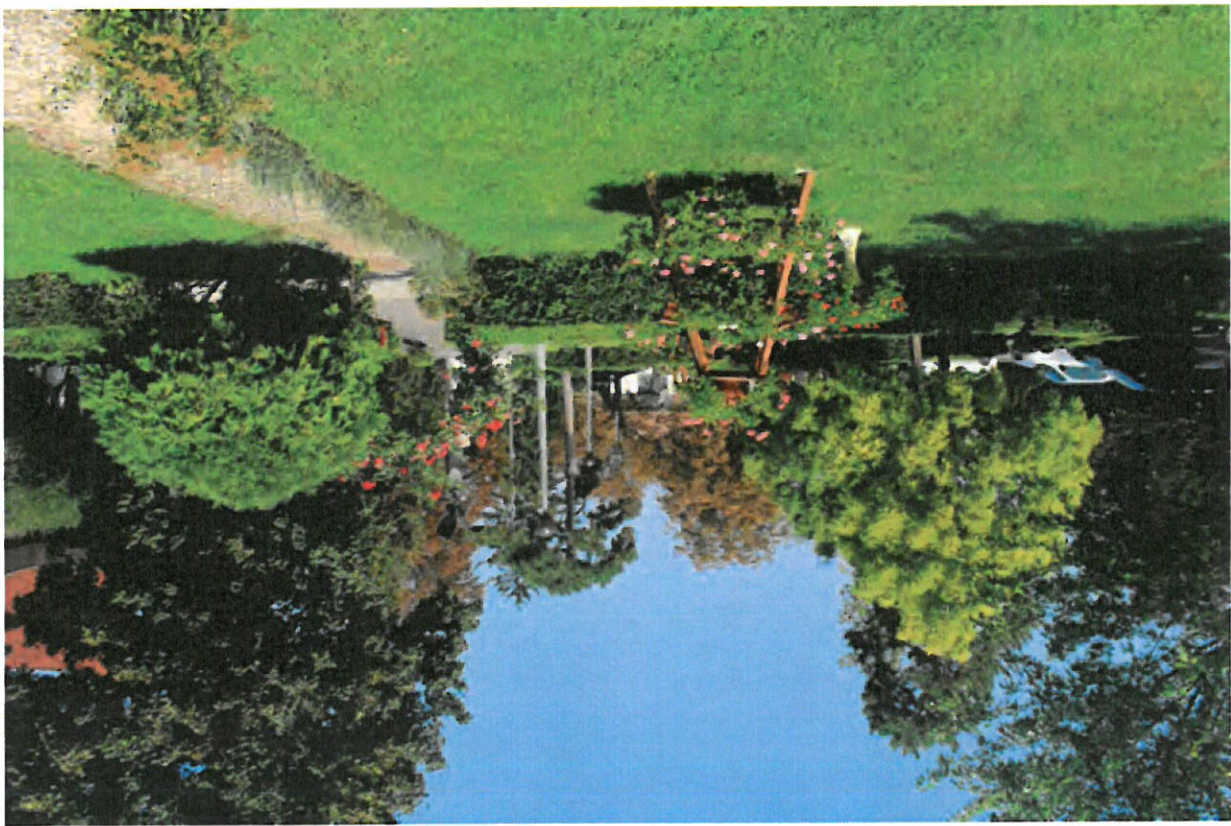

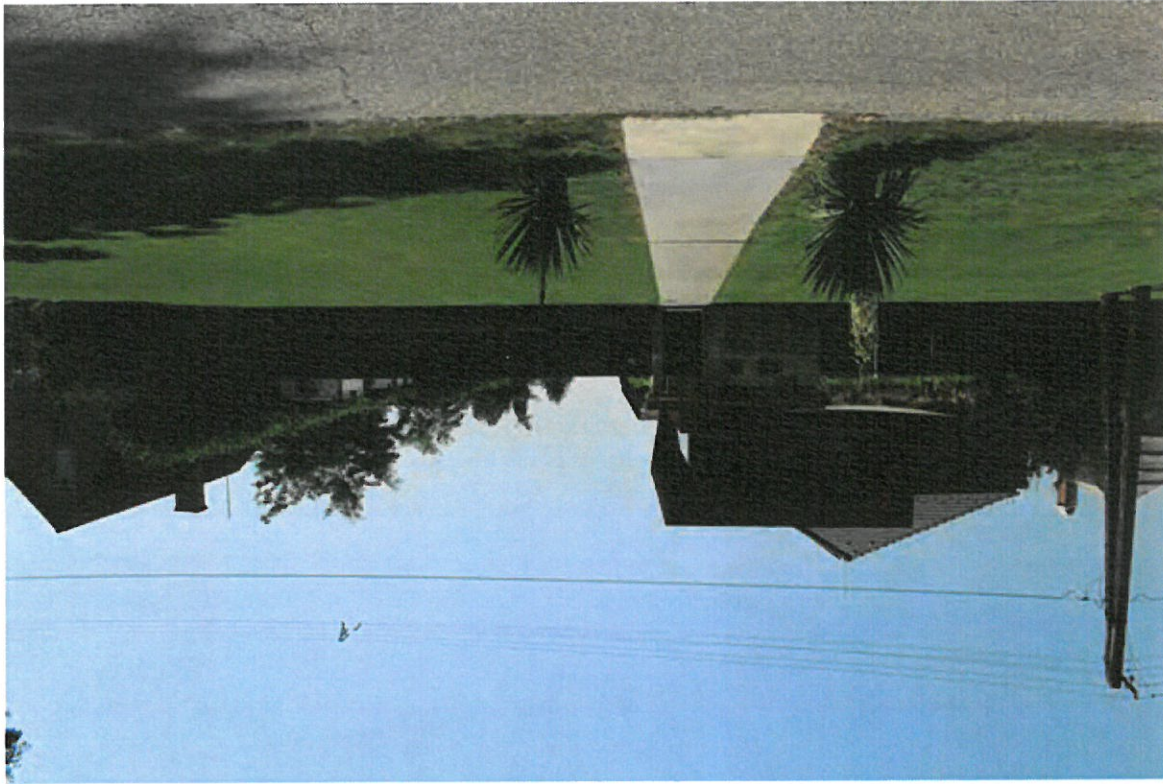
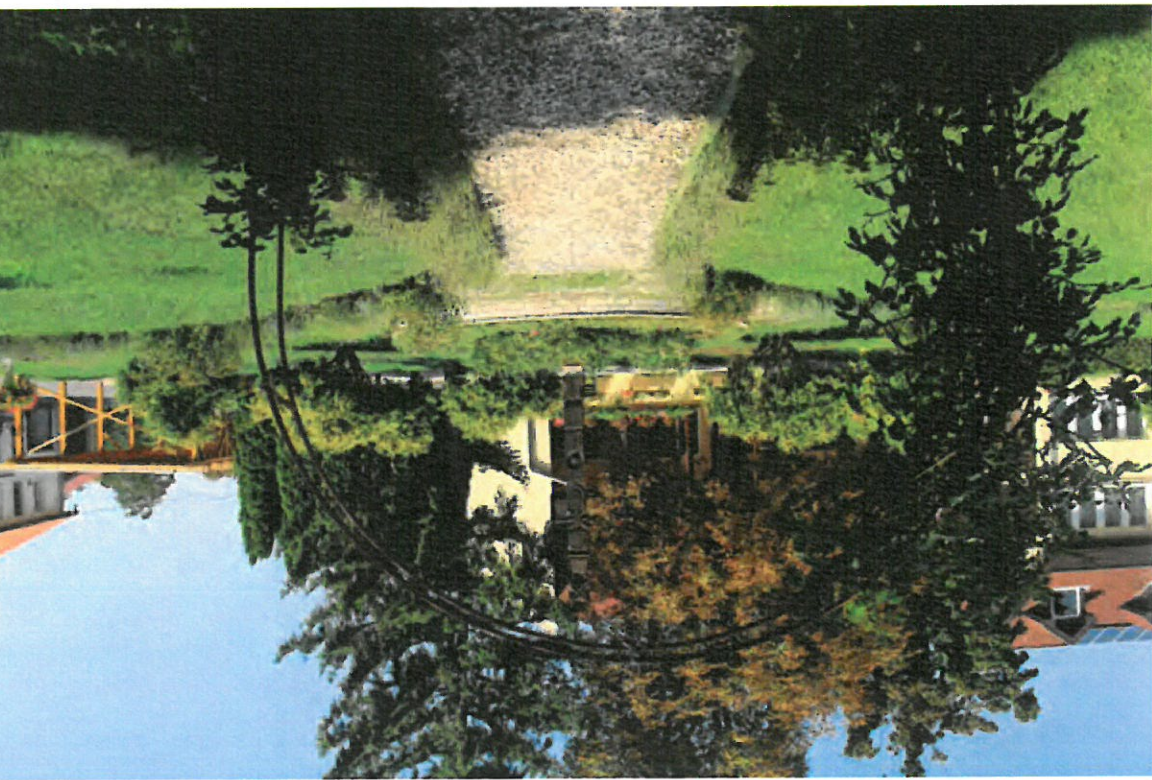

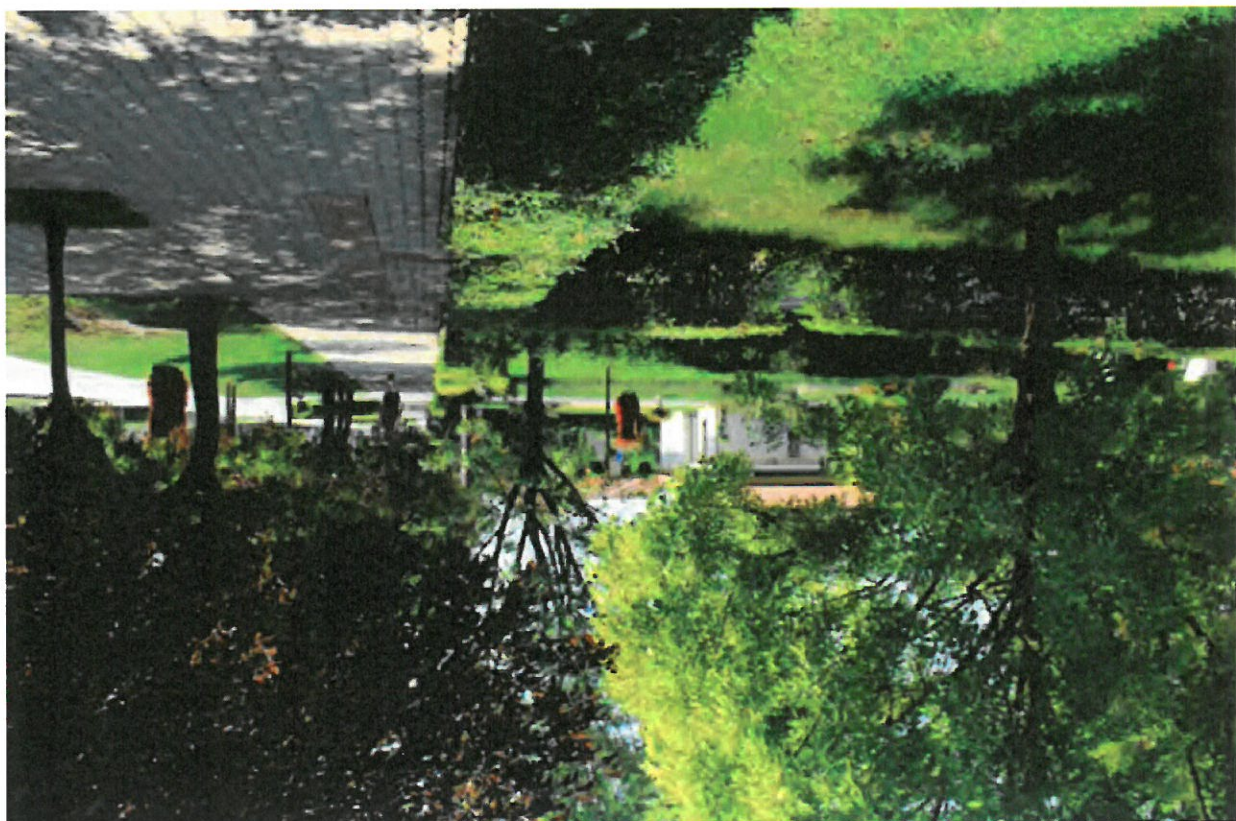

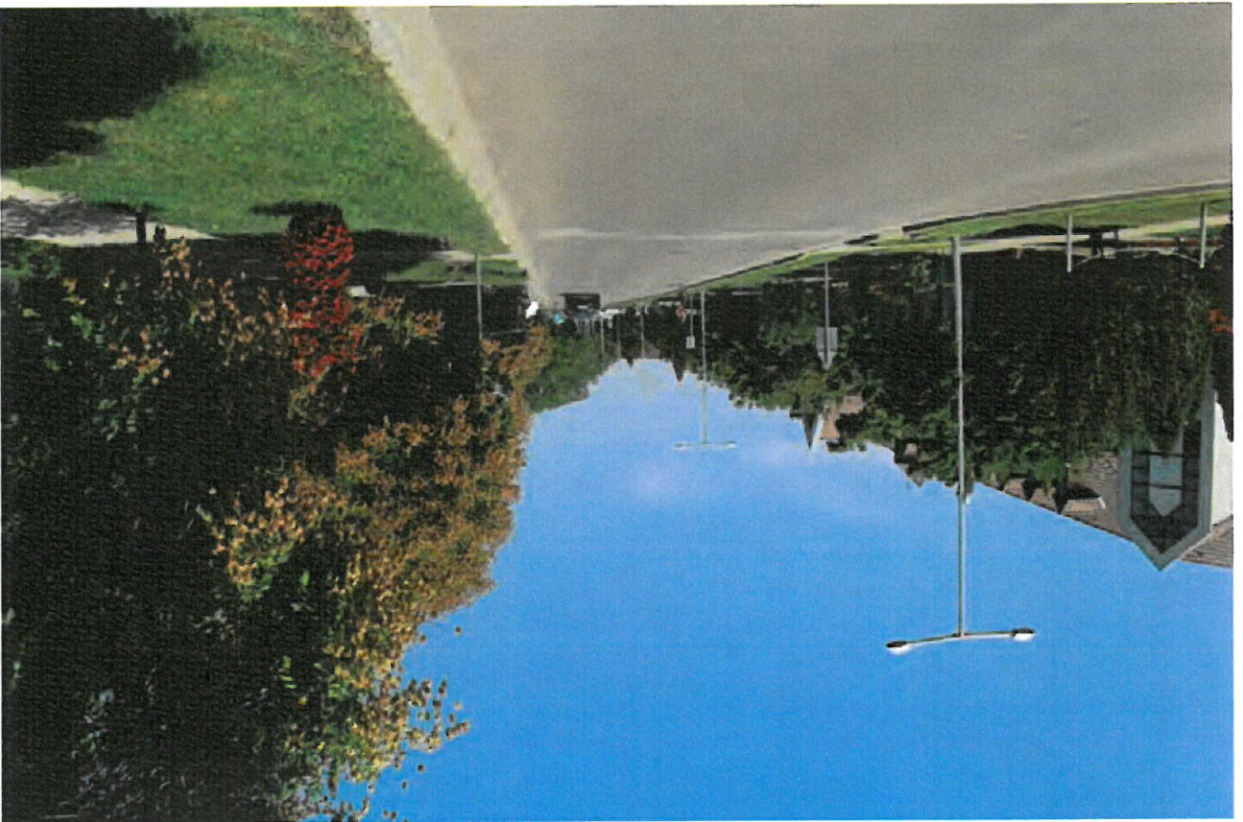
Abádszalók törekszik arra, hogy az utcái, terei zölddel legyenek beültetve, sok fa található a közterületeken. Közterületei gondozottak, az utak burkolata megfelelő.

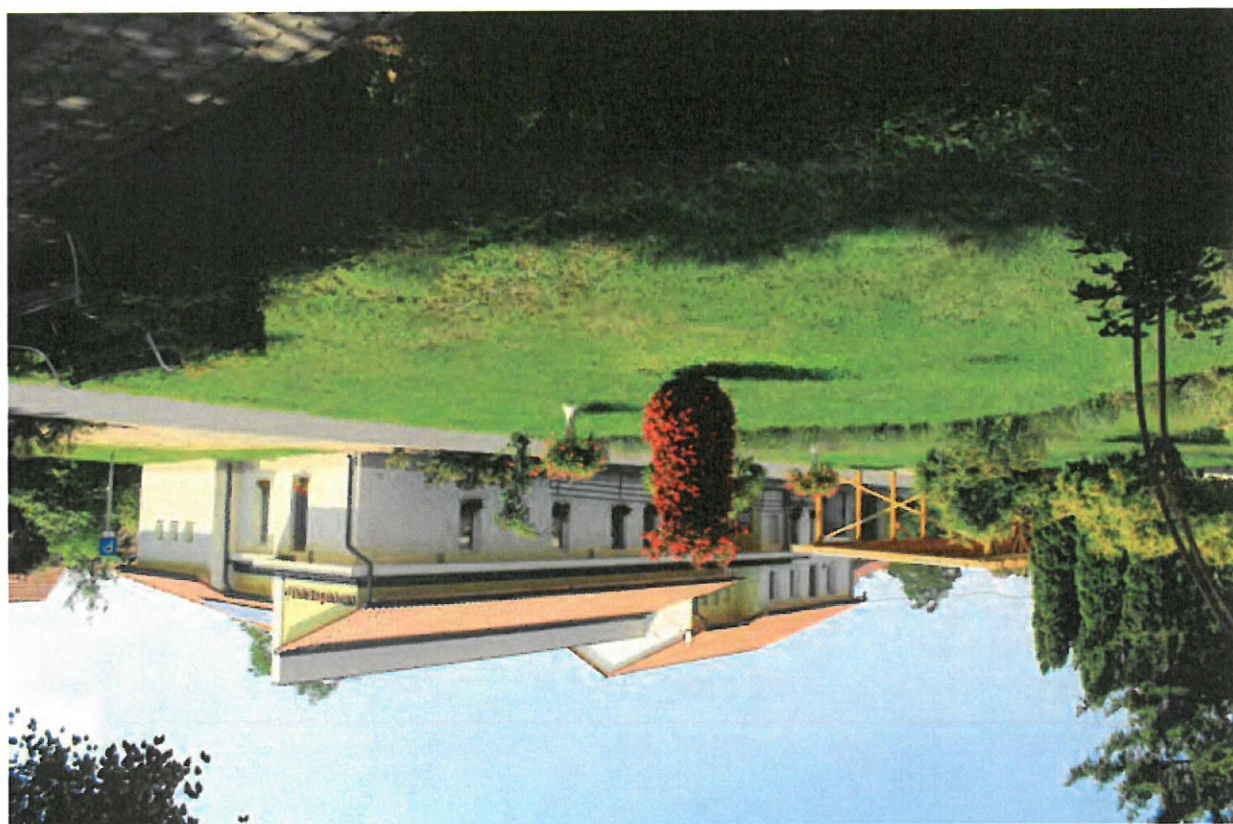

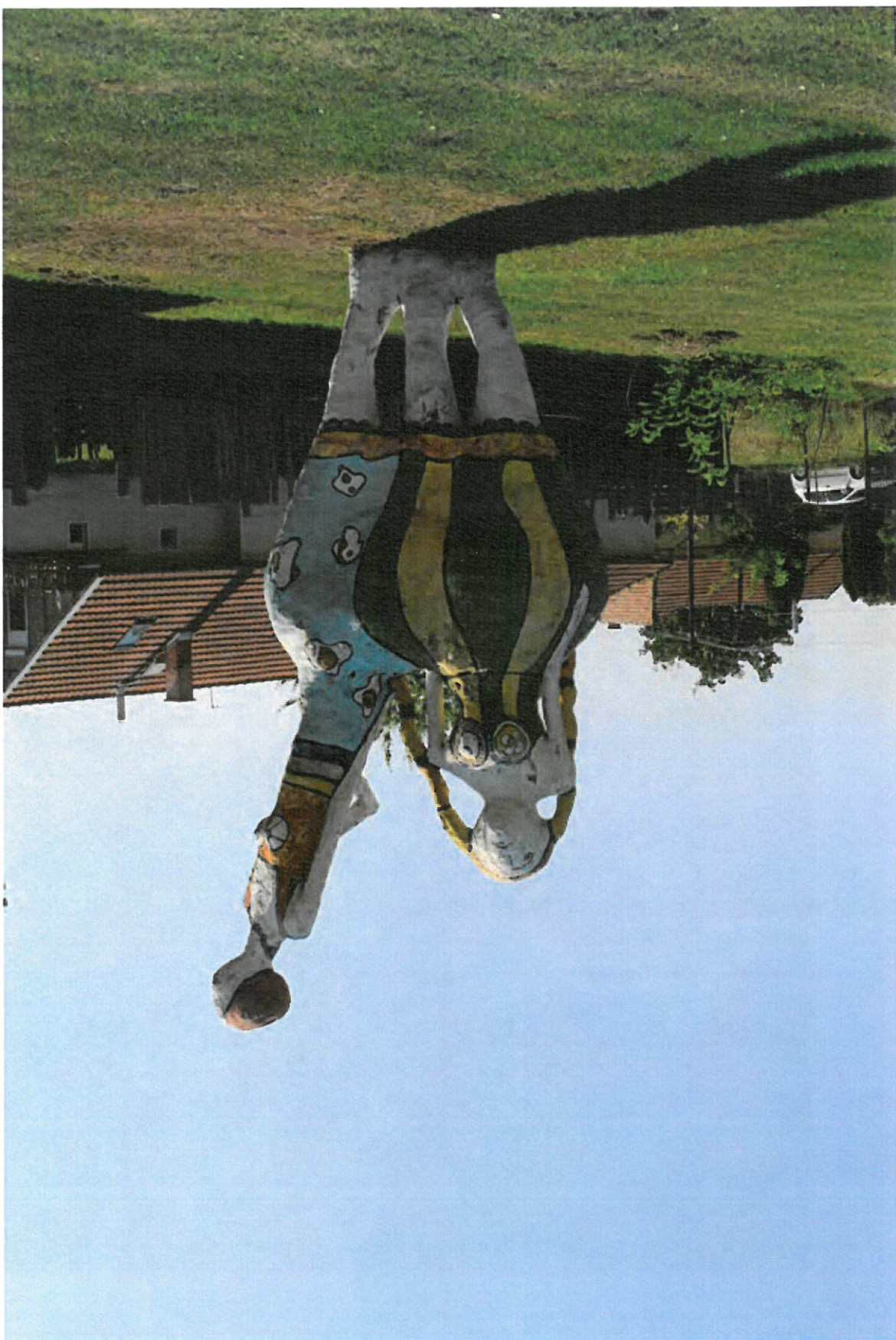

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

9

A településen nincs túl sok hirdetési és reklámfelületekről, a meglévőkből az alábbiakban adunk ízelítőt:

Abádi Major Minifalva

A minifalva egy egyedi szabadtéri, néprajzi kiállítás. A Tisza-tó mentén épített jellegzetes régi paraszti porták kicsinyített másai tekinthetők meg:

Megrendelő: Abádszalók város Önkormányzata

Készítette:

„KISSTERV Településtervezési” Építészeti, Szakértői és Mérnöki Szolgáltató Kft. (5350 Tiszafüred, Pék u. 1.)
Kiss György Csaba településtervező, építészeti igazgatói szaktértő, településtervezési szaktértő, településtervezési igazságügyi szaktértő

Közreműködött a szerkesztésben:
Kabai Szabina

Főépítész:

Kiss György Csaba

Felhasznált irodalom:

- Abádszalók város honlapja
- Hatalyos településtervezési terv vizsgálatai és alátámasztó munkarésze
- TAK egyeztető felület építészeti útmutató ábrái (Lechner Tudásközpont)
- Magyar széphegy mintá települési képi arculat kiadvány
- Egyéb internetes portálok: google.hu, utaztathon.hu, hu.wikipedia.org, turautak.com, tubaimre.hu, mapire.eu, muemlekem.hu, nagyvotely.hu, http://gonczviskola-hu.webnode.hu
- http://tiszato-vendeghaz.gportal.hu/picture.php?prt=700031&gid=2887701&index=14
- By KovacsDaniel - A feltöltő saját munkája, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20742651
- By KovacsDaniel - A feltöltő saját munkája, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20742661
- By KovacsDaniel - A feltöltő saját munkája, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20742654
- By KovacsDaniel - A feltöltő saját munkája, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20742660
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Ab%C3%A1dszal%C3%B3k
- http://blog.xfree.hu/myblog.tvn?SID=&from=0&pid=&pev=2017&pho=04&pnap=&kat=3276&searchkey=&hol=&n=1011ka66
- https://www.vfmk.hu/de/node/11362
- http://www.panoramio.com/photo/11633338#
- https://www.utaztathon.hu/latnivalo/abadsszalok/ember-maria-mellszobor-18833
- https://www.vfmk.hu/hu/node/10433
- https://www.google.hu/maps/place/Ab%C3%A1dszal%C3%B3k,+5241/@47.4040557,20.6398988,3a,75y,349h/data=!3m1!2e3m6!1sAF1QipNuy01RzQWu2U8UZWYEXBOHx0Bx5iUAmLh3fcW!2e10!3e12!6sh!https://www.googleusercontent.com%2Fp%2FAF1QipNuy01RzQWu2U8UZWYEXBOHx0Bx5iUAmLh3fcW%3Dw203-h270-k-2Fp%2FAF1QipNuy01RzQWu2U8UZWYEXBOHx0Bx5iUAmLh3fcW%3Dw203-h270-k-no!7!3!20!8!4!160!4m5!3m4!1s0x4741283d18c73681:0xd1b8c214f5749ffa18m2!3d47.474851!4d20.591367
- http://www.turautak.com/cikkek/varak--romok/templomromok/pusztatottmaji-szent-moric-kapolna--kunhegyes-.html
- https://www.youtube.com/watch?v=m1x6pna-s8
- https://www.orszagiaro.net/abadsszalok/